

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11809 Bachelor of Commerce (NEP 2.0)****Sub. Name: Business Regulatory Framework Paper I****Sub. Code: 51331/51431/58218/80241/81251****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.:**

- Q1)** Write short notes (Any two) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[8]**
- a.** Partnership Deed **[4]**
भागीदारीचा करार
- b.** Rate of contribution under employees state insurance act 1948 **[4]**
कर्मचारी राज्य विमा कायदा 1948 अंतर्गत वर्गणी दर
- c.** Goods & service act **[4]**
वस्तू व सेवा कर
- Q2)** Explain the essential elements of valid contract. **[8]**
ठराव कायदेशीर करार ठरण्यासाठी आवश्यक बाबी स्पष्ट करा.
- Q3)** State the meaning of employees provident fund act 1952 and its applicability **[8]**
criteria. **[8]**
कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी कायदा 1952 चा अर्थ सांगून सदर कायदा लागू होण्याचे निकष सांगा.
- Q4)** What is discharge of contract? State the discharge of contract by mutual **[8]**
agreement. **[8]**
करार समाप्ती म्हणजे काय ते सांगून परस्पर समतीने होणारी करार समाप्ती स्पष्ट करा.
- Q5)** State the difference between sale and agreement to sale. **[8]**

विक्री आणि मालाच्या विक्रीचा ठराव यातील फरक सांगा.
- Q6)** Explain the process of incorporation of LLP. **[8]**

मर्यादित दायित्व भागीदारी संस्था स्थापन करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- Q7)** Answer the following questions in short. (Any two) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **[8]**
- a.** Explain the rights of partners **[4]**
भागीदारांचे हक्क स्पष्ट करा.

- b. What are the mandatory records under payment of gratuity (Amended) act 2018. [4]
उपदान प्रदान (सुधारित) कायदा 2018 नुसार अनिवार्य असनाच्या नोंदी कोणत्या आहेत
- c. Explain contract of sale of goods. [4]
मालाच्या विक्रीचा करार स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (778) B.Com.(Sem) (51331) Business Regulatory Framework Paper I Part 3 SEM 5
- 2] (778) B.Com.(Sem) (58218) Business Regulatory Framework Paper I Part 3 SEM 5
- 3] (778) B.Com.(Sem) (81251) Business Regulatory Framework Paper I Part 3 SEM 5
- 4] (778) B.Com.(Sem) (51431) Business Regulatory Framework Paper I Part 3 SEM 5
- 5] (7801) Bachelor of Comm. (CBCS) (80241) Business Regulatory Framework Paper I Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: English (Compulsory) AECC 5****Sub. Code: 50800/50802/50803/50807/50810****/54002/54006/54007/54012/54017 /65300/65301/65302/65303/65305****/65306/65307/65310/65312/65313 /65315/65317/75502/78003/78006****/78007/78010/78015/78017/79575****Day and Date: APRIL ,07-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) A. Choose the appropriate alternative and complete the following sentences. [3]****i. Usually the interviewers have a ----- for finery.**

- A. hatred
- B. prejudice
- C. liking
- D. fear

ii. ----- stood at the centre at the end.

- A. Tessie
- B. Warner
- C. Watson
- D. Bill

iii. I shall return to this Bengal, to the ----- bank.

- A. Jamuna
- B. Dhanisiri's
- C. Rupsa
- D. Jalangi

B. Answer the following questions in one word/phrase/sentence. [3]

1. What is a crime for Dr. A. P. J. Abdul Kalam?
2. What is the profession of the orphan girl's father?
3. Who had a large jewel in his necktie?

Q2) A. Answer the following questions in 3-4 sentences each (Any 2) [4]

1. How, according to V.V. John, can an interview become an equal contest?
2. How does Bob describe his friend Jimmy Wells?
3. How does the poet describe the world in which the orphan girl lives?

B. Write a short note on the following in 7-8 sentences. (Any 1) [4]

1. Trauma of partition in the poem "I Shall Return to This Bengal".

2. The end of the story “**The Lottery**”.

- C. i. Give Synonym for ‘**happiness**’
ii. Give antonym for ‘**forget**’

[2]

- Q3) A. Imagine that you are going to attend an interview for the post of a junior clerk in a reputed school. You have necessary qualification. Write the interview in dialogue form. [8]

OR

Read the following advertisement carefully and answer the questions given below.

**A Fast Growing Pharma Allopathic Company
Wanted**

Area Sales Manager – 2 Posts

HQ – Kolhapur (Independent working)

Candidates must have 3-5 years of experience in pharmaceutical company as an M.R. or Area Manager

Interview on 8th April, 2025 between 9.00 to 2.00 P.M.at

Hotel Piyush,

Kolhapur - Sangli road, Kolhapur.

Sachin Patil, Director

Lifeline Pharma, Kolhapur.

Cell - 94023020022

Read the above advertisement carefully and answer the following questions.

1. How will you introduce yourself at the time of interview?
2. What certificates will you carry with you at the time of interview for the post of Area Sales Manager?
3. How will you answer the questions about fluency in English?
4. How will you explain your strong points?

- B. **Do as Directed (Any eight)**

[8]

1. He ran very fast in the race. (**Identify the type of underlined phrase**)
2. Anil has playing kabaddi since morning (**Correct the sentence**)
3. Joseph reads a poem. (**Change the voice**)
4. You work regularly, you won't succeed. (**Use the proper conjunction and combine the sentence**)
5. He is an active boy. (**Make it negative**)
6. How peaceful is the place! (**Make it assertive.**)
7. Sunita is as tall as Anita. (**Change the degree.**)
8. The news is too good to be true. (**Remove ‘too’**)
9. Ram is a dancer. He is a singer as well. (**Use ‘Not only but also.’**)
10. they shouted oh no its not good. (**Punctuate the sentence**)

- Q4) A.** Write a letter of application for the post of a Librarian. Imagine the necessary details. [8]

OR

Write an essay in about 300 words on the following topics. (Any 1)

1. IPL Cricket Matches
2. Save Water, Save Life

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (78010) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (50807) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (65305) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (65313) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 5] (388) B. A.(Semester) (54012) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 6] (388) B. A.(Semester) (65300) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 7] (388) B. A.(Semester) (65303) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 8] (388) B. A.(Semester) (65306) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 9] (388) B. A.(Semester) (54006) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 10] (388) B. A.(Semester) (78003) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 11] (388) B. A.(Semester) (65307) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 12] (388) B. A.(Semester) (65317) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 13] (388) B. A.(Semester) (78007) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 14] (388) B. A.(Semester) (79575) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 15] (388) B. A.(Semester) (54002) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 16] (388) B. A.(Semester) (65315) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 17] (388) B. A.(Semester) (50802) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 18] (388) B. A.(Semester) (50810) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 19] (388) B. A.(Semester) (78017) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 20] (388) B. A.(Semester) (65301) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 21] (388) B. A.(Semester) (65310) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 22] (388) B. A.(Semester) (65312) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 23] (388) B. A.(Semester) (50803) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 24] (388) B. A.(Semester) (54017) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 25] (388) B. A.(Semester) (78015) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 26] (388) B. A.(Semester) (78006) English (Compulsory) AECC 5 Part 3 SEM 5
- 27] (388) B. A.(Semester) (65302) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 28] (388) B. A.(Semester) (50800) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5
- 29] (388) B. A.(Semester) (54007) English (Compulsory) PAPER E Part 3 SEM 5

253573

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-XII DSE-E136****Sub. Code: 95363****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks**

- Q1) A.** Choose the correct alternative from the following. **[4]**
- i. In "Preface to Lyrical Ballads," Wordsworth emphasizes that poetry should focus on:
- A. Artificial diction
 - B. Everyday experiences
 - C. Political events
 - D. Scientific theories
- ii. According to Matthew Arnold, the best poetry serves as:
- A. A means of entertainment
 - B. A reflection of history
 - C. A criticism of life
 - D. A source of humor
- iii. T. S. Eliot's idea of "tradition" in poetry suggests that poets should:
- A. Ignore past influences
 - B. Imitate classical poets
 - C. Develop their unique styles without reference to the past
 - D. Balance innovation with historical awareness
- iv. According to Wordsworth, a poet should be:
- A. A philosopher
 - B. A political leader
 - C. A man speaking to men
 - D. An academic scholar
- B.** Answer the following questions in one word/phrase/sentence each. **[4]**
1. What is Wordsworth's term for poetry as a "spontaneous overflow of powerful feelings"?
 2. Who does Arnold consider the best model for literary excellence?
 3. What does Eliot mean by the "impersonal" nature of poetry?
 4. Which poetic quality does Arnold believe ensures lasting value in poetry?

Q2) Answer the following question in 250-300 words. (Any One)**[10]**

1. How does Wordsworth's emphasis on simple language and rural life in "Preface to Lyrical Ballads" redefine poetry?
OR
2. Explain how T. S. Eliot's view of tradition in "Tradition and the Individual Talent" influences modern poetry.

Q3) Answer the following question in 250-300 words. (Any One) [10]

1. Discuss Arnold's idea of poetry as "the criticism of life" and how it applies to modern literature.
OR
2. How does Wordsworth's preference for ordinary subjects and emotions make poetry more accessible to readers?

Q4) Write a critical appreciation of the given poem by answering the following questions. [12]

"Stopping by Woods on a Snowy Evening"

• *By Robert Frost*

Whose woods these are I think I know.
His house is in the village though;
He will not see me stopping here
To watch his woods fill up with snow.
My little horse must think it queer
To stop without a farmhouse near
Between the woods and frozen lake
The darkest evening of the year.
He gives his harness bells a shake
To ask if there is some mistake.
The only other sound's the sweep
Of easy wind and downy flake.
The woods are lovely, dark and deep,
But I have promises to keep,
And miles to go before I sleep,
And miles to go before I sleep.

- a. How does the setting of the poem contribute to its overall mood? [2]
- b. What themes of duty and contemplation are explored in the poem? [2]
- c. How does Frost use imagery to convey the speaker's emotions? [2]
- d. What is the significance of the repeated final line in the poem? [2]
- e. How does the contrast between nature and responsibility shape the poem's meaning? [2]

- f. How does the rhyme scheme add to the musical quality of the poem?

[2]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95363) ENGLISH-XII DSE-E136 Part 3 SEM 6

311925

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-VII DSE-E71****Sub. Code: 54136/65531/75631/79576****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following sentences by choosing the correct alternative given below. **[5]**
 खालील योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा.

i. Economics is a.....Science.

अर्थशास्त्र हे..... शास्त्र आहे.

- A. Political
राजकीय
- B. Cultural
सांस्कृतिक
- C. Natural
नैसर्गिक
- D. Social
सामाजिक

ii. The Concept of Consumers surplus has given by.....

उपभोक्त्याच्या लाभाधिक्याची संकल्पना..... यांनी मांडली.

- A. Adam Smith
अडम स्मिथ
- B. Dr.Marshall
डॉ. मार्शल
- C. Keynes
केन्स
- D. Robbins
रोबिन्स

iii. Every indifference curve to the right indicates level of satisfaction.

उजव्या बाजूकडील प्रत्येक समवृत्ती वक्रसमाधानाची पातळी दर्शवितो.

- A. Less
कमी

- B. Equal
समान
- C. Higher
अधिक
- D. Zero
शून्य

iv. The price elasticity of Demand shows the proportionate change in Demand to proportionate change in.....

मागणीची किमत लवचिकता हि मागणीतील प्रमाणशीर बदल आणि मधील प्रमाणशीर बदल दर्शवितो.

- A. Price
किमती
- B. Saving
बचती
- C. Expenditure
खर्चा
- D. Income
उत्पन्ना

v. law of Variable proportions scale is production function.

बदलत्या प्रमाण फलाचा नियम उत्पादन फलन आहे.

- A. short run
अल्पकालीन
- B. medium run
मध्यम मुदत
- C. long run
दीर्घकालीन
- D. None of above
यापैकी नाही

Q2) Write the short notes (any three) लघू टिपा लिहा (कोणतेही तीन)

[15]

a. Opportunity cost
वैकल्पिक खर्च

[5]

b. Income elasticity of Demand
मागणीची उत्पन्न लवचिकता

[5]

c. The law of diminishing marginal utility
घटत्या सीमांत उपयोगितेचा सिध्दांत

[5]

d. Internal economies of scale

[5]

उत्पादनाच्या अंतर्गत बचती

- e. Short run cost Curves
अल्पकालीन खर्च वक्र

[5]

Q3) Write details answers (any two)
सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- a. Explain the characteristics of indifference curve.
समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

[10]

- b. Explain the law of Demand.
मागणीचा नियम स्पष्ट करा.

[10]

- c. Explain the Law of Returns to scale.
बदलत्या प्रमाण फलाचा नियम स्पष्ट करा.

[10]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (79576) ECONOMICS-VII DSE-E71 Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (65531) ECONOMICS PAPER VII Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (54136) ECONOMICS PAPER VII Part 3 SEM 5
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75631) ECONOMICS-VII DSE-E71 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11809 Bachelor of Commerce (NEP 2.0)****Sub. Name: Business Environment (Indian Eco.Env.) Paper II****Sub. Code: 96100/97518****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.: Solve any five out of seven questions.**

- Q1)** Write short notes (any two out of three) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[8]**
- a. Need of Foreign Capital
विदेशी भांडवलाची गरज
 - b. Importance of Service Sector
सेवा क्षेत्राचे महत्त्व
 - c. Causes of balance of payments imbalances
व्यवहारतोल असमतोलाची कारणे
- Q2)** Explain the structure and functions of NITI aayog. **[8]**
नीती आयोगाची रचना व कार्ये स्पष्ट करा.
- Q3)** Explain the objectives and functions of World Trade Organization **[8]**
जागतिक व्यापार संघटनेची उद्दिष्टे आणि कार्ये स्पष्ट करा.
- Q4)** Describe the role of International Monetary Fund. **[8]**
आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची भूमिका विशद करा.
- Q5)** Explain the impact of globalization on Indian economy. **[8]**
जागतिकीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- Q6)** Explain the merits and demerits of multinational corporations. **[8]**
बहुराष्ट्रीय महामंडळाचे गुण व दोष विशद करा.
- Q7)** Write short notes (any two out of three) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[8]**
- a. Functions of World Bank
जागतिक बँकेची कार्ये
 - b. Need of SAARC
सार्कची गरज
 - c. Implementation of Privatization in India

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7822) Bachelor of Commerce (NEP20)	(96100) Business Environment (Indian Eco.Env.) Paper II	Part 3 SEM 6
2] (7801) Bachelor of Comm. (CBCS)	(97518) Business Environment (Indian Eco.Env.) Paper II	Part 3 SEM 6

Seat No.	
---------------------	--

B.Com. (Part -III) (Semester -VI) (CBCS)
Examination, April-2025
BUSINESS ENVIRONMENT (Compulsory) (Paper - II)
Indian Economic Environment
Sub. Code : 80270/51360/51460/82808

Day and Date : Friday, 04/04/2025

Total Marks : 40

Time : 02:30 p.m. to 04:00 p.m.

- Instructions :**
- 1) All questions carry equal marks.
 - 2) Attempt any five questions out of seven.

Q1) Write Short Answers. (Any two) [8]

- A) Functions of NITI Ayog
- B) Globalization
- C) Exchange Rate and Indian Rupee

Q2) Explain broad objectives of Indian Economic Planning. [8]

Q3) Explain impact of Liberalization on Indian Economy. [8]

Q4) Explain Merits and Demerits of Multinational Corporation. [8]

Q5) Explain objectives and Contribution of IBRD. [8]

Q6) State importance of Service Sector in India. [8]

Q7) Write Short Answers. (Any two)**[8]**

- A) Balance of Payment Crises
- B) Need of Foreign Capital in India
- C) Objectives of SAARC

मराठी रुपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
- 2) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

Q1) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)**[8]**

- अ) नीती आयोगाची कार्ये
- ब) जागतिकीकरण
- क) विनिमय दर आणि भारतीय रुपया

Q2) भारतातील आर्थिक नियोजनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.**[8]****Q3) उदारीकरणाचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम सांगा.****[8]****Q4) बहुराष्ट्रीय महामंडळाचे गुण आणि दोष सांगा.****[8]****Q5) जागतिक बँकेची कार्ये आणि भूमिका स्पष्ट करा.****[8]****Q6) भारतातील सेवा क्षेत्राचे महत्त्व विषद करा.****[8]****Q7) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)****[8]**

- अ) व्यवहारतोल असमतोल समस्या
- ब) भारतातील विदेशी भांडवलाची गरज
- क) सार्कची उद्दिष्टे

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XII DSE-E126****Sub. Code: 95411****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) योग्य पर्याय निवडा.****[5]**

- i. व्यंजनाशक्ती शब्दाच्या तसेच अर्थाच्या ठिकाणीही दिसून येते, असे व्यंजनेचे विशेष कोणी सांगितले आहे ?
A. विश्वनाथ
B. भामह
C. मम्मट
D. वामन
- ii. शब्दाची पहिली व मुख्य शक्ती कोणती ?
A. शाब्दी व्यंजना
B. लक्षणा
C. अभिधा
D. व्यंजना
- iii. माणसांच्या ठिकाणी कायमस्वरूपी असणाऱ्या भावनांना काय म्हणतात ?
A. संचारीभाव
B. सात्विकभाव
C. विभाव
D. स्थायीभाव
- iv. क्रीडानंदाची उपपत्ती कोणी मांडली आहे ?
A. रुसो
B. हर्बर्ट स्पेन्सर
C. मिल्टन
D. बूचर
- v. व्यवहारभाषा ही जीवनाच्या नानाविध क्षेत्रात उपयोगात आणली जाणारी भाषा आहे, असे मत कोणी व्यक्त केले ?
A. भालचंद्र नेमाडे
B. केशव देशमुख
C. आनंद यादव
D. नागनाथ कोत्तापल्ले

Q2) अभिधा आणि लक्षणा या शब्दशक्तीचा सविस्तर परिचय करून द्या.
किंवा
रस म्हणजे काय ते सांगून रसाचे स्वरूप व कार्य स्पष्ट करा.

Q3) लघुत्तरी प्रश्न. (तीनपैकी दोन सोडवा.)

[10]

- a. अ) पुनःप्रत्यय उपपत्तीचा परिचय देऊन मर्यादा सांगा.
ब) व्यंजना शब्दशक्तीचे साहित्यातील महत्त्व स्पष्ट करा.
क) साहित्य भाषेची विविधता स्पष्ट करा.

Q4) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- a. अ) ओवी
ब) मुक्तछंद
क) दिंडी
ड) वसंततिलका

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95411) MARATHI-XII DSE-E126 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: GEOGRAPHY-VII DSE-E106****Sub. Code: 95266****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: 4. Use of map stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या [5]
 पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

i. Which of the following philosophers first created a map of the world?

खालीलपैकी कोणत्या तत्त्वज्ञाने जगाचा नकाशा सर्वप्रथम तयार केला ?

- A. Homer
होमर
- B. Thales
थेल्स
- C. Eratosthenes
इरेटोस्थेनिस
- D. Anaximander
अॅनाक्सिमॅंडर

ii. Who wrote the world-famous book 'Geography of France'?

'फ्रान्सचा भूगोल' हा जगप्रसिद्ध ग्रंथ कोणी लिहिला ?

- A. Humboldt
हंबोल्ट
- B. Mackinder
मॅकिंडर
- C. Davis
डेव्हिस
- D. Blache
ब्लाश

iii. Which of the following geographer proposed the 'Heartland Theory'?

खालीलपैकी कोणत्या भूगोलतज्ञाने 'हृदयस्थल सिद्धांत' मांडला ?

- A. Bernard Varenus
बर्नार्ड व्हेरेनियस
- B. Halford Mackinder
हलफोर्ड मॅकिंडर
- C. Ellen Semple

ऐलन सेंपल

D. Vidal de la Blache

विडाल डी ला ब्लाश

iv. Who is referred to as the 'pioneer of dualism in geography'?

खालीलपैकी कोणास 'भूगोलातील द्वैतवादाचे प्रवर्तक' म्हटले जाते ?

A. Ellen Semple

ऐलन सेंपल

B. Bernard Varenus

बर्नार्ड व्हेरेनियस

C. Alexander Humboldt

अलेक्झांडर हंबोल्ट

D. Friedrich Ratzel

फ्रेडरिक रॅट्झेल

v. Which of the following is the primary focus of the quantitative revolution in geography?

खालीलपैकी भूगोलातील सांख्यिकी क्रांतीचा प्रमुख केंद्रबिंदू काय आहे ?

A. Cultural landscapes

सांस्कृतिक भूप्रदेश

B. Spatial patterns and statistical methods

स्थानिक नमुने आणि सांख्यिकीय पद्धती

C. Political geography

राजकीय भूगोल

D. Environmental impacts

पर्यावरणीय परिणाम

Q2) Write short notes (Any Three) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

a. Strabo

स्ट्रॅबो

b. Pays – Small homogeneous area

पायस – लघु भौगोलिक क्षेत्र

c. Possibilism

संभववाद

d. Physical vs Human Geography

प्राकृतिक वि. मानवी भूगोल

e. Future of Geography

भूगोलशास्त्राचे भविष्य

Q3) Write answer in detail (Any Two)

[20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- a.** Review the geographical concepts of ancient India.
प्राचीन भारतातील भौगोलिक संकल्पनांचा आढावा घ्या.
- b.** Explain Alexander von Humboldt's contributions to geography.
अलेक्झांडर व्हॉन हम्बोल्ट यांचे भूगोलातील योगदान स्पष्ट करा.
- c.** Explain the causes of the quantitative revolution in geography and its effects.
भूगोलातील सांख्यिकी क्रांतीची कारणे सांगून तिचे परिणाम स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95266) GEOGRAPHY-VII DSE-E106 Part 3 SEM 5

Seat No. _____

MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION**11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-VII DSE-E6****Sub. Code: 54051/65351/75551/79591****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं ।****Q1) नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।****[10]**

- i. कुसुम कुमार ने एम. ए. की शिक्षा _____ विश्वविद्यालय से प्राप्त की ।
A. काशी
B. पंजाब
C. दिल्ली
D. नालंदा
- ii. 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' नाटक का मुख्य पात्र _____ है ।
A. माधोसिंह
B. सुरेन्द्रसिंह
C. नरेन्द्रसिंह
D. परमजीत सिंह
- iii. सरकारी कार्यालयीन व्यवस्था _____ पर विश्वास करती है ।
A. कलम
B. कागज
C. व्यक्ति
D. गवाह
- iv. माधोसिंह की बेटी _____ परित्यक्ता है ।
A. गीता
B. सीता
C. नीति
D. मीता
- v. सर्टिफिकेट में माधोसिंह की जगह _____ लिखा है ।
A. माधोसिंग
B. मधवसिंग
C. मधवासिंह
D. माधवसिंह

- vi. कमला _____ का पाठ प्रायः पूरा कर चुकी है।
 A. हनुमानचालीसा
 B. रामचरित मानस
 C. गीता
 D. विष्णुपुराण
- vii. माधोसिंह _____ मंत्रालय में क्लर्क की नौकरी करते थे।
 A. रक्षा
 B. खेल
 C. अर्थ
 D. विदेश
- viii. माधोसिंह की पत्नी _____ को दिल्ली छोड़ गाँव आकर बसना पसंद नहीं आया है।
 A. सरस्वती
 B. राधा
 C. कमला
 D. विमला
- ix. पिता के असफल संघर्ष से निराश होकर _____ आत्महत्या कर लेती है।
 A. सुनिधि
 B. नीति
 C. अलका
 D. कमला
- x. माधोसिंह गाँव आकर अपने परिचित _____ का घर किराए पर लेते हैं।
 A. कृष्ण
 B. हरि
 C. चमनलाल
 D. मगनलाल

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

[10]

- a. "छह चिट्ठियाँ पहले लिख चुका हूँ, कोई जवाब नहीं, अब क्या सातवी लिखने से उनकी सोइ बला जाग जाएगी ? सरकारी मुलाजमत मैंने भी की हैं. जानता हूँ सब, इन दफ्तरों में आम आदमी की सुनवाई कितनी होती है।"
- b. "एकबार मरकर फिर से जिन्दा होना इतना आसान नहीं होता.
 और फिर इस ज़माने में सिर्फ सांस लेने का मतलब जिन्दा रहना थोड़े है। पैसा चाहिए, पैसा! पैसा आदमी को मारता है! पैसा जिलाता है।"
- c. "आपका केस जैनुइन है, इसलिए ऊपर से नीचे तक हर तथ्य रेकॉर्डेड है अब कुछ नहीं हो सकता सच्चाई को अपनी रफ़्तार से चलने दीजिए कुछ हो गया आपका तो ठीक, नहीं तो"

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो लघुत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

- a. कुसुम कुमार के नाटकों का संक्षेप में परिचय दीजिए।
- b. 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' नाटक की नीति का चरित्र-चित्रण स्पष्ट कीजिए।
- c. 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' नाटक के उद्देश्य को स्पष्ट कीजिए।

Q4) 'दिल्ली ऊँचा सुनती है' नाटक में चित्रित समस्याओं की चर्चा कीजिए।

[10]

अथवा

'माधोसिंह' का चरित्र-चित्रण स्पष्ट कीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75551) HINDI-VII DSE-E6 Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (79591) HINDI-VII DSE-E7 Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (65351) HINDI PAPER VII Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (54051) HINDI PAPER VII Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-VIII DSE-E62****Sub. Code: 54057/65357/75557/79627****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Q. 1 Fill in the blanks by choosing the appropriate alternatives given below: प्रश्न १ [5]
खालील दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. ----- was author of Tarikh – e – Firozshahi.
तारीख – ए - फिरोजशाही या ग्रंथाचा लेखक ----- हा होता.
- A. Ibn Battuta
इब्न बतुता
- B. Ziyauddin Barani
झियाउद्दीन बरनी
- C. Domingo Paes
डोमिंगो पेस
- D. Niccolo Conti
निकोलो कॉंटी
- ii. The state of Vijayanagara was established in the year -----
विजयनगरची राज्याची स्थापना ----- साली झाली.
- A. 1336
१३३६
- B. 1347
१३४७
- C. 1350
१३५०
- D. 1360
१३६०
- iii. ----- built the lake 'Haj – e – Ealahi'.
----- याने 'हज – इ – ईलाही' हा तलाव बांधला.
- A. Firoz Shah Tughlaq
फिरोजशाहा तुघलक
- B. Allauddin Khilji
अल्लाउद्दीन खिलजी
- C. Muhammad Tughlaq
महंमद तुघलक
- D. Balban

बल्बन

iv. ----- is considered as the holy book of Sikh religion.

----- हा शीख धर्माचा पवित्र ग्रंथ मानला जातो.

A. Quran

कुराण

B. Bible

बायबल

C. Granthsaheb

ग्रंथसाहेब

D. The Vedas

वेद

v. The battle of ----- declined the Vijayanagara Empire.

----- च्या लढाईने विजयनगर साम्राज्याचा शेवट झाला.

A. Talikot

तालीकोट

B. Bhatwadi

भातवडी

C. Panipat

पानिपत

D. None of these

यापैकी नाही

Q2) Q. 2 Write Short notes. (Any Three) प्रश्न २ टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

a. Amuktamalyada

अमुक्तमाल्यदा

b. An experiment in symbolic trends

प्रतीकात्मक प्रचलनाचा प्रयोग

c. Central administration during the Vijaynagar period

विजयनगरकालीन केंद्रीय प्रशासन

d. Trade in Sultanate period

सुलतानशाहीकालीन व्यापार

e. Philosophy of the Sufi sect

सुफी पंथाचे तत्त्वज्ञान

Q3) Q. 3 Answer the following questions in detail. (Any Two)

[20]

प्रश्न ३ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

a. Discuss the archaeological sources in the Sultanate period.

सुलतानशाही कालीन पुरातत्वीय साधनाची चर्चा करा.

- b. Give information about the industry during the Sultanate period.
सुलतानशाही कालीन उद्योगधंद्याची माहिती द्या.
- c. Discuss the trade during the Vijayanagar period.
विजयनगर कालीन व्यापाराची चर्चा करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (79627) HISTORY-VIII DSE-E62 Part 3 SEM 5
- 2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75557) HISTORY-VIII DSE-E62 Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (65357) HISTORY PAPER VIII Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (54057) HISTORY PAPER VIII Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XII DSE-E131****Sub. Code: 56851/65651/75751/80051****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाईं ओर लिखे हुए अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

Q1) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।**[10]**

- i. मीना का पुर्नविवाह..... के साथ हुआ था।
A. जगन
B. लाला
C. मदन
D. संगीत शिक्षक
- ii. विकी का असली नाम..... था।
A. विकास
B. विवेक
C. विलास
D. विराट
- iii. की बीमारी से बीजी की मृत्यु हुई।
A. कोरोना
B. तपेदिक
C. कालाज्वर
D. न्यूमोनिया
- iv. 'अंतिम साक्ष्य' उपन्यास में.....अनमेल विवाह का शिकार हो जाती है।
A. मीना
B. कैलाश
C. मीता
D. तनू
- v. रमेश की पत्नी का नाम..... है।
A. कैलाश
B. मीना
C. नील
D. मीता
- vi. बुड़े लाला ने चाची को हजार रुपए दिए।

- A. तीन
- B. चार
- C. दो
- D. पाँच

vii. मीना को में नौकरी मिलती है।

- A. पाठशाला
- B. रेडियो स्टेशन
- C. दूरदर्शन
- D. पुलिस स्टेशन

viii. विकी के पिता जी का नाम.....है।

- A. प्रताप
- B. विवेक
- C. जगन
- D. गुरु

ix. 'अंतिम साक्ष्य' उपन्यास की नायिका..... है।

- A. सीता
- B. मीना
- C. नीला
- D. मीता

x. सुरेश.....में नौकरी करता है।

- A. फौज
- B. कंपनी
- C. पुलिस
- D. कॉलेज

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो अवतरणों की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए।

[10]

अ) "नहीं, मैं दीदी से किसी प्रकार का विश्वासघात नहीं करूंगी।"

ब) "मीनु को लौटा रहा हूँ। उसका विवाह कहीं और कर दो। पोती के उम्र की लड़की को घर में न रखूंगा।"

क) "उम्र-भर का जहर तूने मेरे लिए सँजो रखा था सर्पिणी?"

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो लघुत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

अ) चंद्रकांता का सामान्य परिचय दीजिए।

ब) विकी का चरित्र-चित्रण कीजिए।

क) 'अंतिम साक्ष्य' उपन्यास के संवादों पर प्रकाश डालिए।

Q4) 'अंतिम साक्ष्य' उपन्यास की कथावस्तु लिखिए।

[10]

अथवा

"अंतिम साक्ष्य" उपन्यास में चित्रित समस्याओं पर प्रकाश डालिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (56851) HINDI PAPER XII Part 3 SEM 6
- 2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75751) HINDI-XII DSE-E131 Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (65651) HINDI PAPER XII Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (80051) HINDI-XII DSE-E131 Part 3 SEM 6

847672

Seat No. _____

MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION**11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XIII DSE-E132****Sub. Code: 95388****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं ।

Q1) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।**[10]**

i. महाकाव्य का नायक _____ होना चाहिए ।

- A. धीरगंभीर
- B. धीरप्रशांत
- C. धीरोदात्त
- D. धीर ललित

ii. महाकाव्य को अंग्रेजी में _____ कहते हैं ।

- A. Elegy
- B. Epic
- C. Image
- D. Poetry

iii. वैयक्तिकता _____ की विशेषता है ।

- A. महाकाव्य
- B. खंडकाव्य
- C. प्रगीत काव्य
- D. कविता

iv. गजल _____ भाषा का शब्द है ।

- A. फारसी
- B. अरबी
- C. हिंदी
- D. पंजाबी

v. गजल का शाब्दिक अर्थ _____ है ।

- A. प्रेमिका से वार्तालाप
- B. उत्कट भाव
- C. वाणी
- D. इनमें से कोई नहीं

- vi. हिंदी साहित्य में उपन्यास सम्राट _____ को कहा जाता है।
 A. जयशंकर प्रसाद
 B. भारतेन्दु
 C. बालकृष्ण भट्ट
 D. प्रेमचंद
- vii. समाज में महान व्यक्ति के प्रति श्रद्धा उत्पन्न करने के उद्देश्य से _____ लिखा जाता है।
 A. रेखा चित्र
 B. संस्मरण
 C. साक्षात्कार
 D. रिपोर्टाज
- viii. रिपोर्टाज _____ से संबंधित विधा है।
 A. पत्रकारिता
 B. साहित्य
 C. राजनीति
 D. चित्रकला
- ix. संस्मरण में _____ के आधार पर अतीत को चित्रित किया जाता है।
 A. कल्पना
 B. स्मृति
 C. प्रतिभा
 D. बुद्धि
- x. आंखों देखा, कानों सुना विवरण _____ विधा में किया जाता है।
 A. जीवनी
 B. साक्षात्कार
 C. रिपोर्टाज
 D. यात्रा वर्णन

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। [10]

- a. उपन्यास के प्रकारों को स्पष्ट कीजिए। [5]
- b. नाटक के पाश्चात्य तत्त्वों की चर्चा कीजिए। [5]
- c. व्यंग्य के स्वरूप पर प्रकाश डालिए। [5]

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए। [10]

- a. आलोचना के प्रकार। [5]
- b. आलोचक के गुण। [5]
- c. आलोचना का स्वरूप। [5]

- Q4)** महाकाव्य का स्वरूप बताकर महाकाव्य के भारतीय तत्वों पर प्रकाश डालिए |
अथवा
संस्मरण का स्वरूप बताकर उसकी विशेषताएँ बताइए |

[10]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95388) HINDI-XIII DSE-E132 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XII DSE-E186****Sub. Code: 56856/58556/65656/75756/80056****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below: खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. was the founder of Satavahana dynasty
----- हा सातवाहन सत्तेचा संस्थापक होय.
A. Simukh Satavahana सिमुक सातवाहन
B. Shree Satkarani - I पहिला श्रीसातकर्णी
C. Goutamiputra Satkarani गौतमीपुत्र श्रीसातकर्णी
D. Yadnyashree Satkarani यज्ञश्री सातकर्णी
- ii. 'Gathasaptashati' is a poetic in the language of -----.
गाथासप्तशती हा काव्यग्रंथ ----- या भाषेत आहे.
A. Sanskrit संस्कृत
B. Prakrit प्राकृत
C. Pali पाली
D. Tamil तमिळ
- iii. ----- is referred to as 'Shakari'.
'शकारी' म्हणून ----- यास संबोधले जाते.
A. Chandragupta I चंद्रगुप्त पहिला
B. Samudragupta समुद्रगुप्त
C. Chandragupta II चंद्रगुप्त दुसरा
D. Kumargupta कुमारगुप्त
- iv. Huen Tsang ----- came to India to study religion.
ह्यू-एन-त्संग ----- धर्माचा अभ्यास करण्यासाठी भारतात आला होता.
A. Hindu हिंदू
B. Boudha बौद्ध
C. Jain जैन
D. Vaidik वैदिक
- v. ----- The cave here is known as 'Elephanta Cave'
A. Jigeshwari जोगेश्वरी

- B. Mandpeshwar मंडपेश्वर
C. Mahakali महाकाली
D. Gharapuri घारापुरी

Q2) Write short notes (Any Three) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- a. Satavahana King Hall [5]
सातवाहन राजा हाल
- b. Chandragupta - I [5]
चंद्रगुप्त पहिला
- c. Art of Chalukya Regime [5]
चालुक्यकालीन कला
- d. Nalanda University [5]
नालंदा विद्यापीठ
- e. Spiritual Hermitage (Ashram) [5]
आश्रम पद्धती

Q3) Answer in detail the following questions (Any Two) [20]
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- a. Explain the contribution of the Kushan emperor Kanishka. [10]
कुशाण सम्राट कनिष्क याचे योगदान स्पष्ट करा.
- b. Review the progress of literature and sculpture during the Gupta era. [10]
गुप्तकालीन साहित्य व शिल्पकलेच्या क्षेत्रातील प्रगतीचा आढवा घ्या.
- c. Explain the work of Emperor Harshvardhan.. [10]
सम्राट हर्षवर्धनाचे कार्य स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65656) HISTORY PAPER XII Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (58556) HISTORY PAPER XII Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80056) HISTORY-XII DSE-E186 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (56856) HISTORY PAPER XII Part 3 SEM 6
- 5] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75756) HISTORY-XII DSE-E186 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11809 Bachelor of Commerce (NEP 2.0)****Sub. Name: Business Environment (Indian Eco.Env.) Paper I****Sub. Code: 96070/97490****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
2. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.: कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. Solve any five questions.**

- Q1)** थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) Write short answer (any two) **[8]**
- a. व्यावसायिक पर्यावरणाचे बाह्य घटक. External compodents of Business environment. **[4]**
- b. कृषी विपणनाच्या समस्या. problems of Agricultural Marketing. **[4]**
- c. उत्पन्न आणि संपत्तीच्या विषमतेची कारणे Causes of income and wealth inequality **[4]**
- Q2)** शेतमाल स्थिरीकरण म्हणजे काय ? शेतमाल स्थिरीकरणासाठी सरकारने योजलेल्या उपाययोजनांची चर्चा करा **[8]**
. What is agricultural stabilization? Discuss the measures taken by the government for agricultural stabilization.
- Q3)** भारतातील बेरोजगारी कमी करण्यासाठी सरकारने योजलेल्या उपाययोजना स्पष्ट करा. Explain the **[8]**
measures taken by the government to reduce unemployment in India.
- Q4)** भारताच्या 1991 च्या औद्योगिक धोरणाची प्रमुख वैशिष्ट्ये विशद करा. Explain the salient features of **[8]**
India's Industrial Policy of 1991.
- Q5)** अन्नसुरक्षा म्हणजे काय ? भारतातील अन्नसुरक्षेचा आढावा घ्या. What is food security? Review of **[8]**
food security in India.
- Q6)** भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची सद्यस्थिती थोडक्यात स्पष्ट करा Briefly explain the current status **[8]**
of agriculture in the Indian economy.
- Q7)** टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) Write short note (any two). **[8]**
- a. शाश्वत विकासाचे दर्शक Indicators of sustainable development. **[4]**
- b. भारतातील दारिद्र्याची कारणे. Causes of poverty in India. **[4]**
- c. नागरी अर्थव्यवस्थेच्या समस्या. Problems of urban economy. **[4]**

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7801) Bachelor of Comm. (CBCS)	(97490) Business Environment (Indian Eco.Env.) Paper I	Part 3 SEM 5
2] (7822) Bachelor of Commerce (NEP20)	(96070) Business Environment (Indian Eco.Env.) Paper I	Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC5-E-Banking****Sub. Code: 97412****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Solve following MCQ. योग्य पर्याय निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.**[50]**

- i. We should keep our savings with the bank because...
आपण आपली बचत बँकेत ठेवली पाहिजे कारण...
- A. It is safe. ते सुरक्षित आहे.
B. Earns interest. व्याज मिळते.
C. Can be withdrawn anytime. कधीही काढता येते.
D. All of the above. वरील सर्व.
- ii. Bank does not give a loan against...
बँक _____ विरुद्ध कर्ज देत नाही.
- A. Gold ornaments. सोन्याचे दागिने.
B. LIC policy. भारतीय आयुर्विमा पॉलिसी.
C. Lottery ticket. लॉटरी तिकीट
D. National Saving Certificate (NSC). राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र
- iii. _____ bank has the maximum number of branches in India.
_____ बँकेच्या भारतात सर्वाधिक शाखा आहेत.
- A. Reserve Bank of India. रिझर्व बँक ऑफ इंडिया
B. State Bank of India. भारतीय स्टेट बँक.
C. Punjab National Bank. पंजाब नॅशनल बँक.
D. Bank of Baroda. बँक ऑफ बडोदा
- iv. The ₹100 note is signed by...
₹100 रुपयांच्या नोटेवर _____ यांची सही असते.
- A. Prime Minister. पंतप्रधान
B. Finance Minister. अर्थमंत्री.
C. RBI Governor. रिझर्व बँकेचे गव्हर्नर.
D. None of these. वरीलपैकी नाही.
- v. The basic function of a bank is...
बँकेचे मूलभूत कार्य म्हणजे....
- A. Accepting deposits. ठेवी स्वीकारणे
B. Loan advances. कर्ज देणे

- C. Overdraft facilities. अधिकर्ष सवलत
D. All of these. वरील सर्व

vi. Due to e-banking, personal contact between the customer and the bank has.....

ई-बँकिंगमुळे ग्राहक आणि बँक यांच्यातील वैयक्तिक संपर्क _____ झाला आहे.

- A. Increased. वाढला.
B. Decreased. कमी
C. Stable. स्थिर
D. None of these. यापैकी नाही.

vii. E-banking means...

ई-बँकिंग म्हणजे...

- A. Electronic banking. इलेक्ट्रॉनिक बँकिंग.
B. Eco banking. इको बँकिंग.
C. Electrical banking. इलेक्ट्रिकल बँकिंग
D. Environment banking. एन्व्हायर्नमेंट बँकिंग.

viii. E-banking makes bank operations.....

ई-बँकिंगमुळे बँकेचा कारभार _____ बनतो.

- A. Inefficient. अकार्यक्षम.
B. Paperless. कागदपत्र विरहित.
C. Disturbed. विस्कळीत.
D. Troublesome. त्रासदायक.

ix. The basic concept of a credit card originated in...

क्रेडिट कार्डची मूळ संकल्पना _____ येथे झाली.

- A. England. इंग्लंड.
B. America. अमेरिका.
C. India. भारत.
D. Russia. रशिया.

x. The scope of e-banking services is...

ई-बँकिंग सेवांचा विस्तार _____ आहे.

- A. Stable. स्थिर.
B. Growing. वाढत आहे.
C. Decreasing. घटत आहे.
D. None of these. यापैकी नाही.

xi. A credit card is issued for a period of...

क्रेडिट कार्ड _____ वर्ष कालावधीसाठी दिले जाते.

- A. One year. एक वर्ष.
B. Two years. दोन वर्षे.
C. Three years. तीन वर्षे.
D. Four years. चार वर्षे.

- xii.** The first bank to launch a credit card scheme in India was...
भारतात सर्वप्रथम _____ ने क्रेडिट कार्ड योजना सुरू केली.
A. Bank of India. बँक ऑफ इंडिया.
B. State Bank of India. स्टेट बँक ऑफ इंडिया.
C. Central Bank of India. सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया.
D. Bank of Baroda. बँक ऑफ बडोदा
- xiii.** NEFT stands for...
NEFT म्हणजे...
A. National Electronic Fund Transfer. नॅशनलइलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफर.
B. National Electrical Fund Transfer. नॅशनलइलेक्ट्रिकल फंड ट्रान्सफर.
C. National Email Fund Transfer. नॅशनल ई-मेल फंड ट्रान्सफर.
D. Indian Email Fund Transfer. भारतीय ई-मेल फंड ट्रान्सफर.
- xiv.** RTGS stands for...
RTGS म्हणजे...
A. Real Time Gross Settlement. रियल टाईम ग्राँस सेटलमेंट.
B. Real Time Gross System. रियल टाईम ग्राँस सिस्टीम.
C. Real Transfer Gross System. रियल ट्रान्सफर ग्राँस सिस्टीम.
D. Retail Transfer Gross System. रिटेल ट्रान्सफर ग्राँस सिस्टीम.
- xv.** The number of components involved in the National Electronic Fund Transfer system is.....
राष्ट्रीय इलेक्ट्रॉनिक निधी हस्तांतरण प्रणालीत _____ घटक सहभागी असतात.
A. One. एक.
B. Two. दोन.
C. Three. तीन.
D. Four. चार.
- xvi.** Due to e-banking, the banking system operates...
ई-बँकिंगमुळे बँकिंग व्यवस्था _____ बनली आहे.
A. 12×7 12×7
B. 16×7 16×7
C. 18×7 18×7
D. 24×7 24×7
- xvii.** In the check transaction system, the transfer of... does not occur.
चेक व्यवहार प्रणालीमध्ये _____ हस्तांतरण होत नाही.
A. Image. इमेज.
B. Information. माहिती.
C. Physical Cheque . भौतिक स्वरूपातील चेक
D. Both image and information. इमेज आणि माहिती दोन्ही.
- xviii.** Banks act as... for depositors.
बँका ठेकीदारांसाठी _____ म्हणून कार्य करतात.
A. Creditors. धनको.

- B. Debtors. ऋणको.
- C. Manufacturers. कारखानदार.
- D. Entrepreneurs. उद्योजक.

xix. There are _____ types of cyber crimes in banking.

बैंकिंगमध्ये _____ प्रकारची सायबर गुन्हेगारी आहे.

- A. Six. सहा.
- B. Seven. सात.
- C. Eight. आठ.
- D. Nine. नऊ.

xx. The major functions of merchant banks are.....

व्यापारी बँकांची प्रमुख कार्ये..... आहेत.

- A. One. एक.
- B. Two. दोन.
- C. Three. तीन.
- D. Four. चार.

xxi. A debit card is also called as

डेबिट कार्डला _____ असेही म्हणतात.

- A. Bill of of lending नावे पत्र.
- B. Credit note. पतपत्र.
- C. ATM. एटीएम.
- D. Money. पैसा.

xxii. If a debit card is lost, the information must be given to...

डेबिट कार्ड हरवले असता त्याची माहिती _____ ला देणे आवश्यक आहे.

- A. Friends. मित्रांना.
- B. Relatives. नातेवाईकांना.
- C. Bank. बँकेला.
- D. Other people. इतर लोकांना.

xxiii. NEFT was started by...

NEFT ची सुरुवात _____ बँकेने केली.

- A. State Bank of India. स्टेट बँक ऑफ इंडिया.
- B. Punjab National Bank. पंजाब नॅशनल बँक.
- C. Reserve Bank of India. रिझर्व बँक ऑफ इंडिया.
- D. Bank of Maharashtra. बँक ऑफ महाराष्ट्र.

xxiv. Through RTGS, the transfer of... amounts is done.

RTGS माध्यमातून _____ रकमेचे हस्तांतरण केले जाते.

- A. Small. लहान.
- B. Medium. मध्यम.
- C. Large. मोठ्या.
- D. None of these. यापैकी नाही.

xxv. To send money via mobile, the following app is used...

मोबाईलद्वारे पैसे पाठवण्यासाठी _____ ॲपचा वापर केला जातो.

- A. Google Pay. गूगल पे.
- B. PhonePe. फोन पे.
- C. Paytm. पेटीएम.
- D. All of the above. वरील सर्व.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97412) SEC5-E-Banking Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-VII DSE-E71****Sub. Code: 95254****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Drawings must be drawn to the given scale
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following statements by choosing the correct option. योग्य पर्याय निवडून [5]
खालील विधाने पूर्ण करा.

i. following factors are studied in microeconomics.

सूक्ष्म अर्थशास्त्रात खालील घटकांचा अभ्यास केला जातो.

- A. Consumer behaviour
उपभोक्ता वर्तन
- B. Producer behaviour
उत्पादक वर्तन
- C. Firm
उद्योग संस्था
- D. All of the above
वरील सर्व

ii. The solution obtained from all points on the equilibrium curve is

समवृत्ती वक्रावरील सर्व बिंदू पासून मिळणारे समाधान असते.

- A. Equal
सम
- B. Odd
विषम
- C. Increases
वाढते
- D. Decreases
घटते

iii. Price elasticity of demand is Zero in case of

..... वस्तूच्या बाबतीत मागणीची किंमत लवचिकता ही शून्य असते.

- A. Essential goods
अत्यावश्यक वस्तू
- B. Luxury goods
चैनीच्या वस्तू
- C. Watches

घड़याळ

D. None of these

यापैकी नाही

iv. Gross revenue = number of goods sold x

एकूण प्राप्ती = वस्तूची विक्रीसंख्या x

A. Production

उत्पादन

B. Selling Price

विक्री किंमत

C. Cost

खर्च

D. Wages

वेतन

v. The short-run average cost curve is shaped in English.

अल्पकालीन सरासरी खर्चाचा वक्र हा इंग्रजीतील आकाराचा असतो.

A. U

B. V

C. L

D. S

Q2) Write short notes. (Any three out of five) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

A. Scope of microeconomics.

सूक्ष्म अर्थशास्त्राची व्याप्ती सांगा.

[5]

B. Consumer Equilibrium.

उपभोक्त्याचे संतुलन

[5]

C. Factors Determinants of Supply.

पुरवठ्यावर परिणाम करणारे घटक

[5]

D. Exceptions to Law of Demand.

मागणीच्या नियमाचे अपवाद

[5]

E. Internal Economies of the firm

उत्पादनाच्या अंतर्गत बचती

[5]

Q3) Write detailed answers to any two of the following questions.

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

A. Explain the various concepts of cost.

खर्चाच्या विविध संकल्पना स्पष्ट करा.

[10]

- B.** What is elasticity of demand? Explain the types of price elasticity of demand. [10]
मागणीची लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार विषद करा.
- C.** Discuss in detail the law of diminishing marginal utility. [10]
घटत्या सीमांत उपयोगितेच्या नियमाची सविस्तर चर्चा करा.
- D.** Explain the importance and limitations of micro economics. [10]
सूक्ष्म अर्थशास्त्राचे महत्त्व सांगून त्याच्या मर्यादा अधोरेखित करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95254) ECONOMICS-VII DSE-E71 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-VIII DSE-E72****Sub. Code: 95255****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the sentences by choosing the correct words from the following. खालीलपैकी [5]
योग्य विधान निवडून विधाने पूर्ण करा.

i.

Economic growth is a concept related to - - - - - country.

☐ विकसित देशांशी संबंधित ☐ अविश्वसनीय ☐ विकसित देशांशी संबंधित ☐ विकसित देशांशी संबंधित

- A. Developed
विकसित
- B. Underdeveloped
अविकसित
- C. Developing
विकसनशील
- D. None of these.
यापैकी नाही.

ii.

India ranks - - - - - in terms of industrial production.

औद्योगिक उत्पादनाच्या बाबतीत भारताचा - - - - - क्रमांक लागतो.

- A. First
पहिला
- B. Fifth
पाचवा
- C. Seventh
सातवा
- D. Tenth
दहावा

iii.

Stages theory of economic growth was presented by - - - - -.

☐ रिचर्डो ☐ व्.व्.रोस्टो ☐ मायर्डल ☐ रिचर्डो

- A. Ricardo
रिकॉर्डो
- B. W.W.Rostow
डब्ल्यू.डब्ल्यू.रोस्टो
- C. Myrdal
मिर्दाल

D. Harshman
हर्शमन

iv. The importance of capital formation is -----.
भांडवल निर्मितीचे महत्त्व ----- आहे.

A. Employment generation
रोजगारवाढ

B. Laying foundation for development
विकासाचा पाया घालणे

C. Technological development
तांत्रिक विकास

D. All above
वरीलपैकी सर्व

v. All kinds of favorable effects of economic development in a particular region on other regions are called ----- effects.

एका विशिष्ट प्रदेशातील आर्थिक विकासाचे इतर प्रदेशावर होणाऱ्या सर्व प्रकारच्या अनुकूल परिणामांना - -
----- परिणाम म्हणतात

A. Back wash
प्रतिसारक

B. Spread
विस्तारक

C. Concentric
केंद्रबिंदू

D. None of these
यापैकी नाही

Q2) Write short notes (any 3 out of 5) टिपा लिहा. (5 पैकी कोणतेही 3)

[15]

a. Explain the obstacles of Economics Development.
आर्थिक विकासातील अडथळे स्पष्ट सांगा.

[5]

b. Characteristics of under developed economy.
अविकसीत अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

[5]

c. Backwash opposite spread effects.
प्रतिसारक विरुद्ध विस्तारक परीणाम.

[5]

d. Importance of capital formation in economic development.
आर्थिक विकासातील भांडवल निर्मितीचे महत्त्व.

[5]

e. Objectives of Sustainable Development.
शाश्वत विकासाची उद्दीष्ट्ये

[5]

Q3) Solve Broad Questions. (Any 2 out of 4)

[20]

दिर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (4 पैकी कोणतेही 2)

- a. What is Economic Development and explain its Indicators. [10]
आर्थिक विकास म्हणजे काय आणि त्याचे निर्देशक स्पष्ट करा.
- b. Explain the development status of indian economy . [10]
भारतीय अर्थस्वथेच्या विकासाची सद्य स्थिती स्पष्ट करा
- c. Explain the role of state in Economic Development. [10]
आर्थिक विकासातील शासनाची भूमिका स्पष्ट करा.
- d. Explain the W. W. Rostow's stages of Economic growth. [10]
डब्ल्यू.डब्ल्यू.रोस्टो च्या आर्थिक वाढीचे टप्पे स्पष्ट करा

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95255) ECONOMICS-VIII DSE-E72 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-XI DSE-E75****Sub. Code: 65535/75635/79580****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. Complete the following Sentences by [5]
choosing correct alternative.

- i. निसर्गवाद्यांच्या मतेव्यवसायच उत्पादक होय.
The principles of natureare the only productive ones.

- A. व्यापार
Trade
- B. शेती
Agriculture
- C. उद्योग
Industry
- D. सेवा
Services

- ii.विचारसरणीच्या मते अधिक्य हे केवळ शेती मध्ये निर्माण होते.
.....According to the ideology, surplus is created only in agriculture.

- A. व्यापारवादी
Mercantilist
- B. निसर्गवादी
Naturalist
- C. केन्ससियन
Keynesian
- D. नावसनातन
New classical

- iii. फ्रेडरिक लिस्टच्या मते मुक्त व्यापारी धोरण देशांना फायदेशीर ठरते.
According to Friedrich List, free trade policy is beneficial to countries.

- A. प्रगतशील
Progressive
- B. प्रगत
Developed
- C. मागास

Backward

D. वरील सर्व

All of the above

- iv. १८व्या शतकात फ्रान्समध्ये जो आर्थिक विचार मांडला गेला त्यास..... असे म्हटले जाते.
The economic thought that was introduced in France in the 18th century is called.....

- A. निसर्गवादी विचारधारा
Naturalist ideology
B. भौतिक विचारधारा
Material ideology
C. व्यापारवादी विचारधारा
Mercantilist Ideology
D. वरीलपैकी नाही
None of the above

- v. संपत्ती संचालनाच्या आराखड्यामध्ये अवस्था दिल्या आहेत.
The wealth management plan provides for stages.

- A. एक
One
B. दोन
Two
C. तीन
Three
D. चार
Four

Q2) खालील पैकी टिप लिहा (कोणत्याही तीन) Write a note on the following (any three) [15]

- a. व्यापारवादी विचारसरणीची वैशिष्ट्ये [5]
Characteristics of mercantilist ideology
- b. संरक्षणनीतीचे महत्त्व [5]
Importance of Defence Policy
- c. सनातनवादी पंथ [5]
classical sect
- d. कर कसोट्या [5]
Canons of Taxation
- e. रिकार्डो वेतन सिद्धांत [5]
Wage theory of Ricardo

Q3) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन) [20]
Write short answers (any two)

- अ) थॉमस माल्थसच्या लोकसंख्या सिद्धांताचे स्पष्टीकरण करा. Explain population theory of Thomas Malthus
- ब) निसर्गवादाचा अर्थ सांगून निसर्गवाद उदयाची कारणे स्पष्ट करा. Explain what is naturalism and the reasons for the rise of naturalism.
- क) कार्ल मार्क्स यांचा अतिरिक्त मूल्य सिद्धांत स्पष्ट करा. Explain the theory of surplus value of Karl Marx's

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65535) ECONOMICS PAPER XI Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (79580) ECONOMICS-XI DSE-E75 Part 3 SEM 5
- 3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75635) ECONOMICS-XI DSE-E75 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-IX DSE-E13****Sub. Code: 95250****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Choose the appropriate answers and complete the following sentences. [8]

a. 1. Algernon claims to have a "Bunbury" ----- [4]

a) to socialize	b) to escape his life
c) to create drama	d) to impress women

2. Lady Bracknell requires----- in a suitor for Gwendolen.

a) wealth and status	b) good looks
c) strong moral character	d) a degree from Cambridge

3. ----- ultimately becomes the new King of Denmark.

a) Polonius	b) Laertes
c) Hamlet	d) Fortinbras

4. ----- serves as Hamlet's confidant.

a) Polonius	b) Horatio
c) Ophelia	d) Laertes

b. Answer the following questions in one word/phrase/sentence each: [4]

1. Who does Jack claim to be a guardian of?
2. What is Miss Prism's occupation?
3. How does King Hamlet die?
4. Who kills Polonius?

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words. [10]

A. What are the key elements of drama? Discuss how each element contributes to the overall impact of a dramatic work.

OR

B. Discuss the essential characteristics of tragedy.

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words. [10]

A. Compare and contrast the characters of Jack Worthing and Algernon Moncrieff.

OR

B. Discuss the roles of Ophelia and Gertrude in 'Hamlet'.

Q4) Write Short Notes in about 100-150 words: (Any Three)

[12]

- a. The significance of dialogue in drama
- b. Types of tragedy
- c. Character sketch of Cecily Cardew
- d. Character sketch of Gertrude

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95250) ENGLISH-IX DSE-E13 Part 3 SEM 5

Seat No.

MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION**11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-VII DSE-E11****Sub. Code: 95248****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Complete the following sentences by choosing the correct alternative. [4]

- i. The primary function of literary criticism is -----
 - A. to create new literary works
 - B. to evaluate and interpret literary texts
 - C. to summarize the plot of a novel
 - D. to replace the author's intended meaning
- ii. ----- is *hamartia* in Aristotle's concept of tragedy.
 - A. A type of poetic meter
 - B. A tragic flaw or error in judgment
 - C. A supernatural event
 - D. A happy ending in a play
- iii. Samuel Johnson's *Preface to Plays of William Shakespeare* was published in -----
 - A. 1755
 - B. 1751
 - C. 1772
 - D. 1765
- iv. Paradox is -----
 - A. a statement that seems contradictory but may reveal a truth
 - B. a completely false statement
 - C. a well-known fact
 - D. a simple comparison between two things

B. Answer the following questions in one word/phrase/sentence each. [4]

- 1) How does literary criticism help readers?
- 2) What is the main purpose of tragedy according to Aristotle?
- 3) Why did Johnson praise Shakespeare's characters?
- 4) What is realism in literature?

Q2) Answer the following question in about 250-300 words. (ANY ONE)**[10]**

- a. What is literary criticism and why is it important in the study of literature? [10]
- b. Define tragedy and explain its main elements as discussed by Aristotle in *Poetics*. [10]

Q3) Answer the following question in about 250-300 words. (ANY ONE) [10]

- a. Discuss Dr. Samuel Johnson's main arguments in favour of Shakespeare's literary greatness as presented in the essay, *Preface to Shakespeare*. [10]
- b. What are the important characteristics of a tragic hero mentioned in Aristotle's *Poetics*? Explain with examples from classical tragedies. [10]

Q4) Write short notes in about 100-150 words each. (ANY THREE) [12]

- a. Nature of Criticism [4]
- b. Samuel Johnson's view on tragi-comedy [4]
- c. Symbolism in literature [4]
- d. Humour as a literary device [4]
- e. Realism in Literature [4]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95248) ENGLISH-VII DSE-E11 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-XI DSE-E15****Sub. Code: 95252****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

- Q1) A.** Describe the following phonemes/speech sounds giving three labels (**any three**): **[3]**
/θ/, /ŋ/, /t/, /u:/, /ɔɪ/
- B.** Give phonemic transcription of the following words marking the primary stress where it occurs (**any three**): **[3]**
teacher, action, chair, divide, message
- C.** Write the following words in conventional English spellings (**any two**): **[2]**
/'nɒlɪdʒ/, /'dɪfrənt/, /'kwɒlɪtɪ/, /'dʒɔɪn/
- Q2) A.** Write short notes on the following (**any two**): **[10]**
i) Productivity
ii) Interchangeability
iii) Difference between human and animal communications
- B.** Give morphological analysis of the following words using tree diagram (**any two**): **[4]**
i) enjoyment
ii) doer
iii) toothbrush
iv) walk (N)
- Q3) A.** Identify the word-formation or morphological processes in the underlined words in the following sentences (**any four**): **[4]**
i) He remembered his childhood days.
ii) The students attended the pre-lunch session.
iii) Watermelon is good for health.
iv) She took a long jump.
v) The tourists stayed in a motel.
vi) The children are enjoying the see-saw game in the garden.
- B.** Identify the word classes of the underlined words in the following sentences (**any four**): **[4]**
i) It is too hot today.
ii) She can plan a tour.
iii) He is very smart.
iv) They went to market.

v) If you try, you can do anything.

vi) This is my pen.

Q4) Write short notes on the following (**any two**):

[10]

i) The articulators

ii) The palate

iii) The adverbs

iv) The closed word classes

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95252) ENGLISH-XI DSE-E15 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: GEOGRAPHY-IX DSE-E108****Sub. Code: 95268****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks
 3. Use Sketches/Diagrams wherever necessary

Special Inst.: Use of Map stencils is allowed

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा. **[5]**

- i. Populations geography is a sub-branch of which geography? लोकसंख्या भूगोल ही कोणत्या भूगोलाची उपशाखा आहे?
 - A. Economic Geography आर्थिक भूगोल
 - B. Political Geography राजकीय भूगोल
 - C. Human Geography मानवी भूगोल
 - D. Physical Geography प्राकृतिक भूगोल
- ii. Which of the following a geographical factor is affecting on population distribution? खालीलपैकी लोकसंख्या वितरणावर परिणाम करणारा भौगोलिक घटक कोणता आहे ?
 - A. Urbanization नागरीकरण
 - B. Irrigation जलसिंचन
 - C. Transportation वाहतूक
 - D. Topography भूरचना
- iii. Which unit is used to calculate birth rate and death rate? जन्मदर व मृत्युदराची गणना करण्यासाठी कोणते एकक वापरतात?
 - A. Per Thousand दरहजारी
 - B. Percentage टक्केवारी
 - C. Degree अंश
 - D. All of the above वरील सर्व
- iv. Which climatic region of the world has the highest population density? जगातील कोणत्या हवामान प्रदेशात लोकसंख्येची घनता जास्त आहे?
 - A. Desert वाळवंटी
 - B. Taiga तैगा
 - C. Tundra टुंड्रा
 - D. Monsoon मौसमी

- v. Which of the following factor affecting on the population high sex

ratio? खालीलपैकी कोणता घटक लोकसंख्येच्या उच्च लिंग प्रमाणावर परिणाम करतो ?

- A. Social mobility सामाजिक गतिमानता
- B. Superstition अंधश्रद्धा
- C. Traditions रूढी परंपरा
- D. Illiteracy निरक्षरता

Q2) Write short notes (Any Three) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) [15]

- a. Significance of population geography. लोकसंख्या भूगोलाचे महत्त्व. [5]
- b. Growth of World population. जागतिक लोकसंख्येची वाढ. [5]
- c. Sex composition concept. लिंग संरचना संकल्पना. [5]
- d. Factors affecting mortality मृत्युदरावर परिणाम करणारे घटक [5]
- e. Factors Affecting literacy साक्षरतेवर परिणाम करणारे घटक [5]

Q3) Write in detail answers **any Two** of the following questions. खालीलपैकी कोणत्याही दोन [20]
प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- a. What is population geography and describe the nature of population [10]
geography.? लोकसंख्या भूगोल म्हणजे काय आणि लोकसंख्या भूगोलाच्या स्वरूपांचे वर्णन करा ?
- b. Describe the factors affecting on distribution of Population.? लोकसंख्येच्या [10]
वितरणावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा ?
- c. Explain the causes of high fertility rate of population and suggest remedies to [10]
control it? लोकसंख्येच्या जास्त जननदराची कारणे स्पष्ट करा आणि त्यांच्या नियंत्रणाचे उपाय
सुचवा ?

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95268) GEOGRAPHY-IX DSE-E108 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-VII DSE-E6****Sub. Code: 95270****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं ।****Q1) नीचे दिये गये विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए । [10]**

- i. उदय प्रकाश द्वारा लिखित लंबी कहानी 'मोहन दास' को ----- पुरस्कार से पुरस्कृत किया गया है ।
A. सरस्वती सम्मान
B. साहित्य अकादमी
C. ज्ञानपीठ पुरस्कार
D. बिड़ला सम्मान
- ii. 'मोहन दास' यह उदय प्रकाश द्वारा लिखित ----- विधा है ।
A. नाटक
B. उपन्यास
C. लंबी कहानी
D. रेखाचित्र
- iii. 'मोहन दास' इस लंबी कहानी में ----- समस्या का चित्रण है ।
A. गरीबी
B. नारी शोषण
C. साम्प्रदायिकता
D. बेरोजगारी
- iv. मोहन दास के पिता का नाम ----- है ।
A. देवदास
B. काबा दास
C. राम दास
D. नारायण दास
- v. मोहन दास ने ----- उपाधि प्रथम श्रेणी में हासिल की थी ।
A. एम. ए.
B. बी. ए.
C. बी. कॉम.
D. एल. एल. बी.

- vi. मोहन दास ----- कंपनी की भर्ती परीक्षा में सबसे अव्वल आता है ।
 A. टाटा कोल माइंस
 B. गोल्डन कोल माइंस
 C. ओरियंटल कोल माइंस
 D. भिलाई कोल माइंस
- vii. मोहन दास की आपबीती सुनकर ----- वकील अदालत में मुकदमा दाखिल कराता है ।
 A. हर्षद मेहता
 B. हर्षवर्धन सोनी
 C. हरीश दिवाण
 D. श्रीवर्धन सोनी
- viii. मोहन दास के बचपन के दोस्त का नाम ----- है ।
 A. गोपाल दास
 B. विजय तिवारी
 C. बीरन बैगा
 D. घनश्याम
- ix. 'मोहन दास' लंबी कहानी में लेखक ने सवर्ण की ----- का चित्रण किया है ।
 A. तानाशाही
 B. अच्छाई
 C. सच्चाई
 D. ईमानदारी
- x. बिसनाथ का असली नाम ----- है ।
 A. विजय तिवारी
 B. नरेंद्र नाथ
 C. किशोरी पटवारी
 D. विश्वनाथ प्रसाद

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए ।

[10]

- a. 'असल करैत है, बिसनाथ ! गजब का बिसधारी । किसी को फूंक मार दो तो समझो कि हैं..... ! बाप नागनाथ तो बेटा सांपनाथ ।' [5]
- b. 'हे सतगुरु, कैसा समय है, क्या चार सालों में यहां एक भी आदमी ऐसा नहीं हुआ, जो कह सके कि ओरियंटल कोल माइंस में जो आदमी मोहन दास के नाम से हर महीने दस हजार की पगार ले रहा है, वह मोहन दास नहीं, बिसनाथ है ।' [5]
- c. 'मैं लोगों के हाथ जोड़ता हूँ । मुझे किसी तरह बचा लीजिए । मैं किसी भी अदालत में चलकर हलफनामा देने के लिए तैयार हूँ की मैं मोहन दास नहीं हूँ ।' [5]

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो लघुत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[10]

- a. उदय प्रकाश के व्यक्तित्व का परिचय दीजिए ।

[5]

b. 'मोहन दास' शीर्षक की सार्थकता ।

[5]

c. विश्वनाथ प्रसाद उर्फ बिसनाथ का चरित्र चित्रण कीजिए ।

[5]

Q4) 'मोहन दास' लंबी कहानी का आशय स्पष्ट कीजिए ।

[10]

अथवा

'मोहन दास' लंबी कहानी में चित्रित समस्याओं को स्पष्ट कीजिए ।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95270) HINDI-VII DSE-E6 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC5-History and Tourism****Sub. Code: 97402****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory****Special Inst.: Each question carries two marks.****प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.****Q1)** Choose the correct option from the options given below. खालील दिलेल्या पर्यायामधून योग्य [50] पर्याय निवडा.**i.** According to whom 'historical or cultural factors greatly influence the tourism industry'?

कोणाच्या मते 'पर्यटन उद्योगावर ऐतिहासिक किंवा सांस्कृतिक घटकांचा मोठा प्रभाव पडतो ?'

A. R. Robinson

आर. रॉबिन्सन

B. Francisco Freire

फ्रान्सिस्को फ्रेअर

C. Mote Carlo

मोटे कार्लो

D. Afanasy Nikitin

अफानासी निकितिन

ii. According to Norman, which person is a tourist?

नार्मन यांच्या मते कोणती व्यक्ती पर्यटक असते ?

A. Permanent resident

कायम वास्तव्य करणारी

B. Migrating for business

व्यवसायासाठी स्थलांतर करणारी

C. Traveling without employment

रोजगाराशिवाय प्रवास करणारी

D. Going abroad and wandering without employment or residence

परदेशी जाणारी व रोजगार किंवा वास्तव्याशिवाय भ्रमंती करणारी

iii. Which temple of the Chola kings in the South is priceless monument of Indian architecture?

दक्षिणेतील चोल राजांच्या काळातील कोणती मंदिरे ही भारतीय स्थापत्यकलेतील अमूल्य ठेवा आहे.

A. Thanjavur

तंजावर

B. Gangaikondacholapuram

गंगैकॉंडचोलपुरम

- C. Darasuram
दरासुराम
- D. All of the above
वरीलपैकी सर्व

iv. What is an invaluable tool for enhancing the understanding of history among tourists?

पर्यटकांमध्ये इतिहासाची समज वाढविण्यासाठी अमूल्य साधन कोणते ?

- A. Local people
स्थानिक लोक
- B. Historical sites
ऐतिहासिक स्थळे
- C. Both A and B
अ व ब दोन्ही
- D. None of these
यापैकी नाही

v. Which king constructed the ancient astronomical center 'Jantar Mantar', a symbol of scientific heritage?

प्राचीन वैज्ञानिक वारशाचे प्रतिक असलेले 'जंतर मंतर' हे खगोलशास्त्राचे केंद्र कोणत्या राजाने बांधले.

- A. Raja Man Singh
राजा मानसिंग
- B. Maharaja Jai Singh
महाराजा जयसिंग
- C. Mirza Raja Jai Singh
मिर्झा राजा जयसिंग
- D. None of the above
वरीलपैकी नाही

vi. In which state can one experience the captivating religious and cultural tradition known as 'Theyyam'?

'थेयम' नावाची मनमोहक धार्मिक आणि सांस्कृतिक परंपरेचा प्रकार कोणत्या राज्यात अनुभवता येतो ?

- A. Punjab पंजाब
- B. Rajasthan राजस्थान
- C. Maharashtra महाराष्ट्र
- D. Kerala केरळ

vii. Which place has become an educational center for the study of Buddhist architecture and sculpture?

बौद्ध स्थापत्यशास्त्र आणि शिल्पकलेच्या अभ्यासासाठी कोणते स्थळ एक शिक्षण केंद्र बनले आहे ?

- A. Sanchi
सांची
- B. Taxila
तक्षशीला
- C. Nalanda
नालंदा

D. Khajuraho
खजुराहो

viii. In which prison did the British government keep Indian freedom fighters while giving them the "Black Water" or "Kala Pani" punishment?

ब्रिटीश सरकार भारतीय स्वातंत्र्य सैनिकांना 'काळ्या पाण्याची शिक्षा' देतांना कोणत्या तुरुंगात ठेवत असत ?

- A. Yerwada
येरवडा
- B. Nagpur
नागपूर
- C. Cellular
सेल्युलर
- D. Ahmednagar
अहमदनगर

ix. What should tourists visit in Maharashtra to learn about the history of Chhatrapati Shivaji Maharaj's valour?

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पराक्रमाचा इतिहास जाणून घेण्यासाठी पर्यटकांनी महाराष्ट्रात कोणत्या ठिकाणांना भेट द्यावी ?

- A. Temples
मंदिरे
- B. Sea coast
समुद्र किनारपट्टी
- C. Forts
किल्ले
- D. Villages
गावे

x. Which fort, which was the imperial headquarters of the Mughal Empire and witnessed the moments of Indian independence, should tourists visit?

मुगल साम्राज्याचे शाही मुख्यालय असलेला व भारतीय स्वातंत्र्याच्या क्षणांचा साक्षीदार असलेला कोणत्या किल्ल्याला पर्यटकांनी भेट द्यावी ?

- A. Agra Fort
आग्रा किल्ला
- B. Delhi Red Fort
दिल्ली लाल किल्ला
- C. Gwalior Fort
ग्वालियर किल्ला
- D. Chittorgarh Fort
चित्तोडगड किल्ला

xi. Which city should tourists visit to see the Mahakaleshwar Temple, Kalideh Palace, and the Kumbh Mela?

महाकालेश्वर मंदिर, कालीदेह पॅलेस आणि कुंभमेळा पाहण्यासाठी पर्यटकांनी कोणत्या शहरास भेट द्यावी ?

- A. Ujjain

- उजैन
 B. Bhopal
 भोपाळ
 C. Pachmarhi
 पचमढी
 D. Hoshangabad
 होशंगाबाद

xii. Which battle field should tourists visit to learn about the history of the war between Maharana Pratap and Emperor Akbar?

महाराणा प्रताप व बादशहा अकबर यांच्यात झालेल्या युद्धाचा इतिहास माहिती करून घेण्यासाठी पर्यटकांनी कोणत्या युद्ध क्षेत्रास भेट द्यावी ?

- A. Talikota
 तालीकोटा
 B. Srirangapatna
 श्रीरंगपट्टन
 C. Haldighati
 हल्दीघाटी
 D. Kurukshetra
 कुरुक्षेत्र

xiii. Which caves in Maharashtra are included in the UNESCO World Heritage Sites?

युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळांमध्ये समाविष्ट असलेली महाराष्ट्रातील लेणी कोणती ?

- A. Elephant cave
 हाथीगुंफा
 B. Udayagiri
 उदयगिरी
 C. Ajantha
 अजिंठा
 D. Amravati
 अमरावती

xiv. Which cave is carved on an island near Mumbai?

मुंबई जवळील बेटावर कोणती लेणी कोरण्यात आली आहे ?

- A. Ajantha
 अजिंठा
 B. Elephanta
 एलिफंटा
 C. Ellora
 वेरूळ
 D. Udayagiri
 उदयगिरी

xv. In which cave is the Kailash temple carved?

कैलाश मंदिर कोणत्या लेणीमध्ये कोरलेले आहे ?

- A. Ajanta
अजिंठा
- B. Elephanta
एलिफंटा
- C. Ellora
वेरूळ
- D. Kanheri
कान्हेरी

xvi. In which cave in Madhya Pradesh is the sculpture of the 'Varaha avatar' of Vishnu the main attraction?

मध्यप्रदेशातील कोणत्या लेणीमध्ये विष्णूच्या वराह अवताराचे शिल्प प्रमुख आकर्षण आहे ?

- A. Ajanta
अजिंठा
- B. Elephant
एलिफंटा
- C. Ellora
वेरूळ
- D. Udayagiri
उदयगिरी

xvii. Where was the first tourist information office established to promote tourism?

पर्यटनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी पहिली पर्यटन माहिती कार्यालयाची स्थापना कोठे करण्यात आली होती ?

- A. London
लंडन
- B. New York
न्यूयॉर्क
- C. Paris
पॅरिस
- D. Delhi
दिल्ली

xviii. What kind of events does ITDC's event management department organize?

ITDC चा इव्हेंट मॅनेजमेंट विभाग कोणत्या प्रकारच्या कार्यक्रमांचे आयोजन करतो ?

- A. Educational programs
शैक्षणिक कार्यक्रम
- B. Cultural Festival
सांस्कृतिक महोत्सव
- C. Sports competitions
क्रीडा स्पर्धा
- D. All of the above
वरील सर्व

xix. In which period did the concept of tourism in its modern form come forward in India?

आधुनिक स्वरूपात पर्यटनाची संकल्पना भारतात कोणत्या कालखंडात पुढे आली ?

- A. Mughal rule
मुघल राजवट
- B. British rule
ब्रिटिश राजवट
- C. Maratha Empire
मराठा साम्राज्य
- D. Independent India
स्वतंत्र भारत

xx. What kind of amenities does tourism develop?

पर्यटनामुळे कोणत्या प्रकारच्या सुविधांचा विकास होतो ?

- A. Educational institutions
शैक्षणिक संस्था
- B. Restaurants and entertainment center
रेस्टॉरंट्स आणि मनोरंजन केंद्र
- C. Industrial sector
औद्योगिक क्षेत्र
- D. Information technology
माहिती तंत्रज्ञान

xxi. What were the types of ancient tourism in India?

प्राचीन भारतातील पर्यटन कोणत्या प्रकारचे होते ?

- A. Religious, Educational, Commercial
धार्मिक, शैक्षणिक, व्यापारी
- B. Exclusively religious
केवळ धार्मिक
- C. Traders only
केवळ व्यापारी
- D. Only cultural
फक्त सांस्कृतिक

xxii. The grand tour concept originated in which country?

ग्रँड टूर संकल्पनेचा प्रारंभ कोणत्या देशात झाला ?

- A. Germany
जर्मनी
- B. Italy
इटली
- C. France
फ्रान्स
- D. Spain
स्पेन

xxiii. Who built the Sindhudurg fort?

सिंधुदुर्ग किल्ला कोणी बांधला ?

- A. Chhatrapati Shivaji Maharaj
छत्रपती शिवाजी महाराज

- B. Shah Jahan
शहाजहान
- C. Akbar
अकबर
- D. Maharana Pratap
महाराणा प्रताप

xxiv. Where was the first tourist information office established to promote tourism?
पर्यटनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी पहिल्या पर्यटन माहिती कार्यालयाची स्थापना कुठे करण्यात आली होती ?

- A. London
लंडन
- B. New York
न्यूयॉर्क
- C. Paris
पॅरिस
- D. New Delhi
नवी दिल्ली

xxv. What was the main objective of the "Incredible India" campaign?

"अतुल्य भारत" मोहिमेचा मुख्य उद्देश काय होता ?

- A. To enhance the image of India as a global tourist destination भारताची जागतिक पर्यटन स्थळ म्हणून प्रतिमा उंचावणे
- B. Conservation of religious sites धार्मिक स्थळांचे संवर्धन
- C. Increase rural tourism ग्रामीण पर्यटन वाढवणे
- D. Attracting foreign investment परदेशी गुंतवणूक आकर्षित करणे

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97402) SEC5-History and Tourism Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-IX DSE-E63****Sub. Code: 54058/65358/75558/79628****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: सूचना :
 १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 २) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below:**[5]**

- i. ----- was the first British colony in America.
 ----- ही ब्रिटिशांची अमेरिकेतील पहिली वसाहत होती.
- A. Maryland
मेरीलँड
- B. Virginia
व्हर्जिनिया
- C. New Jersey
न्यूजर्सी
- D. Georgia
जॉर्जिया
- ii. The book titled 'Common Sense' was written by-----.
 ----- याने 'कॉमन सेन्स' (Common Sense) हा ग्रंथ लिहिला.
- A. Thomas Paine
थॉमस पेन
- B. Roger Williams
रॉजर विल्यम्स
- C. Thomas Jefferson
थॉमस जेफरसन
- D. James Langan
जेम्स लॉगन
- iii. ----- proposed the 'Theory of Separation of Power'.
 'सत्ताविभाजनाचा सिद्धांत' -----ने मांडला.
- A. Rousseau
रुसो
- B. Voltaire
वॉल्टेअर
- C. Frayne

फ्रेंचे

D. Montesquieu

मॉन्टेस्क्यू

iv. Vienna Congress was convened in the year -----.

----- साली व्हिएन्ना परिषद भरविण्यात आली होती.

A. 1815

१८१५

B. 1814

१८१४

C. 1816

१८१६

D. 1825

१८२५

v. In -----, Bismarck was serving as an Ambassador of Prussia during 1859-1862.

१८५९ ते १८६२ या काळात बिस्मार्क प्रशियाचा राजदूत म्हणून ----- मध्ये कार्यरत होता.

A. Austria

ऑस्ट्रिया

B. Denmark

डेन्मार्क

C. France

फ्रान्स

D. Russia

रशिया

Q2) Write short notes (Any Three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

a. Boston-Tea-Party

बोस्टन-टी-पार्टी

[5]

b. Declaration of Human Rights

मानवी हक्काचा जाहीरनामा

[5]

c. Joseph Mazzini

जोसेफ मॅझिनी

[5]

d. Austria- Prussia War

ऑस्ट्रिया-प्रशिया युद्ध

[5]

e. Frankfurt Parliament

फ्रँकफुर्ट पार्लमेंट

[5]

Q3) Answer the following questions in detail (Any Two)

[20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन)

- a. Discuss consequences of the American War of Independence. [10]
अमेरिकन स्वातंत्र्ययुद्धाच्या परिणामांची चर्चा करा.
- b. Take a review of the course of French Revolution. [10]
फ्रेंच राज्यक्रांतीच्या वाटचालीचा आढावा घ्या.
- c. Discuss major events in the unification of Italy. [10]
इटलीच्या एकीकरणातील प्रमुख घटनांची चर्चा करा.

End Of Question Paper**Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -**

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75558) HISTORY-IX DSE-E63 Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (54058) HISTORY PAPER IX Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (65358) HISTORY PAPER IX Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (79628) HISTORY-IX DSE-E63 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-VII DSE-E61****Sub. Code: 95276****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below: खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.**i. Cave paintings were discovered from ----- in Madhya Pradesh.**

मध्यप्रदेशातील ----- या ठिकाणी गुहाचित्रे सापडली आहेत.

- A. Burzahom बुर्झाहोम
- B. Bhimbetka भीमबेटका
- C. Nagaur नागोर
- D. Dholavira धोलीवीरा

ii. The Great Bath of Harappan Civilization is found at -----

हडप्पा संस्कृतीतील महास्नानगृह ----- या ठिकाणी सापडले आहे.

- A. Mohenjo- Daro मोहेंजोदडो
- B. Lothal लोथल
- C. Kalibangan कालीबंगा
- D. Dholavira धोलीवीरा

iii. During the Vedic period, ----- these were the main sources of livelihood.

वैदिक काळातील ----- हे प्रमुख उपजीविकेचे साधन होते.

- A. Agriculture शेती
- B. Animal husbandry पशुपालन
- C. Industry उद्योग
- D. Trade व्यापार

iv. The birth place of Gautam Buddha is -----.

गौतम बुद्ध यांचा जन्म ----- येथे झाला.

- A. Gaya गया
- B. Pawapuri पावापुरी
- C. Lumbini लुंबिनी
- D. Nalanda नालंदा

v. The book 'Indica' was written by -----.

'इंडिका' ग्रंथ ----- यांनी लिहिला आहे.

- A. Chanakya चाणक्य

- B. Megasthenes मेगास्थेनिस
- C. Damascus दमिसक्स
- D. Arian एरियन

Q2) Write short notes (Any Three) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[15]

- a. Harappan Town Structure हडप्पाकालीन नगर रचना
- b. Mahabharata महाभारत
- c. Magadha Mahajanapada मगध महाजनपद
- d. Chandragupta Maurya चंद्रगुप्त मौर्य
- e. Decline of Buddhism बौद्ध धर्माचा न्हास

Q3) Answer in detail the following questions (Any Two)
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- a. Explain the Paleolithic life.
पुराश्मयुगीन मानवी जीवन स्पष्ट करा.
- b. Review the social and economic conditions of the Vedic period .
वेदकालीन सामाजिक व आर्थिक परिस्थितीचा आढावा घ्या.
- c. Explain the Mauryan central administration system.
मौर्यकालीन केंद्रीय प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.
- d. Explain the teaching of Vardhman Mahavira.
वर्धमान महावीरांची शिकवण स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95276) HISTORY-VII DSE-E61 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-VII DSE-E61****Sub. Code: 54056/65356/75556/79626****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. Man started cave paintings in ----- age.
----- या युगात मानव गुहांमध्ये चित्रे काढू लागला.
A. Paleolithic age पुराश्मयुग
B. Mesolithic age मध्याश्मयुग
C. Neolithic age नवाश्मयुग
D. Chaleolithic age ताम्रपाषणयुग
- ii. ----- is the oldest Veda of Aryans.
----- हा आर्यांचा सर्वात प्राचीन ग्रंथ आहे,
A. Samaveda सामवेद
B. Rigveda ऋग्वेद
C. Yajurveda यजुर्वेद
D. Atharvaveda अथर्ववेद
- iii. Gautama Buddha was born at -----place.
'गौतम बुद्धांचा जन्म ----- येथे झाला.
A. Gaya गया
B. Kosal कोसल
C. Lumbini लुम्बिनी
D. Vaishali वैशाली
- iv. 'Indica' is written by -----.
इंडिका' हा ग्रंथ ----- यांनी लिहिला आहे.
A. Kautilya कौटिल्य
B. Megasthenis मेगस्थेनिस
C. Kalhan कल्हन
D. Plini प्लिनी
- v. Chandragupta Maurya constructed the lake 'Sudarshan' near -----.
चंद्रगुप्त मौर्याने ----- जवळ 'सुदर्शन' हा तलाव बांधला.
A. Girnar गिरनार

- B. Pataliputra पाटलीपुत्र
C. Rajgrha राजगृह
D. Ujjaini उज्जयिनी

Q2) Write short notes (Any Three) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) [15]

- a. Types of Megalithic burials [5]
महाशिलायुगीन दफन प्रकार
- b. Hermitage system of Vedic Period [5]
वेदकालीन आश्रमव्यवस्था
- c. Buddhist scriptures [5]
बौद्ध धर्मग्रंथ
- d. Kautilya's Arthashastra [5]
कौटिल्याचे अर्थशास्त्र
- e. Inscriptions of Emperor Ashoka's [5]
सम्राट अशोकाचे शिलालेख

Q3) Answer in detail the following questions (Any Two) [20]
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- a. Explain the social and economic life of Harappan culture. [10]
हडप्पा संस्कृतीतील सामाजिक व आर्थिक जीवन विशद करा.
- b. Discuss Vedic literature in detail. [10]
वैदिक वाङ्मयाची सविस्तर चर्चा करा
- c. Explain the nature of second civilization. [10]
दुसऱ्या नागरीकरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा..

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65356) HISTORY PAPER VII Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (54056) HISTORY PAPER VII Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (79626) HISTORY-VII DSE-E61 Part 3 SEM 5
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75556) HISTORY-VII DSE-E61 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-VIII DSE-E62****Sub. Code: 95277****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Complete the following sentences by choosing the correct alternatives. योग्य पर्याय [5]
निवडून खालील वाक्ये पूर्ण करा.

- i. Muhammad -bin- Tughlaq tried to shift his capital to -----.
मुहम्मद -बिन- तुघलक याने आपली राजधानी बदलून ----- येथे हलविण्याचा प्रयत्न केला.
A. Gulbarga गुलबर्गा
B. Bidar बिदर
C. Devgiri देवगिरी
D. Hospet होस्पेट
- ii. Krishnadevaraya has written the poetry book
कृष्णदेवराय याने हा काव्यग्रंथ लिहला आहे.
A. Adnyapatram आज्ञापत्रम
B. Jayapatram जयपत्रम
C. Amuktamalyada अमुक्तमाल्यदा
D. Amuktamitra अमुक्तमित्रा
- iii. Muhammad Gavan divided the Bahmani Empire into provinces.
महंमद गवानने बहमणी साम्राज्याचे प्रांतांत विभाजन केले.
A. Seven सात
B. Eight आठ
C. Two दोन
D. Ten दहा
- iv. ----- city was famous for silk carpets
----- हे शहर रेशमी गालीच्यासाठी प्रशिद्ध होते.
A. Agra आग्रा
B. Fatehpurshikri फत्तेपूर शिक्री
C. Bengal बंगाल
D. Gujrat गुजरात
- v. The city of ----- is named after the goddess 'Pampa'.
'पंपा' या देवीच्या नावावरून ----- या शहराचे नाव पडले आहे.
A. Vijayanagar विजयनगर

- B. Hampi हंपी
- C. Hemkoota हेमकूटा
- D. None of these यापैकी नाही

Q2) Write short notes (any THREE out of five) टिपा लिहा (पाच पैकी कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Reasons for the failure of Muhammad-bin-Tughlaq's plans
मुहम्मद-बिन-तुघलकाच्या योजनांच्या अपयशाची कारणे
- b. Progress of Architecture during Krishnadevaraya period
कृष्णदेवराय कालीन स्थापत्य कलेची प्रगती
- c. Land Revenue System during the Sultanate
सुलतान कालीन जमीन महसूल व्यवस्था
- d. Causes of the rise of the Bhakti movement
भक्ती चळवळीच्या उदयाची कारणे
- e. Saint Kabir
संत कबीर

Q3) Write detailed answers on any TWO (out of four) of the following.
खालीलपैकी कोणत्याही दोन (चार पैकी) प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- a. Explain the reforms under Allauddin Khilji.
अल्लाउद्दीन खिलजीच्या अंतर्गत सुधारणा स्पष्ट करा.
- b. Explain the achievements of Muhammad Gawan.
महम्मद गवाणची कामगिरी स्पष्ट करा.
- c. Describe the industrialization of the Vijayanagara empire.
विजयनगर साम्राज्यातील उद्योगधंद्याचे वर्णन करा.
- d. Explain the philosophy of the Sufi sect.
सुफी संप्रदायाचे तत्त्वज्ञान स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95277) HISTORY-VIII DSE-E62 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XI DSE-E65****Sub. Code: 54060/65360/75560/79630****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below. खालील दिलेल्या [5]
पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. has defined 'History as the story of human freedom'
इतिहास म्हणजे मानवी स्वातंत्र्याची कथा होय अशी यांनी व्याख्या केली आहे.
- A. August Comte
ऑगस्ट कॉम्टे
- B. Karl Marks
कार्ल मार्क्स
- C. Francis Bacon
फ्रान्सिस बेकन
- D. Akutan
अकटन
- ii. is the more popular kind of history.
..... हा इतिहासाच्या प्रकारातील लोकप्रिय प्रकार आहे.
- A. Political History
राजकीय इतिहास
- B. Social History
आर्थिक इतिहास
- C. Military History
सामाजिक इतिहास
- D. Local History
स्थानिक इतिहास
- iii. There are..... methods of documents examination.
कागदपत्र परिक्षणाच्या..... पद्धती आहेत.
- A. Two
दोन
- B. Three
तीन
- C. Four

- चार
D. Five
पाच

iv. Records are written down by eyewitness while the events are taking place are called.....sources.

घटना घडत असताना प्रत्यक्षदर्शीनी लिहून ठेवलेल्या साधनांना साधने म्हणतात.

- A. Modern
आधुनिक
B. Secondary
दुय्यम
C. Primary
प्राथमिक
D. Verbal
मौखिक

v. Locational Index is related to theelements.

स्थळसूची घटकांशी संबंधित असते.

- A. Geographical
भौगोलिक
B. Social
सामाजिक
C. Economical
आर्थिक
D. Political
राजकीय

Q2) Write short notes (Any Three) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Numismatics
नाणकशास्त्र
b. Social History
सामाजिक इतिहास
c. Newspaper
वृत्तपत्र
d. Bibliography
तळटीपा
e. Index
सूची

Q3)

Answer in detail the following Questions. (Any Two)

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन).

- a. Write different definitions of history and explain nature of history.
इतिहासाच्या विविध व्याख्या लिहून इतिहासाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- b. Explain the essential qualities of researcher for writing history.
इतिहास लेखनासाठी संशोधकास आवश्यक असलेले गुण स्पष्ट करा.
- c. Write information about dating of documents.
कागदपत्राच्या कालनिर्णयाबाबत माहिती लिहा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75560) HISTORY-XI DSE-E65 Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (79630) HISTORY-XI DSE-E65 Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (65360) HISTORY PAPER XI Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (54060) HISTORY PAPER XI Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-VII DSE-E1****Sub. Code: 95294****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) योग्य पर्याय निवडा .****[5]****i. 'साहित्य म्हणजे अनुभवाची अभिव्यक्ती' अशी काव्याची व्याख्या कोणी केली आहे ?**

- A. रा.श्री.जोग
- B. न.चि. केळकर
- C. गंगाधर गाडगीळ
- D. विनोबा भावे

ii. 'काव्यस्य आत्मा ध्वनि' ही व्याख्या कोणी केली आहे ?

- A. आनंदवर्धन
- B. मम्मट
- C. अ.वा.कुलकर्णी
- D. विश्वनाथ

iii. 'व्यवहारज्ञान' हे साहित्य प्रयोजन कोणासाठी आहे ?

- A. लेखक
- B. वाचक
- C. लेखक आणि वाचक
- D. प्रकाशक

iv. साहित्य निर्मितीच्या कारणामधील मुख्य शक्ती कोणती मानली जाते ?

- A. प्रतिभा
- B. अभ्यास
- C. बहुश्रुतता
- D. मानसिक स्वास्थ्य

v. 'अपूर्ववस्तू निर्माणक्षम प्रज्ञा म्हणजे प्रतिभा' असे कोणी म्हटले आहे ?

- A. रुद्रट
- B. अर्नोल्ड
- C. अभिनवगुप्त
- D. राजशेखर

Q2) दीर्घोत्तरी प्रश्न**[15]**

पौर्वात्य साहित्यशास्त्रज्ञांनी सांगितलेल्या साहित्याच्या व्याख्यांची सोदाहरण चर्चा करा .

किंवा

साहित्य प्रयोजने कोणती ते सांगून तुमच्या मते सर्वश्रेष्ठ प्रयोजन कोणते ते सोदाहण सांगा .

Q3) लघुत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन सोडवा.)

[10]

- a.** १)ललित आणि ललितेतर साहित्याचे स्वरूप थोडक्यात सांगा.
२) 'आत्माविष्कार ' या साहित्य प्रयोजनाचे विवचन करा .
३) अपूर्ववस्तू निर्मिती क्षम प्रतिभा ' स्पष्ट करा .

[10]

Q4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन अलंकाराच्या व्याख्या सांगून उदाहरणे लिहा .

[10]

- A.** १) अतिशयोक्ती
२) अनुप्रास
३) स्वभावोक्ती
४) रूपक

[10]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95294) MARATHI-VII DSE-E1 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-VII DSE-E1****Sub. Code: 50871/54071/65371/75571/79636****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) योग्य पर्याय निवडा****[5]**

- i. 'साहित्य दर्पण' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे ?
A. विश्वनाथ
B. आनंदवर्धन
C. मम्मट
D. भामह
- ii. 'साहित्य म्हणजे अनुभवाची अभिव्यक्ती' ही व्याख्या कोणाची ?
A. विनोबा भावे
B. न. चि. केळकर
C. रा. श्री. जोग
D. गंगाधर गाडगीळ
- iii. साहित्य निर्मितीसाठी महत्त्वाचा घटक कोणता आहे ?
A. बहुश्रुतता
B. प्रतिभा
C. अभ्यास
D. चमत्कृती
- iv. 'व्यवहारज्ञान' हे प्रयोजन कोणासाठी आहे ?
A. वाचक
B. लेखक
C. लेखक वाचक
D. श्रोता
- v. वर्ल्डस्वर्थने काव्यात कोणत्या घटकाला महत्त्व दिले आहे ?
A. भावना
B. कल्पना
C. विचार.
D. अनुभव

Q2) दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणतेही एक सोडवा)**[15]**

- a. पाश्चात्य आणि आधुनिक विचारवंतांनी सांगितलेल्या साहित्याच्या व्याख्यांचा परामर्श घ्या.
- b. साहित्याच्या निर्मितीची कारणे सांगून प्रतिभेचे महत्त्व विशद करा.

Q3) लघुत्तरी प्रश्न (कोणताही दोन सोडवा)

[10]

- a. १) प्रयोजन म्हणजे काय ते सांगून 'उपदेश' या साहित्याच्या प्रयोजनाचा आढावा घ्या .
२) ललित साहित्यातून व्यक्त होणाऱ्या अनुभवांचे विशेष सांगा
- b. ३) 'प्रतिभा वेडाची बहीण आहे' या विधानाची चर्चा करा ..

Q4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन अलंकाराच्या व्याख्या सांगून उदाहरणे सांगा .

[10]

- a. दृष्टांत
- b. उपमा
- c. स्वभावोक्ती
- d. रूपक

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (79636) MARATHI-VII DSE-E1 Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (54071) MARATHI PAPER VII Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (65371) MARATHI PAPER VII Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (50871) MARATHI PAPER VII Part 3 SEM 5
- 5] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75571) MARATHI-VII DSE-E1 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-VIII DSE-E2****Sub. Code: 50872/54072/65372/75572/79637****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजव्या बाजूला लिहिलेले अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

Q1) योग्य पर्याय निवडा**[5]****i. श्रमपरिहार सिद्धांत कोणी मांडला ?**

- A. ऑटो जेस्परसन
- B. हेस
- C. याकबसन
- D. लुडविगन्वार

ii. भाषेचे माध्यम कोणते आहे ?

- A. ध्वनी
- B. मोबाईल
- C. हेडफोन
- D. टेलीफोन

iii. 'मी रोज सकाळी पहाटे उठतो व एक तासभर शाळेचा अभ्यास करतो.' या वाक्याचा वाक्य प्रकार ओळखा ?

- A. केवल वाक्य
- B. संयुक्त वाक्य
- C. मिश्र वाक्य
- D. विकल्प बोधक वाक्य

iv. भाषेमध्ये मूलध्वनीची संख्या किती असते ?

- A. असंख्य
- B. अमर्यादित
- C. मर्यादित
- D. अनपेक्षित

v. शास्त्रीय पद्धतीने स्वनचा विचार करणाऱ्या शास्त्राला काय म्हणतात ?

- A. शास्त्र
- B. स्वनविज्ञान
- C. ध्वनी
- D. विज्ञान

Q2) स्वन - स्वनिम या संकल्पना सविस्तर लिहा.
किंवा
सी. एफ. हॉकेटने सांगितलेली भाषेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी दोन)

[10]

- अ) मुखाभिनय सिद्धांत व प्रेमगानमुलक सिद्धांत थोडक्यात स्पष्ट करा.
ब) भाषेची रैखिकता आणि परिवर्तनशीलता स्पष्ट करा.
क) केवलवाक्य व त्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q4) टिपा लिहा. (चार पैकी दोन)

[10]

- अ) भावनाभिव्यक्ती सिद्धांत
ब) इंगित सिद्धांत
क) रुपिकांतराचे प्रकार
ड) संयुक्त वाक्य

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (54072) MARATHI PAPER VIII Part 3 SEM 5
- 2] (388) B. A.(Semester) (79637) MARATHI-VIII DSE-E2 Part 3 SEM 5
- 3] (388) B. A.(Semester) (50872) MARATHI PAPER VIII Part 3 SEM 5
- 4] (388) B. A.(Semester) (65372) MARATHI PAPER VIII Part 3 SEM 5
- 5] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75572) MARATHI-VIII DSE-E2 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XI DSE-E5****Sub. Code: 95298****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) Solve following MCQ.****[5]**

- i. लोकलढ्याच्या यशाचे प्रमुख कारण कोणते ?
A. परकीय समर्थन
B. स्थानिक नेतृत्वाची क्षमता
C. शासकीय दडपशाही
D. आधुनिक तंत्रज्ञान
- ii. चित्री धरणामुळे कोणते गाव पूर्णपणे विस्थापित झाले होते ?
A. पेरनोली
B. लाटगाव
C. अवंडी
D. बुरुडे
- iii. पुस्तकातील लढ्याचा मुख्य संदेश काय आहे ?
A. आर्थिक वाढ
B. औद्योगीकरण
C. एकजूट आणि संघटन
D. सांस्कृतिक स्वाभिमान
- iv. चित्री धरणाच्या प्रकल्पामुळे किती गावांचे विस्थापन झाले ?
A. 10
B. 15
C. 20
D. 25
- v. राज्यातील पहिली वारकरी परिषद कोणत्या गावी झाली
A. लाटगाव
B. अवंडी
C. बुरुडे
D. पेरनोली

**Q2) 'एका लोकलढ्याची यशोगथा' मधील विस्थापितांची अगतिकता स्पष्ट करा ?
किंवा****[15]**

लोकलढ्यातील विविध टप्पे कोणते होते ?

Q3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (तीन पैकी दोन)

[10]

१. डंगे गवळी धनगरांची चळवळ स्पष्ट करा.
२. धरणग्रस्तांची लढा परिषद स्पष्ट करा.
३. चळवळीतील नेतृत्वाची भूमिका कशी होती स्पष्ट करा.

Q4) टीपा लिहा. (चार पैकी दोन)

[10]

१. आधी पुनर्वसन मगच धरण.
२. धरणग्रस्तांना अटक.
३. लोकलढा आणि शासन यांच्यातील संघर्ष
४. जानबा मिसाळचा संघर्ष.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95298) MARATHI-XI DSE-E5 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XIII DSE-E127****Sub. Code: 95412****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

Q1) योग्य पर्याय निवडा**[5]**

- i. पोस्टकार्डचे कार्ड, न्यूज पेपरचे पेपर व टेलिफोनचे फोन ही लखरूपे ध्वनी परिवर्तनाच्या कोणत्या कारणांमुळे घडतात ?
- A. आळस
B. अनुकरणाची अपूर्णता
C. अज्ञान
D. आहार
- ii. कोणत्या भाषाशास्त्रज्ञाने ध्वनीपरिवर्तनाचे नियम मांडण्याची पद्धत सुरु केली ?
- A. उल्मान
B. याकोप ग्रीम
C. ब्लूमफिल्ड
D. नॉर्मल एलमन
- iii. कोणत्या फ्रेंच भाषाशास्त्रज्ञाने अर्थ परिवर्तनाची भाषिक परिस्थिती, ऐतिहासिक परिस्थिती, सामाजिक स्तरभेद अशी कारणे दिलेली आहेत ?
- A. ब्लूमफिल्ड
B. सोस्यूर
C. आंतवान मेये
D. स्वीट
- iv. 'जी बोली सार्वजनिक व्यवहार, लिखित साहित्याची निर्मिती इत्यादी कामासाठी वापरायला इतर बोली बोलणारे लोक तयार असतात अशी बोली म्हणजे प्रमाणभाषा होय' ही व्याख्या कोणी केली ?
- A. दादा गोरे
B. विशाखा व्यवहारे
C. सुहासिनी लद्दू
D. डॉ. जयश्री पाटणकर

v. बोलीभाषेची
आहे ?

वर्गवारी

कोणी

- A. डेव्हिड क्रिस्टल
- B. ब्लूमफिल्ड
- C. जॉर्ज ग्रिअर्सन
- D. लक्ष्मण शास्त्री जोशी

Q2) ध्वनिपरिवर्तन म्हणजे काय ते सांगून ध्वनिपरिवर्तनाची कारणे लिहा. [15]
किंवा

प्रमाणभाषा म्हणजे काय सांगून प्रमाण भाषेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q3) प्रश्न 3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (तीन पैकी दोन) [10]

- अ) व्यंजनांचे प्रकार सांगून त्यांचे उच्चार स्थानानुसार वर्गीकरण करा.
- ब) अर्थ परिवर्तनाचे प्रकार स्पष्ट करा
- क) अर्थनिर्मितीच्या प्रमुख तीन शक्तींचे सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या.

Q4) टिपा लिहा. (चार पैकी दोन) [10]

- a. अर्थ परिवर्तनाची कारणे स्पष्ट करा.
- b. स्वरांचे ध्वनिशास्त्रदृष्ट्या विश्लेषण करा.
- c. तालव्य व्यंजने
- d. चंदगडी बोली

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95412) MARATHI-XIII DSE-E127 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11809 Bachelor of Commerce (NEP 2.0)****Sub. Name: Business Regulatory Framework Paper II****Sub. Code: 96101/97519****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) Multiple choice Questions (6 questions 4 alternatives) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहा. [8]**

- i. There are a total of sections in the companies act 2013.
कंपनी कायदा, २०१३ मध्ये एकूण कलमे आहेत.
- A. 450 ४५०
B. 470 ४७०
C. 480 ४८०
D. 430 ४३०
- ii. The document that gives existence to a company is called the
कंपनीला अस्तित्व प्राप्त करून देणाऱ्या दस्तऐवजास म्हणतात.
- A. Memorandum of Association घटनापत्रक
B. Articles of Association नियमावली
C. Mission Statement उद्देशपत्रक
D. Non of the above यापैकी नाही
- iii. The appoints the chairman to manage SEBI.
सेबी व्यवस्थापनासाठी अध्यक्षची नेमणूक करते.
- A. State Government राज्य सरकार
B. Central Government केंद्र सरकार
C. President राष्ट्रपती
D. Non of the above यापैकी नाही
- iv. National consumer day is celebrated on
राष्ट्रीय ग्राहक दिन रोजी साजरा केला जातो.
- A. 14 November १४ नोव्हेंबर
B. 21 October २१ ऑक्टोबर
C. 24 December २४ डिसेम्बर
D. 15 March १५ मार्च
- v. The buying and selling of goods and services through internet is called
इंटरनेटच्या माध्यमातून होणाऱ्या वस्तू व सेवांच्या खरेदी-विक्रीला असे म्हणतात.
- A. Cyber trade सायबर व्यापार
B. E-commerce ई-कॉमर्स

- C. Digital Commerce डिजिटल कॉमर्स
D. Telly commerce टेली कॉमर्स

vi. The registration of a trademark is limited to a period of

व्यापारी चिन्हाची नोंदणी इतक्या कालावधीसाठी मर्यादित असते.

- A. 20 Years २० वर्षे
B. 15 years १५ वर्षे
C. 5 Years ५ वर्षे
D. 10 Years १० वर्षे

vii. The person who has the right to recover the amount stated in a negotiable instrument from the person concerned is called

चलनक्षम पत्रकातील नमूद रक्कम संबंधित व्यक्तीकडून वसूल करण्याचा हक्क असणाऱ्या व्यक्तीस म्हणतात.

- A. Holder धारक
B. Drawer आदेशक
C. Recipient प्राप्तकर्ता
D. Drawee आदेशार्थी

viii. Companies do not exist currently in India.

भारतात वर्तमानात कंपन्या अस्तित्वात नाहीत.

- A. Foreign परकीय
B. Chartered सनदी
C. Government सरकारी
D. Registered नोंदणीकृत

Q2) Explain the types of company.
संयुक्त भांडवली संस्थेचे प्रकार स्पष्ट करा.

[8]

OR किंवा

Explain the powers and functions of SEBI.
सेबीचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

Q3) Explain the process of formation of E-commerce business.
ई-कॉमर्स व्यवसाय स्थापनेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

[8]

OR किंवा

What is promissory note and bill of exchange? Differentiate between these two negotiable instruments.

वचनचिट्ठी व विनिमयपत्राचा (हुंडी) अर्थ सांगून या दोन चलनक्षम दस्तऐवजातील फरक स्पष्ट करा.

Q4) Answer the Following (Any two out of Three) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (तीनपैकी कोणतीही दोन)

[8]

a. What do you mean by digital signature?
अंकीय स्वाक्षरी म्हणजे काय ?

[4]

- b. State the rights of preference shareholders.

अग्रहक्क भागधारकांचे अधिकार सांगा.

[4]

- c. What is a negotiable instrument?

चलनक्षम दस्तऐवज म्हणजे काय ?

[4]

Q5) Write Short Notes (Any two out of Three) टिपा लिहा. (तीनपैकी कोणत्याही दोन)

[8]

- a. Patent

पेटंट

[4]

- b. Unfair trade practice

अनुचित व्यापारी प्रथा

[4]

- c. Crossing the Cheque.

धनादेशाचे रेखांकन

[4]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (7801) Bachelor of Comm. (CBCS) (97519) Business Regulatory Framework Paper II Part 3 SEM 6

2] (7822) Bachelor of Commerce (NEP20) (96101) Business Regulatory Framework Paper II Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-XIII DSE-E197****Sub. Code: 95370****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Choose the correct option and complete the following statement. दिलेल्या पर्यायांमधून [5]
योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा.

- i. **Plato used the concept of planning in his book the.....**
प्लेटो यांनी आपल्या.....ग्रंथात नियोजन या संकल्पनेचा वापर केला.
 - A. Republic
रिपब्लिक
 - B. General Theory
जनरल थेअरी
 - C. Das Capital
दास कॅपिटल
 - D. Wealth of Nations
वेल्थ ऑफ नेशन्स
- ii. **In allcountries, the supply of labour is flexible and large.**
सर्वच.....देशात श्रमशक्तीचा पुरवठा लवचिक व मोठा असतो.
 - A. Developed
विकसित
 - B. Underdeveloped
अविकसित
 - C. Developing
विकसनशील
 - D. None of these
वरील पैकी नाही
- iii. **The Planning Commission of India was established in**
भारतीय नियोजन मंडळाची स्थापना.....साली झाली.
 - A. 1991
1991
 - B. 1948
1948
 - C. 2001
2001

D. 1950
1950

iv. The sector contribution is the largest share of India's GDP.
भारताच्या स्थूल देशांतर्गत उत्पादनात.....क्षेत्राचा हिस्सा सर्वाधिक आहे.

- A. Agriculture
शेती
- B. Industry
उद्योग
- C. Service
सेवा
- D. Cooperation
सहकार

v. Inproduction technique, capital is used more than labour.
.....उत्पादन तंत्रात श्रमाच्या तुलनेत भांडवलाचा अधिक वापर केला जातो.

- A. Labour Intensive
श्रमप्रधान
- B. Capital Intensive
भांडवलप्रधान
- C. Mixed
मिश्र
- D. All of the above
वरील सर्व

Q2) Write a short Notes (Any Three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- a. Project Evaluation [5]
प्रकल्प मूल्यमापन
- b. Agriculture Development under Plans [5]
नियोजन काळातील शेती क्षेत्राचा विकास
- c. Objectives of Indian Planning [5]
भारतीय नियोजनाची उद्दीष्टे
- d. Types of Planning [5]
नियोजनाचे प्रकार
- e. Capital-Output Ratio [5]
भांडवल-उत्पादन प्रमाण

Q3) Write a Broad Questions (Any Two) [20]
दिर्घोत्तरी प्रश्न लिहा. (कोणतेही दोन)

- a. State the progress of Indian industrial sector during the planning [10] period.
नियोजन काळातील भारतीय उद्योग क्षेत्राची प्रगती सांगा.
- b. Explain the difference between NITI Aayog and Planning Commission. [10]
नीती आयोग व नियोजन मंडळ यातील फरक स्पष्ट करा.
- c. Explain the major conditions of success of planning. [10]
यशस्वी नियोजनाच्या प्रमुख अटींचे सविस्तर विश्लेषण करा.
- d. Explain the advantages and disadvantages of labour intensive [10] production technique.
श्रमप्रधान उत्पादन तंत्राचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरीता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95370) ECONOMICS-XIII DSE-E197 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-XIV DSE-E198****Sub. Code: 95371****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following sentences by choosing correct alternatives. / योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. **[5]**

i. In the International trade goods are classified into two groups such as.....

आंतरराष्ट्रीय व्यापारात वस्तूंचे दोन गटांमध्ये वर्गीकरण केले जाते जसे की.....

- A. Small and big goods / लहान आणि मोठी वस्तू
- B. Visible and invisible goods / दृश्य आणि अदृश्य वस्तू
- C. Heavy and light goods / अवजड आणि हलके वस्तू
- D. None of these / यापैकी नाही

ii. The headquarter of "World Trade Organisation" is at.....

जागतिक व्यापार संघटनेचे मुख्य कार्यालय..... येथे आहे.

- A. Ginevha / जिनिव्हा
- B. Washington / वॉशिंग्टन
- C. Paris / पॅरिस
- D. Mumbai / मुंबई

iii.are the causes of disequilibrium in Balance of Payments.

..... ही व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे आहेत.

- A. Inflation / चलनवाढ
- B. Growing population / वाढती लोकसंख्या
- C. Deficit Finance / तुटीचा अर्थभरणा
- D. All of these / वरील सर्व

iv. Foreign Capital classified into.....types.

विदेशी भांडवलाचे वर्गीकरण.....प्रकारामध्ये केले जाते.

- A. One / एक
- B. Two / दोन
- C. Three / तीन
- D. Four / चार

v. The Indian Rupee was made fully convertible for current account transactions

in

..... मध्ये चालू खात्यातील व्यवहारांसाठी भारतीय रुपया पूर्णपणे परिवर्तनीय बनविला आहे.

- A. 1993 / १९९३
- B. 1994 / १९९४
- C. 1995 / १९९५
- D. 1996 / १९९६

Q2) Write short notes (Any THREE out of FIVE) टिपा लिहा. (पाच पैकी कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Convertibility of Indian Rupee.
भारतीय रुपयाची परिवर्तनीयता.
- b. Measures to correct disequilibrium in Balance of payments.
व्यवहारतोलाचा असमतोल दूर करण्यासाठी उपाय.
- c. Foreign Direct Investment.
परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक.
- d. Functions of World Trade Organisation (W.T.O.)
जागतिक व्यापार संघटनेची कार्ये.
- e. Direction of India's Foreign Trade.
भारताच्या विदेशी व्यापाराची दिशा.

Q3) Write detailed answers the following (Any Two out of four) / खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणत्याही दोन) **[20]**

- a. Explain the causes and effects of disequilibrium in balance of Payment.
व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- b. What is Foreign Capital ? Explain the need for Foreign Capital.
परकीय भांडवल म्हणजे काय ? परकीय भांडवलाची गरज स्पष्ट करा.
- c. Explain the functions of International Monetary Fund.
आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.
- d. State the features of foreign trade policy in the year 2023.
सन २०२३ च्या विदेशी व्यापार धोरणाची वैशिष्ट्ये सांगा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95371) ECONOMICS-XIV DSE-E198 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-XIV DSE-E198****Sub. Code: 57933/65733/75833/80133****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following statements by choosing correct options. योग्य पर्याय निवडून [5]
खालील विधाने पूर्ण करा.

i. In the International trade, goods are classified into two groups such as.....

आंतरराष्ट्रीय व्यापारात, वस्तूंचे दोन गटांमध्ये वर्गीकरण केले जाते जसे की,.....

- A. Small and big / लहान आणि मोठी
- B. Visible and invisible / दृश्य आणि अदृश्य
- C. Heavy and light / अवजड आणि हलके
- D. None of these / यापैकी नाही

ii. The headquarter of "World Trade Organisation" is at.....

जागतिक व्यापार संघटनेचे मुख्य कार्यालय.....येथे आहे.

- A. Geneva / जिनिव्हा
- B. Washington / वॉशिंग्टन
- C. Paris / पॅरिस
- D. Mumbai / मुंबई

iii.are the causes of disequilibrium in Balance of Payments.

.....ही व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे आहेत.

- A. Inflation / चलनवाढ
- B. Growing population / वाढती लोकसंख्या
- C. Deficit Finance / तुटीचा अर्थभरणा
- D. All of the above / वरील सर्व

iv. Foreign capital leads to.....

विदेशी भांडवल.....ला प्रोत्साहन मिळते.

- A. Inflation / भाववाढ
- B. Deflation / भावघट
- C. Economic depression / आर्थिक मंदी
- D. None of these / यापैकी नाही

v. The establishment year of I.M.F. is.....

आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या स्थापनेचे वर्ष.....आहे.

- A. 1945 / 1945
- B. 1965 / 1965
- C. 1951 / 1951
- D. 1982 / 1982

Q2) Write short notes on (Any three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Convertibility of Indian Rupee
अ) भारतीय रुपयाची परिवर्तनीयता.
- b. Measures to correct disequilibrium in Balance of payments.
ब) व्यवहारतोलाचा असमतोल दूर करण्यासाठी उपाय.
- c. Foreign Direct Investment.
क) परकीय प्रत्यक्ष गुंतवणूक.
- d. Functions of W.T.O.
ड) जागतिक व्यापार संघटनेची कार्ये.
- e. Trade administration of India
इ) भारताचे व्यापार प्रशासन

Q3) Write detailed answers the Following. (Any Two) खालीलपैकी दोहोंची सविस्तर उत्तरे लिहा.

[20]

- a. Explain the causes and effects of disequilibrium in balance of Payment.
अ) व्यवहारतोलाच्या असमतोलाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- b. State the features of Import- Export policy in the year 2014 to 2019.
ब) सन 2014 ते 2019 च्या आयात -निर्यात धोरणाची वैशिष्ट्ये सांगा.
- c. Explain the functions of International Monetary Fund.
क) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65733) ECONOMICS PAPER XIV Part 3 SEM 6
- 2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75833) ECONOMICS-XIV DSE-E198 Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (57933) ECONOMICS PAPER XIV Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (80133) ECONOMICS PAPER XIV Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-XVI DSE-E200****Sub. Code: 95373****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Drawings must be drawn to the given scale****Q1) Solve following MCQ.****[5]**

- i. 1.डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचा द प्रॉब्लेम ऑफ रुपी हा ग्रंथसाली प्रकाशित झाला. / Dr. Babasaheb Ambedkar's book The Problem of Rupee was published in
- A. 1920 / 1920
B. 1922 / 1922
C. 1923 / 1923
D. 1925 / 1925
- ii. ग्राम स्वराज्य ही संकल्पना यांनी मांडली. / The concept of Gram Swarajya was proposed by
- A. दादाभाई नौरोजी / Dadabhai Naoroji
B. प्रा. धनंजयराव गाडगीळ / Prof. Dhananjay
C. महात्मा गांधी / Mahatma Gandhi
D. डॉ. अमर्त्य सेन / Dr. Amartya Sen
- iii. आभासखंड ही संकल्पना यांनी मांडली. / The concept of Quasi-rent was proposed by
- A. डॉ. मार्शल / Dr. Marshall
B. अॅडम स्मिथ / Adam Smith
C. दादाभाई नौरोजी / Dadabhai Naoroji
D. डॉ. अमर्त्य सेन / Dr. Amartya Sen
- iv. ब्राह्मणांचे कसब हे पुस्तक यांनी लिहिले आहे. / The book *Brahmnanache kasab* is written by
- A. डॉ. अमर्त्य सेन / Amart Sen
B. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर / Dr. Babasaheb Ambedkar
C. महात्मा फुले / Mahatma Phule
D. महात्मा गांधी / Mahatma Gandhi
- v. छत्रपती शाहू महाराजांनी सिंचन कार्यक्रमात सर्वाधिक महत्त्व दिले. /
Chhatrapati Shahu Maharaj give the most importance to in the irrigation program
- A. विहीर / Well

- B. तलाव / Tank
- C. राधानगरी धरण / Radhanagari Dam
- D. यापैकी नाही / None of these

Q2) Write short note

[15]

- a. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे चलनविषयक विचार / Dr. Babasaheb Ambedkar's Monetary Thoughts
- b. गांधीजींचे ग्रामीण विकासाबाबत विचार / Gandhiji's Thoughts on Rural Development
- c. डॉ. अमर्त्य सेन यांचा सामाजिक निवड सिद्धांत / Dr. Amartya Sen's Social Choice Theory
- d. छ. शाहू महाराजांचे शेतीविषयक धोरण / Ch. Shahu Maharaj's agricultural policy.
- e. व्ही. म. दांडेकर यांचे दारिद्र्यविषयक विचार / V. M. Dandekar's thoughts on poverty

Q3) Descriptive Questions (any two)

[20]

- a. महात्मा ज्योतिराव फुले यांचे शेतीविषयक विचार स्पष्ट करा. / Explain Mahatma Jyotirao Phule's views on agriculture.
- b. दादाभाई नौरोजी यांचा आर्थिक निसारण सिद्धांत स्पष्ट करा. / Explain Dadabhai Naoroji's economic development theory.
- c. धनंजयराव गाडगीळ यांचा सहकार विकास विषयक दृष्टिकोन स्पष्ट करा. / Explain Dhananjay Rao Gadgil's view on cooperative development.
- d. मार्शल यांचे मूल्यविषयक विचार स्पष्ट करा. / Explain Dr. Marshall's views on values.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95373) ECONOMICS-XVI DSE-E200 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-XVI DSE-E200****Sub. Code: 65735/75835/80135****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Drawings must be drawn to the given scale
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. Complete the following Sentences by [5]
choosing correct alternative.

- i. महात्मा ज्योतिबा फुले यांनीआयोगासमोर शिक्षणाविषयी साक्ष दिली.
Mahatma Jyotiba Phule testified before theCommission on education.
 A. हंटर
Hunter
 B. चर्चिल
Churchill
 C. विल्सन
Wilson
 D. लिंकन
Lincoln
- ii.यांनी सामाजिक निवडीचा सिद्धांत मांडला.
.....propounded the theory of social selection.
 A. महात्मा ज्योतिबा फुले
Mahatma Jyotiba Phule
 B. अमर्त्य सेन
Amartya Sen
 C. केन्स
Keynes
 D. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
Dr. Babasaheb Ambedka
- iii. रोजी डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचा जन्म झाला .
Dr. Babasaheb Ambedkar was born on
 A. १८९२
1892
 B. १८९०
1890
 C. १८९१

1891

D. १८८९

1889

- iv. शेती प्रदर्शन भरवण्याची युक्तीयांची होती
The trick to hold the agricultural exhibition was
- A. राजर्षी शाहू महाराज
Rajarshi Shahu Maharaj
- B. रिकॉर्डो
Ricardo
- C. गोखले
Gokhale
- D. महात्मा गांधी
Mahatma Gandhi
- v.यांनी निस्सारणाचा सिद्धांत मांडला.
.....propounded the theory of The drain Theory.
- A. दादाभाई नौरोजी
Dadabhai Naoroji
- B. प्रा.धनंजय गाडगीळ
Prof. Dhananjay Gadgil
- C. वी.म दांडेकर
V.M Dandekar
- D. अमर्त्य सेन
Amartya Sen

Q2) खालील पैकी टिप लिहा (कोणत्याही तीन) Write a note out of the following (Any Three) **[15]**

- a. गाडगीळांचे सहकार विचार **[5]**
Cooperative thinking of Gadgil's
- b. आर्थिक शोषणाचे मार्ग **[5]**
Ways of economic exploitation
- c. महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक विचार **[5]**
Educational ideas of Mahatma Phule
- d. वी.म दांडेकर दरिद्र्य विषयी विचार **[5]**
V.M Dandekar Thoughts on poverty
- e. महात्मा गांधी यांचे विकेंद्रीकरण यासंबंधी विचार **[5]**
Mahatma Gandhi's thoughts on decentralization

Q3) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणत्याही दोन) Write short answers (Any Two) **[20]**

1. अमर्त्य सेन यांचे आर्थिक विचार स्पष्ट करा. Elaborate the economic views of Amartya

Sen.

2. राजर्षी शाहू महाराज यांचे शिक्षण व शेती विकास धोरण स्पष्ट करा . Explain the education and agriculture development policy of Rajarshi Shahu Maharaj.

3. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शेती विषयक व सार्वजनिक आयव्यय आर्थिक विचार स्पष्ट करा. Explain the economic views of agriculture and public expenditure of Dr. Babasaheb Ambedkar.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75835) ECONOMICS-XVI DSE-E200 Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (65735) ECONOMICS PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80135) ECONOMICS PAPER XVI Part 3 SEM 6

Sub. Code: 95356

P.T.O.

Q3)

- a. **Build up a short piece of group discussion on the following topic:** [8]

Role of social media and college students

OR

Issue of water crisis and solutions

- b. **Read the following passage and make notes using 'Tree Diagram'.** [8]

There are three types of oil. The first one is groundnut oil. This is derived from groundnuts. Groundnut oil is used for cooking and eating. The groundnut oil is also known as peanut oil, or arachis oil. It is a vegetable oil derived from peanuts. The oil has a strong peanut flavour and aroma. It is often used in American, Chinese, Indian, African and Southeast Asian cuisine, both for general cooking, and in the case of roasted oil, for added flavour. The second kind of oil is Vegetable oil. We get from vegetables and flowers. This can be used to make soaps, medicines and scents. It is useful for heart health. It is a good source of energy for the body. Third kind of oil is mineral oil. It is found in the crust of the earth. It is used for machine, in the factories. It is a colourless and odourless oil. It does not readily react with other substances. It is also used as a lubricant in various applications. It is also used in the industry vehicles.

OR

You are planning to win the University gold medal in BA degree in English. Map out the required skills, strategies, management, plans and make notes of what you must do to win the gold medal. Use the '**Mind Mapping**' technique for this purpose.

Q4)

- a. You are going to read news in English at a radio station in New Delhi. Prepare a script for News reading of 10 minutes duration. (Include various current updates of India.) [8]

OR

You are working at a popular TV channel in India. Prepare a script in English to compere a TV programme on the precautions to be taken by the citizens during the heat-waves of hot summer days in April and May. Imagine the necessary details.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-XIII DSE-E137****Sub. Code: 95364****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks

Q1) [8]**a. Choose the correct alternatives****[4]**

1. The Lady of Shalott is cursed and she kept busy herself in.....

- a) Looking at Camelot
- b) Speaking to Lancelot
- c) Weaving a web
- d) Leaving the tower

2. The narrator in *My Last Duchess* is

- a) A duke
- b) A knight
- c) A painter
- d) A servant

3. In the poem '*No Second Troy*' Maud Gonne compared to

- a) Cleopatra
- b) Helen of Troy
- c) Athena
- d) Joan of Arc

4. city is described in '*A River*'.

- a) Delhi
- b) Kolkata
- c) Madurai
- d) Chennai

b. Answer the following questions in one word/ phrase/sentence each.**[4]**1. What is the central theme of *The Hollow Men* by T. S. Eliot?

2. Who painted the Duchess's portrait?

3. What is the central theme of the poem *Love Came Down at Christmas* ?4. Which river is described in *A River* by A. K. Ramanujan?**Q2) Answer the following questions in about 250-300 words.****[10]**

A. How does Victorian poetry reflect the social, moral, and scientific changes of the 19th century? Illustrate with references to major poets.

Or**[1]****P.T.O.**

B. Discuss the major themes of Modern Indian English poetry with examples from Ezekiel, Kamala Das, Ramanujan, and Mahapatra.

Q3) Answer the following questions in about 250-300 words. [10]

A. How does Yeats elaborate on Maud Gonne's character in *No Second Troy*?

Or

B. Write critical appreciation of the poem "*The Professor*".

Q4) Write Short Notes in about 100-150 words each (3 out of 4) [12]

1. Contribution of Victorian poets
2. Features of Modern English Poetry
3. Character of beloved in the poem 'Tonight I Can Write'
4. Nostalgia in 'A Hot Noon in Malabar'

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95364) ENGLISH-XIII DSE-E137 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-XVI DSE-E140****Sub. Code: 95367****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Identify the clause elements of any four of the following sentences in terms of S,P,O,C,A. [4]

1. He caught the ball very easily.
2. The train arrived late.
3. He sold him a car.
4. The two sisters had gone home .
5. She told her friend about her plan.
6. The farmers are working in the rice field now.

B. Rewrite the following sentences as directed (Any four) [4]

1. Anvi can read the book faster than her sister can.(Substitute PP for Comparative clause)
2. Jeevan was wearing the white shirt last night.(Make the cleft sentence by focusing S)
3. Nobody was around. (Rewrite the sentence by beginning with 'There')
4. Meena sent her mother a shawl.(Substitute the Indirect Object by PP)
5. A meeting of all the students was held. (Postpone the postmodifier at the end and rewrite the sentence)
6. We must go now. (Add tag question)

Q2) A. Write short notes.(Any two) [10]

1. Adjective phrase
2. The Verb phrase
3. Elements of clause
4. The Interrogative Clauses

B. Give form and function labels to the underlined phrases. (Any Four) [4]

1. The house was quite empty.
2. We arrived home by train.
3. Everyone in the town admired her bright success.
4. They constructed a very large house.
5. The students have been preparing for examination.
6. She answered all the questions very frankly.

Q3) A. Write short notes (Any two)

[10]

1. Finite/Tensed Noun Clauses
2. Non-finite/Tensed Relative clauses
3. Direct and indirect subordination

B. Identify the subordinate clauses and state their form and function. (Any four) 4

1. I told Jake that the earth is round.
2. They went wherever they could find work.
3. This is the house where I spent my childhood.
4. He is better at sleeping than doing a job.
5. To escape detection, he covered his face.
6. This is the best car for you to buy.

Q4) Rewrite the following sentences as directed. (Any four)

[4]

1. The rain came down. (Rewrite the sentence by using ASP structure)
2. The stories which he told were incredible. (Rewrite the sentence by omitting Relative Pronoun)
3. Nitya played chess last week. (Change the voice)
4. He likes sweet. (Make it negative)
5. I can drive the car. (Make it Yes/No question)
6. Margaret is fun to be with. (Begin the sentence with 'It' by postponing S)

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95367) ENGLISH-XVI DSE-E140 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-XVI DSE-E140****Sub. Code: 56835/58535/65635/75735/80035****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) A. Identify the clause elements of any four of the following sentences in terms of S,P,O,C,A. [4]

1. The police caught the thief.
2. The train arrived late.
3. He sold me the car.
4. The two sisters had gone home .
5. He proved her wrong
6. The students are reading the books in the library.

B. Rewrite the following sentences as directed (Any four) [4]

1. He can walk faster than his friend can. (Substitute PP for Comparative clause)
2. Jim was wearing the white shirt last night. (Make the cleft sentence by focusing S)
3. A few people are getting promoted. (Rewrite the sentence by beginning with 'There')
4. Meena sent her mother a shawl. (Substitute the Indirect Object by PP)
5. What you say to them doesn't matter. (Postpone the WH- NCI at the end and rewrite the sentence)
6. You are not going. (Add tag question)

Q2) A. Write short notes.(Any two) [10]

1. Adverb phrase
2. The Verb phrase
3. Elements of clause
4. The Imperative Clauses

B. Give form and function labels to the underlined phrases. (Any Four) [4]

1. We have bought the new house.
2. He is very tall.
3. Everyone in the town admired her bright success.
4. The girls were playing in the garden.
5. The students have been preparing for examination.

6. He faced the interview quite confidently.

Q3) A. Write short notes (Any two)

[10]

1. Finite/Tensed Adverb Clauses
2. Non-finite/Tensed Relative clauses
3. Direct and indirect subordination

**B. Identify the subordinate clauses and state their form and function. [4]
(Any four)**

1. I want to know the truth.
2. If you study hard, you will get success.
3. The thief escaped by climbing through the window.
4. We eat more food than we can grow.
5. To escape detection, he covered his face.
6. This is the house where I spent my childhood.

Q4) Rewrite the following sentences as directed. (Any four)

[4]

1. I like mangoes. (Rewrite the sentence by using OSP structure)
2. The book which I gave to you is very valuable. (Rewrite the sentence by omitting Relative Pronoun)
3. They have beaten our team. (Change the voice)
4. He likes sweet. (Make it negative)
5. I can drive the car. (Make it Yes/No question)
6. She is a pleasure to teach. (Begin the sentence with 'It' by postponing S)

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65635) ENGLISH PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (58535) ENGLISH PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80035) ENGLISH-XVI DSE-E140 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (56835) ENGLISH PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 5] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75735) ENGLISH-XVI DSE-E140 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: GEOGRAPHY-X DSE-E231****Sub. Code: 95381****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks
 3. Use Sketches/Diagrams wherever necessary

Special Inst.: Use of map stencil is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions: ./ खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या [5]
 पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा. .

i. **Economic Geography is the sub branch of which of the following Geography? / आर्थिकभूगोलशास्त्र कोणत्या भूगोलशास्त्राची उपशाखा आहे ?**

- A. Physical Geography / प्राकृतिक भूगोलशास्त्र
- B. Human Geography/ मानवी भूगोलशास्त्र
- C. Political Geography / राजकीय भूगोलशास्त्र
- D. None of these/ यापैकी नाही

ii. **Quaternary Economic activity is mainly related to which sector?/ चतुर्थक आर्थिक क्रिया प्रामुख्याने कोणत्या क्षेत्राशी संबंधित आहे ?**

- A. Agricultural production/ कृषी उत्पादन
- B. Construction / बांधकाम
- C. Information technology and research/ माहिती तंत्रज्ञान आणि संशोधन
- D. Textile industry/ वस्त्रोद्योग

iii. **Which is the largest iron and steel manufacturing center in America? / अमेरिकेतील सर्वात मोठे लोखंड आणि पोलाद उत्पादन केंद्र कोणते आहे ?**

- A. A) New York / न्यूयॉर्क
- B. Chicago / शिकागो
- C. Los Angeles/ लॉस एंजेलिस
- D. Pittsburgh/ पिट्सबर्ग

iv. **Which of the following is a pure or non-weight loss raw material? खालीलपैकी शुद्ध किंवा वजन कमी न होणारा कच्चा माल कोणता ?**

- A. a) Iron ore / लोह खनिज
- B. Cotton / कापूस
- C. Sugarcane / ऊस
- D. Coal/ दगडी कोळसा

v. **Which is the largest major export group from India to the USA? /**

भारतातून संयुक्त राष्ट्र अमेरिकेत सर्वाधिक निर्यात होणारा प्रमुख वस्तूगट कोणता आहे ?

- A. Information technology and pharmaceuticals/ माहिती तंत्रज्ञान आणि फार्मास्युटिकल्स
- B. Petroleum products/ पेट्रोलियम उत्पादने
- C. Automobiles and heavy machinery/ मोटारी आणि अवजड यंत्रसामग्री
- D. Agricultural products / कृषी उत्पादने

Q2) Write Short Notes (Any three out of five) / टीपा लिहा. (पाच पैकी कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Branches of Economic Geography. / आर्थिक भूगोलशास्त्राच्या शाखा
- b. Natural factors affecting on location of industrial activities / उद्योगांच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे नैसर्गिक घटक.
- c. Merits and demerits of Alfred Weber's theory of industrial location/ आल्फ्रेड वेबरचा औद्योगाच्या स्थानिकीकरणाचा सिद्धांताचे गुण व दोष
- d. Concept of Manufacturing Region / उत्पादन क्षेत्राची संकल्पना.
- e. Sugar industry of Brazil / ब्राझीलचा साखर उद्योग.

Q3) Write in detail answers any two of the following questions: / खालिल प्रश्नांची [20] सविस्तर उत्तरे लिहा. (तीन पैकी दोन)

- a. What is economic activities and Classify economic activities / आर्थिक क्रिया म्हणजे काय सांगून, आर्थिक क्रियांचे वर्गीकरण करा.
- b. Describe the automobile industry in India/ भारतातील स्वयंचलित वाहन उद्योगांचे वर्णन करा.
- c. Explain international Trade between India and USA / भारत आणि संयुक्त संस्थान यांच्यातील आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे वर्णन करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95381) GEOGRAPHY-X DSE-E231 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: GEOGRAPHY-XI DSE-E232****Sub. Code: 95382****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: Use of Map Stencil is allowed नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करता येईल

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा. **[5]**

- i. What is the study of the interrelationships between geographical conditions and urban places called?

भौगोलिक परिस्थिती आणि नागरी ठिकाणे यांच्यातील परस्पर संबंधांच्या अध्ययनाला काय म्हणतात ?

- A. Economic Geography
आर्थिक भूगोल
- B. Political Geography
राजकीय भूगोल
- C. Urban Geography
नागरी भूगोल
- D. Industrial Geography
औद्योगिक भूगोल

- ii. Which of the following is the main reason for the creation of the city of Digboi in the state of Assam?

आसाम राज्यातील दिग्बोई शहराच्या निर्मितीचे खालीलपैकी प्रमुख कारण कोणते आहे ?

- A. Mineral Oil Extraction
खनिज तेल उत्खनन
- B. Trade
व्यापार
- C. Tourism Business
पर्यटन व्यवसाय
- D. Tea Plantations
चहाचे मळे

- iii. Which of the following city in India is functionally known as a military city? भारतातील खालीलपैकी कोणते शहर कार्यात्मक दृष्ट्या लष्करी शहर म्हणून ओळखले जाते ?

- A. Rurkela
रुरकेला
- B. Ambala

- अंबाला
C. Nainital
नैनिताल
D. Malvan
मालवण

iv. Which of the following experts proposed the polycentric theory that explains the complex structure of cities?

शहरांची गुंतागुंतीची संरचना दाखवणारा बहुकेंद्रीय कटिबंध सिद्धांत खालीलपैकी कोणत्या तज्ञाने मांडला ?

- A. Homar Hyte
होमर हायट
B. Barges
बर्गस
C. Chisteller
ख्रिस्टलर
D. Haris and Ulman
हॅरीस व उलमन

v. In which year did the Government of India establish the Central Regional Town Planning Organisation?

भारत सरकारने केंद्रीय प्रादेशिक नगर नियोजन संघटनेची स्थापना कोणत्या वर्षी केली ?

- A. १९५०
1950
B. १९५५
1955
C. १९५७
1957
D. १९५९
1959

Q2) Short Notes (Any three) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Scope of Urban Geography नागरी भूगोलाची व्याप्ती [5]
b. Nature of Urban Geography नागरी भूविज्ञानाचे स्वरूप [5]
c. Central Business District (C.B.D.) मध्यवर्ती/ केंद्रीय व्यापारी क्षेत्र [5]
d. Concept of Garden City बगीचा शहर संकल्पना [5]
e. Rural - Urban Fringe ग्रामीण नागरी पट्टा / ग्रामीण नागरी परिसीमा [5]

Q3) Detailed Answer Type Question (Any two) खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा ([20]
कोणतेही दोन)

- a. Describe in detail the factors affecting on the urbanization? नागरीकरणावर परिणाम [10]
करणाऱ्या घटकांचे सविस्तर वर्णन करा ?
- b. Describe in detail the concentric zone theory.? [10]
समकेंद्रीय कटिबंध सिद्धांताचे सविस्तर वर्णन करा ?
- c. Explain the various urban problems? विविध नागरी समस्या स्पष्ट करा ? [10]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95382) GEOGRAPHY-XI DSE-E232 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****3140 B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020)****Sub. Name: GEOGRAPHY-XI DSE-E232****Sub. Code: 95382****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks
 4. Use Sketches/Diagrams wherever necessary

Special Inst.: Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. खालील प्रश्नासाठी योग्य पर्याय निवडा. **[5]**

- i. 1. What is the meaning of the region? प्रदेश याचा अर्थ काय आहे ?
 - A. A region is an area of only climate that has common features प्रदेश म्हणजे असा भाग ज्यात केवळ हवामान हे समान वैशिष्ट्ये असते.
 - B. A region is an area of land that has no common features प्रदेश हा असा जमिनीचा भाग असतो ज्यात समान वैशिष्ट्ये नसतात.
 - C. A region is an area of land that has common features प्रदेश हा असा जमिनीचा भाग असतो ज्यात समान वैशिष्ट्ये असतात.
 - D. None of these यापैकी नाही
- ii. Regional Planning and Sustainable development is the sub branch of which geography? प्रादेशिक नियोजन आणि चिरंतन विकास हि कोणत्या भूविज्ञानाची उपशाखा आहे ?
 - A. Human Geography मानवी भूविज्ञान
 - B. Physical Geography प्राकृतिक भूविज्ञान
 - C. Soil Geography मृदा भूविज्ञान
 - D. None of these यापैकी नाही
- iii. 1. Who put forth the concept of regional planning? प्रादेशिक नियोजन हि संकल्पना कोणी मांडली ?
 - A. Miss Sample कु. सेम्पल
 - B. Humboldt हम्बोल्ट
 - C. Mumford मुमफोर्ड
 - D. Ritter रिटर
- iv. Who introduced the concept of backwash and spread effects? बँक वाश प्रभाव व विस्तारक प्रभाव(backwash and spread effects) हि संकल्पना कोणी मांडली ?
 - A. Swedish economist Gunnar Myrdal स्विडीश अर्थशास्त्रज्ञ गुणार मायड्रल
 - B. American economist Gunnar Myrdal अमेरिकन अर्थशास्त्रज्ञ गुणार मायड्रल

- C. British economist Gunnar Myrdal ब्रिटीश अर्थशास्त्रज्ञ गुणार मायडल
D. African economist Gunnar Myrdal आफ्रिकन अर्थशास्त्रज्ञ गुणार मायडल

- v. Sustainable development is important to create a balance between which of the following elements? खालीलपैकी कोणत्या घटकात समतोल राखण्यासाठी चिरंतन विकास महत्वाचा आहे ?
- A. Economic needs आर्थिक गरज
B. Environmental and social needs पर्यावरणीय आणि सामाजिक गरज
C. फक्त अ
D. Both a and b दोन्ही अ आणि ब

Q2) Write Short notes (Any three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- a. Demarcation of region प्रदेश निर्धारण [5]
b. Concept of regional planning प्रादेशिक नियोजन संकल्पना [5]
c. Characteristics of region प्रदेशाची वैशिष्ट्ये [5]
d. Growth Pole model वृद्धी जनक स्थल सिद्धांत [5]
e. Indicators of measuring development विकास मोजण्याचे निदर्शक [5]

Q3) Write answers in detail **any two** of the following questions. [20]
खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- a. Describe the planning regions of India? भारतातील नियोजन प्रदेश यांचे वर्णन करा ?
b. Describe the central place theory? मध्यवर्ती स्थान सिद्धांताचे वर्णन करा ?
c. Explain the human development index? मानवी विकास निर्देशांक स्पष्ट करा ?

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95382) GEOGRAPHY-XI DSE-E232 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XII DSE-E131****Sub. Code: 95387****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) निम्नलिखित वाक्य में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।****[10]**

- i. दलित साहित्य की पृष्ठभूमि..... रही है।
 - A. महाराष्ट्र
 - B. कर्नाटक
 - C. केरल
 - D. दिल्ली
- ii. रूपनारायण सोनकर जी के ग्राम का नाम..... है।
 - A. नयंग्राम
 - B. नसेनिया
 - C. नयन, लहर
 - D. माधव नगर
- iii. रूपनारायण सोनकर जी का घरेलू नाम। था।
 - A. राम
 - B. हीरा
 - C. सोनू
 - D. कबीर
- iv. नागफणी आत्मकथा के लेखक..... है।
 - A. रूप नारायण सोनकर
 - B. प्रेमचंद
 - C. सोनू
 - D. दया पवार
- v. नागफणी आत्मकथा का वस्तु विवेचन..... जाति से संबंधित है।
 - A. चमार
 - B. खाटीक
 - C. पासी.
 - D. सवर्ण
- vi. रूपनारायण सोनकर जी की मा का नाम था।
 - A. अनुसया

- B. अनघा
- C. अनुराधा
- D. जगनंदिनी

vii. अवसर पर दलित स्त्रियों को सवर्ण स्त्रिया गालिया देती है।

- A. रक्षाबंधन
- B. राम नवमी
- C. होली
- D. दिवाली

viii. रूप नारायण सोनकर जी ने..... से संघर्ष की प्रेरणा प्राप्त की है।

- A. डॉ.बाबासाहेबआंबेडकर
- B. गांधीजी
- C. पंडित नेहर
- D. सावरकर.

ix. लखन सिंह.....था।

- A. लेखक
- B. गुंडा
- C. हीरो
- D. साहसी

x. रूपनारायण सोनकर जी को..... ग्रंथ पढ़ने से मना किया था।

- A. रामायण
- B. महाभारत
- C. रामचरितमानस
- D. सामवेद

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के ससंदर्भ स्पष्टीकरण लिखिए।

[10]

- a. “साले हम लोगों के बीच बैठकर कैसे रामायण की चौपाई पढ़ रहा है। इस साल अछूत को किसने चौपाई पढ़ने को कहा।”
- b. “होली का बला तरे- तरे..... भंगानिया चो परे- परे..... बुरा ना मानो होली है।”
- c. “ससुरी खाट किन तेरी यह हिम्मत, देवी के कलश को अपने सिर पर रखकर भ्रष्ट कर दिया है।,”

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो लघुत्तरी प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

- a. रूप नारायण सोनकर जी का जीवन परिचय संक्षेप में लिखिए।
- b. नागफणी आत्मकथा के शीर्षक की सार्थकता स्पष्ट कीजिए।
- c. नागफणी आत्मकथा की भाषा शैली पर प्रकाश डालिए।

Q4) नागफणी के प्रमुख पात्र रूप नारायण सोनकर का चरित्र चित्रण कीजिए [10]

।

अथवा

नागफणी आत्मकथा में चित्रित समस्याओं को स्पष्ट कीजिए ।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95387) HINDI-XII DSE-E131 Part 3 SEM 6

497159

Seat No.

Total No. of Pages : 4

March-April 2025 Examination
B.A. III Semester VI (Paper - XIII)

Hindi (साहित्य शास्त्र और आलोचना)

Subject Code : 75752

Day and Date : Saturday, 05-04-2025

Total Marks : 40

Time : 02:30 pm to 04:00 pm

सूचनाएँ:

- १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
- २) दाईं और लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्र.१ निम्नलिखित वाक्यों में दिए गए पर्यायों में से उचित पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। (१०)

१. महाकाव्य में प्रतिनायक (खलनायक) के का चित्रण होता है

अ. विजय

ब. पराजय

क. कोमलता

ड. धीरोदात्तता

२. आचार्य विश्वनाथ के काव्य ग्रंथ का नाम है।

अ. समर्पण

ब. साहित्यदर्पण

क. नाट्यदर्पण

ड. हितोपदेश

३. किसी वीर योद्धा का गुणगान में होता है।

अ. आख्यान गीत

ब. संबोधन गीत

क. शोकगीत

ड. प्रेमगीत

४. उपन्यास विधा की अनुज्ञा विधा को कहा जाता है।

अ. एकांकी

ब. नाटक

क. कहानी

ड. डायरी

५. उपन्यास में सर्वाधिक महत्वपूर्ण तत्व है।

અ. ઉદ્દેશ્ય

ब. संवाद

क. देश-काल वातावरण

ड. कथावस्तु

६. हिंदी एकांकी का प्रारंभ जयशंकर प्रसादजी की एकांकी से माना जाता है।

अ. एक घूँट

ब. विभूति

क. शैतान

ड. आदिम युग

७. रेखाचित्र की निश्चित होती है।

अ. दोष

ब. सीमाएं

क. गुण

ड. अमर्याद

८. रेखाचित्र के लिए संतुलन और तटस्थता एक विशेष है।

અ. ચિત્ર

ब. दोष

क. गुण

ड. रस

९. तुलनात्मक आलोचना का प्रादुर्भाव की आलोचना से हुआ।

अ. काडवेल

ब. वर्डस्वथ

क. क्रोचे

ड. एडिसन

१०. हिंदी में 'बिहारी सतसई' नामक कृति की आलोचना ने की है।

अ. पं. पद्मसिंह शर्मा

ब. रामकुमार वर्मा

क. रामचंद्र शुक्ल

इ. नामवर सिंह

प्र. २ निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।

20

अ. एकांकी के तत्वों पर प्रकाश डालिए।

ब. कहानी के स्वरूप पर प्रकाश डालिए।

क. उपन्यास के तत्वों का परिचय दीजिए।

प्र. ३ निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए।

१०

अ. ऐतिहासिक आलोचना !

ब. व्याख्यात्मक आलोचना ।

क. तुलनात्मक आलोचना ।

प्र. ४ महाकाव्य के भारतीय तत्वों पर प्रकाश डालिए।

१०

अथवा

आत्मकथा का स्वरूप बताते हुए तत्वों पर प्रकाश डालिए।

◆◆◆

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XVI DSE-E135****Sub. Code: 95391****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2. दाईं ओर लिखे हुए अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

Q1) निम्नलिखित प्रश्नों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।**[10]**

- i. आधुनिक भाषाविज्ञान का प्रारंभसे माना जाता है।
A. 1786 ई.
B. 1886 ई.
C. 1986 ई.
D. 2000 ई.
- ii. भाषाविज्ञान के अध्येता डेविज ने भाषाविज्ञान को..... नाम दिया था।
A. लिंग्वेस्टिक
B. ग्लॉसॉलॉजी
C. जिओलॉजी
D. ग्लॉटॉलॉजी
- iii. 'एस्पेरेंटो' इस कृत्रिम भाषा के जनक..... है।
A. जमेनहाफ
B. कोपनबर्ग
C. चोम्स्की
D. सर विलिमय जोन्स
- iv. 'पद विज्ञान' को अंग्रेजीकहा जाता है।
A. फोनेस्टिक
B. मर्फॉलॉजी
C. सोशोलॉजी
D. वर्डॉलॉजी
- v. भाषा की लघुत्तम इकाई..... है।
A. ध्वनि
B. शब्द
C. अर्थ
D. वाक्य
- vi. रूप या पद का मूलाधार.....है।

- A. ध्वनि
- B. अर्थ
- C. अंग
- D. शब्द

vii. केसर अधिक पैदा होने के आधार पर नाम पड़ा है।

- A. केरल
- B. राजस्थान
- C. हिमालय
- D. कश्मीर

viii.के अभाव में कई प्राचीन भाषाएं लुप्त हुई।

- A. साहित्य
- B. इतिहास
- C. भूगोल
- D. विज्ञान

ix. व्यावहारिक दृष्टि से जिन्हा के मुख्य भाग होते हैं।

- A. दो
- B. तीन
- C. चार
- D. पाँच

x. हिंदी में के लिए खड़ीपाई का प्रयोग किया जाता है।

- A. अल्प विराम
- B. अर्ध विराम
- C. पूर्ण विराम
- D. प्रश्न चिह्न

Q2) निम्नलिखित किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

a. वाक्यविज्ञान का विवेचन कीजिए।

[5]

b. प्रोक्ति विज्ञान का विवेचन कीजिए।

[5]

c. अर्थ विज्ञान का विवेचन कीजिए।

[5]

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए।

[10]

a. वाग्यंत्र का सामान्य परिचय दीजिए।

b. मानक वर्तनी के नियम स्पष्ट कीजिए।

c. वाग्यंत्र में व्यंजन उच्चारणों के स्थान का विवेचन कीजिए।

Q4) भाषा विज्ञान की परिभाषा देकर भाषा विज्ञान की वैज्ञानिकता का विवेचन कीजिए।

[10]

अथवा

भाषा विज्ञान का समाज विज्ञान और मनोविज्ञान के साथ संबंध को स्पष्ट कीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95391) HINDI-XVI DSE-E135 Part 3 SEM 6

214845

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XVI DSE-E135****Sub. Code: 56855/65655/75755/80055****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।****[10]****i. भाषा विज्ञान व्याकरण का..... है ।**

- A. विज्ञान
- B. प्रकार
- C. अंग
- D. व्याकरण

ii. भाषा विज्ञान भाषा काअध्ययन करता है ।

- A. प्रायोगिक
- B. वैज्ञानिक
- C. ऐतिहासिक
- D. मानक

iii. भाषा विज्ञान का प्रारंभिक नाम..... था ।

- A. व्याकरण
- B. ध्वनि विज्ञान
- C. भाषाशास्त्र
- D. तुलनात्मक व्याकरण

iv. भाषा की लघुत्तम इकाई..... है ।

- A. ध्वनि
- B. शब्द
- C. पद
- D. वाक्य

v. को भाषा की आत्मा कहा गया है ।

- A. पद
- B. वाक्य
- C. अर्थ
- D. प्रोवित्त

vi. प्राचीन इतिहास का ज्ञान प्राप्त करने के लिए..... का अध्ययन किया जाता है ।

- A. शिलालेखों

- B. पर्वतों
- C. जंगलों
- D. बादलों

vii.भाषा विज्ञान के लिए मनोरंजक सामग्री प्रस्तुत करता है ।

- A. मनोविज्ञान
- B. भूगोल
- C. व्याकरण
- D. अर्थशास्त्र

viii. व्याकरण का शाब्दिक अर्थ..... है ।

- A. परीक्षण
- B. विश्लेषण
- C. समीक्षण
- D. निरीक्षण

ix. हिंदी में कारकों की संख्या..... है ।

- A. चार
- B. छह
- C. आठ
- D. दस

x. वाक्य में एक-एक..... को क्रम से रखा जाने को पदक्रम कहते हैं ।

- A. पदों
- B. वाक्यों
- C. मुहावरों
- D. लोकोक्तियों

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[10]

- a. कर्ता कारक के नियमों का सोदाहरण विवेचन कीजिए ।
- b. पदक्रम के पाँच नियमों को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए ।
- c. मानक वर्तनी के पाँच नियमों का सोदाहरण विवेचन कीजिए ।

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए ।

[10]

- a. ध्वनि विज्ञान ।
- b. पद विज्ञान ।
- c. अर्थ विज्ञान ।

Q4) निम्नलिखित किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए ।

[10]

- a. भाषा विज्ञान के अध्ययन का महत्व विशद कीजिए ।
अथवा
भाषा विज्ञान का साहित्य, मनोविज्ञान, भूगोल और इतिहास से संबंध स्पष्ट कीजिए ।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (56855) HINDI PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (80055) HINDI-XVI DSE-E135 Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (65655) HINDI PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75755) HINDI-XVI DSE-E135 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XII DSE-E186****Sub. Code: 95393****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Complete the following sentences by choosing correct alternatives योग्य पर्याय निवडून [5]
खालील विधाने पूर्ण करा.

i. is the capital of the Satavahanas.
.....ही सातवाहनांची राजधानी होय.

- A. Kolhapur कोल्हापूर
- B. Pune पुणे
- C. Nashik नाशिक
- D. Paithan पैठण

ii. king is called 'Napoleon of India.'
..... याला 'भारताचा नेपोलियन' म्हणले जाते.

- A. Shrigupta श्रीगुप्त
- B. First Chandragupta पहिला चंद्रगुप्त
- C. Samudragupta समुद्रगुप्त
- D. Skandagupta स्कंदगुप्त

iii.wrote the epic 'Meghaduta'
..... याने 'मेघदूत' हे महाकाव्य लिहिले.

- A. Bharavi भारवी
- B. Dandi दंडी
- C. Kalidasa कालिदास
- D. Shudraka शुद्रक

iv. A Sanskrit poet *Bharavi* was in court of.....
भारवी हा संस्कृत कवी.....याच्या दरबारात होता.

- A. Singhavishnu सिंहविष्णू
- B. First Mahendravarman पहिला महेंद्रवर्मन
- C. First Narasimhavarman पहिला नरसिंहवर्मन
- D. Parameshwaran परमेश्वरन

- v. The Ajanta paintings.....are in the districts.
अजिंठ्याची चित्रे.....जिल्ह्यात आहेत.
- A. Pune पुणे
B. Ahmednagar अहमदनगर
C. Chhatrapati Sambhaji Nagar छत्रपती संभाजी नगर
D. Nashik नाशिक

Q2) Write short notes (Any THREE out of five) टिपा लिहा (पाचपैकी कोणतेही तीन)

[15]

- a. Hinayana Buddhism हीनयान बौद्ध धर्म
b. Vedic Religion Hinduism वैदिक धर्म
c. Harsavardhan's Religious Policy हर्षवर्धनाचे धार्मिक धोरण
d. Art and Architecture of Chalukya Period चालुक्यकालीन कला व स्थापत्य
e. Ancient Indian Universities प्राचीन भारतीय विद्यापीठे

Q3) Write detail answers of the following (any TWO out of four)
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन)

[20]

- a. Give information about trade during the Satavahana-Kushan period.
सातवाहन-कुशाण काळातील व्यापाराची माहिती द्या.
- b. 'The Gupta period is the golden age of ancient India' Critically evaluate this.
'गुप्त काळ प्राचीन भारताचे सुवर्णयुग होय' याचे टीकात्मक परीक्षण करा
- c. Review the administrative system of Harshavardhan.
हर्षवर्धनाच्या प्रशासन व्यवस्थेचा आढावा घ्या.
- d. Give the information about the painting of Ajanta caves.
अजिंठ्या लेण्यामधील चित्रकलेबद्दल माहिती द्या.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95393) HISTORY-XII DSE-E186 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XIII DSE-E187****Sub. Code: 95394****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Complete the following sentences by choosing correct alternatives खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. Sherkhan assumed the title of 'Shershah' after the war of.....
शेरखानने 'शेरशहा' ही पदवी युद्धानंतर धारण केली.
A. Kalinjar कालिंजर
B. Chausa चौसा
C. Kannauj कनौज
D. Punjab पंजाब
- ii. Akbar established the religion.
अकबराने..... धर्माची स्थापना केली.
A. Din-e-Ilahi दिन-ए-इलाही
B. Sikh शीख
C. Shiya शिया
D. Bhagwat भागवत
- iii. Ibrahim Adilshaha founded the new city of
इब्राहिम आदिलशाहाने या नव्या शहराची स्थापना केली.
A. Vijapur विजापूर
B. Navaraspur नवरसपूर
C. Ahmadnagar अहमदनगर
D. Aurangabad औरंगाबाद
- iv. The Mughal power was established by
मुघल सत्तेची स्थापना याने केली.
A. Babar बाबर
B. Humayun हुमायुन
C. Akbar अकबर
D. Aurangzeb औरंगजेब
- v. Mughal emperor Shahajahan built ----- in memory of his beloved wife Mumtaz Mahal.
मुघल सम्राट शहाजहान याने प्रिय पत्नी मुमताज महलच्या स्मरणार्थ ----- ही वास्तु बांधली.

- A. Taj Mahal ताजमहल
- B. Red Fort लाल किल्ला
- C. Golghumat गोलघुमट
- D. None of these यापैकी नाही

Q2) Write short notes (any THREE out of five) टिपा लिहा (पाच पैकी कोणतेही तीन)

[15]

- a. Local administration of Shershah Suri
शेरशहा सुरीचे स्थानिक प्रशासन
- b. War of Samael
सामेलचे युद्ध
- c. Internal policy of Ibrahim Adilshaha
इब्राहीम आदिलशहाचे अंतर्गत धोरण
- d. Land revenue system of Malik Ambar
मालिक अंबरची जमीन महसूल व्यवस्था
- e. Architecture of Golghumat
गोलघुमटची स्थापत्यशैली

Q3) Write detail answers on any TWO (out of four) of the following questions.

[20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन (चार पैकी) प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- a. Explain Emperor Akbar's policy towards the Rajputs.
सम्राट अकबराचे राजपूतविषयक धोरण स्पष्ट करा.
- b. Discuss in detail how Chandbibibi protected the Nizamshahi.
चाँदबिबीने निजामशाहीचे कशाप्रकारे संरक्षण केले याची सविस्तर चर्चा करा.
- c. Explain the provincial administration system during the Mughal period.
मुघलकालीन प्रांतीय प्रशासन व्यवस्था स्पष्ट करा.
- d. Explain the nature and structure of Sikh religion.
शीख धर्माचे स्वरूप आणि रचना स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95394) HISTORY-XIII DSE-E187 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XIII DSE-E187****Sub. Code: 56857/58557/65657/75757/80057****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing appropriate alternatives given below. खालील दिलेल्या [5]
पर्यायमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. The book 'Akbarnama' is written by -----.
'अकबरनामा' हा ग्रंथ ----- यांनी लिहिला आहे.
A. Abul Fazal अबुल फझल
B. Ferishta फेरिश्ता
C. Ibn Battuta इब्न बतुता
D. None of these यापैकी नाही
- ii. The first battle of Panipat was fought between Babar and -----
पानिपतचे पहिले युद्ध बाबर आणि..... यांच्यामध्ये झाले.
A. Shershaha शेरशहा
B. Hemu हेमू
C. Ibrahim Lodi इब्राहिम लोदी
D. Sikandar Lodi सिकंदर लोदी
- iii. wrote a novel 'Noble Queen' on Chandbibbi.
..... याने चाँदबिबीवर 'नोबल क्वीन' ही कादंबरी लिहिली.
A. Colonel Meadows Taylor कर्नल मेडोज टेलर
B. Ferishta फेरिश्ता
C. Elphinst एलफिन्स्ट
D. Grand Duff ग्रँड डफ
- iv. 'Baniyas' were traders from -----
बनिया हे येथील व्यापारी होते.
A. Karnataka कर्नाटक
B. Kerala केरळ
C. Gujarat गुजरात
D. Tamil Nadu तामिळनाडू
- v. The credit banks of the merchants who traded in were called 'Neelkothi'.
..... चा व्यापार करणाऱ्या व्यापाऱ्यांच्या पतपेढ्यांना 'नीलकोठी' म्हटले जाई.
A. Pepper मिरी

- B. Blue निळ
- C. Cloth कापड
- D. Coconut नारळ

Q2) Write short notes (Any Three) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Francis Bernier
फ्रान्सिस बर्नियर
- b. Reasons for Akbar's victory in the Battle of Panipat
पानिपतच्या युद्धातील अकबराच्या विजयाची कारणे
- c. Chand Bibi
चाँदबिबी
- d. The land revenue system of Malik Ambar
मलिक अंबरची जमीन महसूल व्यवस्था
- e. Architecture of Aurangzeb period
औरंगजेबकालीन स्थापत्य

Q3) Answer the following questions in detail. (Any Two)
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- a. Discuss the archaeological sources of the Mughal period
मुघल कालखंडातील पुरातत्वीय साधनांची चर्चा करा **[10]**
- b. Write information about foreign trade during the Mughal period.
मुघलकालीन परराष्ट्रीय व्यापाराची माहिती लिहा. **[10]**
- c. Discuss in detail the religious policy of Akbar.
अकबराच्या धार्मिक धोरणाची सविस्तर चर्चा करा. **[10]**

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (80057) HISTORY-XIII DSE-E187 Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (56857) HISTORY PAPER XIII Part 3 SEM 6
- 3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75757) HISTORY-XIII DSE-E187 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (65657) HISTORY PAPER XIII Part 3 SEM 6
- 5] (388) B. A.(Semester) (58557) HISTORY PAPER XIII Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XIV DSE-E188****Sub. Code: 95395****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: सूचना :: 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

Q1) Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below: खालील दिलेल्या [5]
 पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. Bismarck would have been Chancellor of thecountry.
 बिस्मार्क हा देशाचा चान्सेलर होता.
 A. America अमेरिका
 B. Austria ऑस्ट्रिया
 C. Germany जर्मनी
 D. Russia रशिया
- ii. The emerged as a powerful country after the First World War.
 पहिल्या महायुद्धानंतर या राष्ट्राचा बलाढ्य सत्ता म्हणून उदय झाला.
 A. America अमेरिका
 B. Austria ऑस्ट्रिया
 C. Ethiopia इथिओपिया
 D. Britain ब्रिटन
- iii. The Bolshevik Revolution took place under the leadership of
 बोल्शेव्हिक क्रांती च्या नेतृत्वाखाली झाली.
 A. Lenin लेनिन
 B. Kerensky केरेन्स्की
 C. Dostoevsky डोस्टोव्हस्की
 D. Terzeniev टेर्जेनिव्ह
- iv. On August 14th, 1945, the Second World War ended with the surrender of.....
 ४ ऑगस्ट १९४५ रोजी देशाने शरणागती पत्करल्याने दुसऱ्या महायुद्धाची समाप्ती झाली.
 A. Japan जपान
 B. America अमेरिका
 C. Italy इटली
 D. France फ्रांस
- v. The headquarter of the United Nations Organization is located at.....

संयुक्त राष्ट्र संघटनेचे मुख्यालय या ठिकाणी आहे.

- A. New York न्यूयॉर्क
- B. Paris पॅरिस
- C. Hague हेग
- D. London लंडन

Q2) Write Short Notes: (Any Three) टिपा लिहा (०५ पैकी ०३) [15]

- a. 14 Points scheme of Woodrow Wilson वुड्रो विल्सनची १४ कलमी योजना [5]
- b. League of Nations राष्ट्रसंघ [5]
- c. Consequences of the Russian Revolution रशियन राज्यक्रांतीचे परिणाम [5]
- d. Causes of the Second World War दुसऱ्या महायुद्धाची कारणे [5]
- e. Objectives of the United Nations संयुक्त राष्ट्रसंघाची उद्दिष्टे [5]

Q3) Answer the following questions in detail. (Any two) [20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (०४ पैकी ०२)

- a. Discuss in detail the causes of the First World War. [10]
पहिल्या महायुद्धाच्या कारणांची सविस्तर चर्चा करा.
- b. What was the Lenin's role in the Bolshevik Revolution of 1917? [10]
१९१७ च्या बोलशेविक क्रांतीमध्ये लेनिनची काय भूमिका होती ?
- c. Discuss in detail the consequences of the Second World War. [10]
दुसऱ्या महायुद्धाच्या परिणामांची विस्तृत चर्चा करा.
- d. Describe the performance of the United Nations. [10]
संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या कामगिरीचे वर्णन करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95395) HISTORY-XIV DSE-E188 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XVI DSE-E190****Sub. Code: 95397****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below: खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. A research proposal is called research -----.
संशोधन आराखड्यास संशोधनाची ----- असे म्हटले जाते.
- A. Gray Print
ग्रे प्रिंट
- B. Red Print
रेड प्रिंट
- C. Black Print
ब्लॅक प्रिंट
- D. Blue Print
ब्लू प्रिंट
- ii. The National Archives of India is located at -----.
भारताचे राष्ट्रीय पुराभिलेखागार ----- येथे आहे.
- A. Delhi
दिल्ली
- B. Mumbai
मुंबई
- C. Madras
मद्रास
- D. Kolkata
कोलकाता
- iii. Survey method was started in ----- country by John Howard.
सर्वेक्षणाची सुरुवात जॉन हॉवर्ड यांनी ----- या देशात केली.
- A. India
भारत
- B. England
इंग्लंड
- C. America
अमेरिका
- D. France

iv. The bibliography contains the author's surname at ----- .
संदर्भ ग्रंथ यादीमध्ये लेखकाचे आडनाव ----- असते.

- A. the end
शेवटी
- B. Symbolic
सांकेतिक
- C. the beginning
सुरुवातीला
- D. Secret
गुप्त

v. According to -----, Chronology is the eye of history.
----- यांच्या मते, कालगणना हा इतिहासाचा डोळा आहे.

- A. Irfan Habib
इरफान हबीब
- B. Neelkanth Shastri
निळकंठ शास्त्री
- C. G. S. Sardesai
जी. एस. सरदेसाई
- D. Pro. E. H. Carr
प्रो. ई. एच. कार

Q2) Write Short Notes (Any three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. How to write research objectives?
संशोधन उद्दिष्टे कशी लिहावी ?
- b. Importance of archives
पुराभिलेखागाराचे महत्त्व
- c. Questionnaire
प्रश्नावली
- d. Reasons for giving a footnote
तळटिप देण्याची कारणे
- e. Criticism of documents
कागदपत्रांचे परीक्षण

Q3) Answer the following questions in detail. (Any two)

[20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- a. Explain the stages of historical research method.
ऐतिहासिक संशोधन पद्धतीचे टप्पे स्पष्ट करा.

- b.** Explain the types of archives.
पुराभिलेखागाराचे प्रकार स्पष्ट करा.
- c.** Explain What is an interview? and write the types of interview techniques.
मुलाखत म्हणजे काय ? ते सांगून मुलाखत तंत्राचे प्रकार लिहा.
- d.** Explain the main component of report writing, and explain the types of presentation.
अहवाल लेखनाचे मुख्य घटक सांगून, अहवाल सादरीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95397) HISTORY-XVI DSE-E190 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XVI DSE-E190****Sub. Code: 56860/58560/65660/75760/80060****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below: खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. 'Bharat Itihas Sanshodhan Mandal' was founded by
भारत इतिहास संशोधन मंडळाची स्थापना यांनी केली.
A. Mount Stuart Elphinstone
माउंट स्टुअर्ट एलफिस्टन
B. V. K. Rajwade
वि. का. राजवाडे
C. Sir John Marshall
सर जॉन मार्शल
D. James Grant Duff
ग्रँट डफ
- ii. A person who performs 'Powada' entertainingly through singing is called
गायनाद्वारे मनोरंजनात्मकदृष्ट्या पोवाडा सादर करणाऱ्या व्यक्तीस असे म्हणतात.
A. Shaheer
शाहीर
B. Author
लेखक
C. Poet
कवी
D. Listener
श्रोता
- iii. The word museum is derived from the word museion.
..... भाषेतील मोसियो (museion) या शब्दापासून म्युझियम या शब्दाची उत्पत्ती झाली.
A. Tamil
तामिळ
B. Iranian
इराणी
C. Greek
ग्रीक
D. Sanskrit

संस्कृत

- iv. The famous Taj Mahal is situated on the banks of the river
इतिहास प्रसिद्ध ताजमहाल या नदीच्या किनाऱ्यावर आहे.
- A. Godavari
गोदावरी
 - B. Yamuna
यमुना
 - C. Ganga
गंगा
 - D. Brahmaputra
ब्रम्हपुत्रा
- v. 'कुतुबमिनार' हे जागतिक वारसा स्थळ या शहरात आहे.
- A. Bodh Gaya
बोध गया
 - B. Panipat
पानिपत
 - C. Mumbai
मुंबई
 - D. Delhi
दिल्ली

Q2) Write Short Notes (Any three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Archives of Europe
युरोपातील पुराभिलेखागार
- b. Local history
स्थानिक इतिहास
- c. National Museum
राष्ट्रीय वस्तुसंग्रहालय
- d. Powade
पोवाडे
- e. Importance of Heritage Tourism
वारसा पर्यटनाचे महत्त्व

Q3) Answer the following questions in detail. (Any two)
खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- a. Explain in detail the importance of archives.
पुराभिलेखागाराचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.

- b.** Discuss in detail the types of interview technique.
मुलाखत तंत्राच्या प्रकारावर सविस्तर चर्चा करा.
- c.** Write information about Indian historical heritage site.
भारतीय ऐतिहासिक वारसा स्थळाविषयी माहिती लिहा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (58560) HISTORY PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (56860) HISTORY PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80060) HISTORY-XVI DSE-E190 Part 3 SEM 6
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75760) HISTORY-XVI DSE-E190 Part 3 SEM 6
- 5] (388) B. A.(Semester) (65660) HISTORY PAPER XVI Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XII DSE-E126****Sub. Code: 56871/58571/65671/75771/80071****Day and Date: APRIL ,04-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) योग्य पर्याय निवडा .****[5]****i. 'संकेत' म्हणजे एक प्रकारचा ठराव असतो, असे मत कोणी व्यक्त केले आहे ?**

- A. सदानंद रेगे
- B. पु. शि.रेगे
- C. रा. श्री. जोग
- D. उदय जाधव

ii. 'काव्यशास्त्रप्रदीप' हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे ?

- A. स. रा. गाडगीळ
- B. लीला गोविलकर
- C. वा.ल. कुलकर्णी
- D. र.प. कंगले

iii. व्यभिचारी किंवा संचारी भावांची संख्या तेहतीस कोणी सांगितलेली आहे ?

- A. कुंतक
- B. भरत
- C. शंकुक
- D. हेमचंद्र

iv. काव्यानंदाची 'जिज्ञासापूर्ती' ही उपपती कोणी मांडली ?

- A. नरहर कुरुंदकर
- B. ना.सी.फडके
- C. वि. स. खांडेकर
- D. माधव पटवर्धन

v. 'विविधरूपता' हे कोणत्या भाषेचे वैशिष्ट्य आहे ?

- A. शास्त्रीय भाषा
- B. दलित भाषा
- C. ग्रामीण भाषा
- D. साहित्यिक भाषा

Q2) प्रश्न 2 अंतर्गत विकल्पासह दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)**[15]**

शब्दशक्ती म्हणजे काय ते सांगून अभिधा शक्तीच्या प्रकारांचा सविस्तर आढावा घ्या.

किंवा

भरतमुनीचे रससूत्र स्पष्ट करा.

Q3) प्रश्न 3 अंतर्गत विकल्पासह लघुत्तरी प्रश्न. (तीन पैकी दोन)**[10]**

अ) व्यंजना शक्तीचे साहित्यातील महत्त्व सांगा.

ब) ऋीडानंद सिद्धांत स्पष्ट करा.

क) व्यवहार भाषेचे स्वरूप सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Q4) प्रश्न 4 टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)**[10]**

अ) अभंग

ब) मुक्तछंद

क) भुजंगप्रयात

ड) दिंडी

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65671) MARATHI PAPER XII Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (58571) MARATHI PAPER XII Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80071) MARATHI-XII DSE-E126 Part 3 SEM 6
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75771) MARATHI-XII DSE-E126 Part 3 SEM 6
- 5] (388) B. A.(Semester) (56871) MARATHI PAPER XII Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XIII DSE-E127****Sub. Code: 56872/58572/65672/75772/80072****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:****Special Inst.:** सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.**Q1)** योग्य पर्याय लिहा.**[5]**

- i. हवामान व देश स्थिती यांचा परिणाम उच्चारारवर होतो असे कोणत्या भाषाभ्यासकाने सांगितले ?
 - A. ऑस्टोफ
 - B. हॉकेट
 - C. ब्लूमफिल्ड
 - D. सोस्यूर
- ii. अर्थविज्ञानाचा उदगाता कोणाला म्हणतात ?
 - A. उल्मान
 - B. सोस्यूर
 - C. ब्लूमफिल्ड
 - D. मायकेल ब्रेआल
- iii. ध्वनिपरिवर्तनाचे नियम मांडण्याची पद्धत कोणी सुरु केली ?
 - A. याकोप ग्रीम .
 - B. ना. गो. कालेलकर
 - C. सोस्यूर
 - D. चोम्स्की
- iv. डॉ.अशोक केळकर यांनी अर्थ परिवर्तनास कोणता मराठी पर्याय सुचविला आहे ?
 - A. अर्थविचार
 - B. अर्थविन्यास
 - C. अर्थविज्ञान
 - D. यापैकी नाही
- v. प्रमाणभाषेला कोणत्या नावाने संबोधले जाते ?
 - A. बोली
 - B. प्रांथिकभाषा
 - C. पोटभाषा
 - D. वरील सर्व

- Q2)** ध्वनी परिवर्तन म्हणजे काय ते सांगून ध्वनिपरिवर्तनाचे प्रकार लिहा. [15]
किंवा
अर्थ परिवर्तनाची कारणे सविस्तरपणे लिहा .
- Q3)** कोणतेही दोन लिहा . [10]
1. स्वरांचे प्रकार सांगा .
2. व्यंजनाचे प्रकार लिहा .
3. ध्वनिपरिवर्तनाचे विशेष लिहा .
- Q4)** पुढील प्रश्न सोडवा. (कोणतेही दोन) [10]
1. चंदगडी बोली
2. बोलीचे महत्त्व विशद करा.
3. अहिराणी बोलीची वैशिष्ट्ये लिहा.
4. अर्थविस्तार

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75772) MARATHI-XIII DSE-E127 Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (58572) MARATHI PAPER XIII Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80072) MARATHI-XIII DSE-E127 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (65672) MARATHI PAPER XIII Part 3 SEM 6
- 5] (388) B. A.(Semester) (56872) MARATHI PAPER XIII Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XVI DSE-E130****Sub. Code: 95415****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.:**

सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात

Q1) Solve following MCQ.**[5]**

- i. 'स्त्री पुरुष तुलना' हा ग्रंथ कोणत्या वर्षी प्रकाशित झाला ?
A. १८२२
B. १८८०
C. १८८२
D. १८९०
- ii. 'स्त्री पुरुष तुलना' या ग्रंथात लेखिकेने कोणावर टीका केली आहे ?
A. ब्रिटिश सरकार
B. पुरुषांच्या वर्चस्ववादी दृष्टिकोनावर
C. स्त्रियांच्या अज्ञानावर
D. धार्मिक रूढींवर
- iii. 'स्त्री पुरुष तुलना' या ग्रंथाचा उद्देश काय होता ?
A. स्त्रियांना शिक्षण देणे.
B. स्त्री-पुरुष समानतेचा पुरस्कार करणे.
C. विधवा पुनर्विवाह करणे
D. सर्व पर्याय बरोबर
- iv. ताराबाई शिंदे या कोणत्या संस्थेशी संबंधित होत्या ?
A. आर्य महिला समाज
B. प्रार्थना समाज
C. सत्यशोधक समाज
D. ब्राह्मो समाज
- v. कोणाचा खटला तत्कालीन गाजत होता ?
A. ताराबाई शिंदे
B. सवित्रीबाई फुले
C. राजलक्ष्मी
D. विजयालक्ष्मी

- Q2) A.** ताराबाई शिंदे यांच्या 'स्त्री- पुरुष तुलना' या ग्रंथ लिखाणामागील पार्श्वभूमी स्पष्ट करा. [15]
किंवा
पुरुषप्रधान समाज व्यवस्थेत स्त्रीचे कोणकोणत्या प्रकारे शोषण केले जाते ते 'स्त्री-पुरुष तुलना' या ग्रंथाद्वारे स्पष्ट करा.
- Q3)** थोड्यात उत्तर लिहा. (तीन पैकी दोन) [10]
- a.** १. स्त्री पुरुष तुलना या ग्रंथाची वाङ्मयीन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [10]
२. स्त्री कर्तव्याविषयी ताराबाईंनी 'स्त्री- पुरुष तुलना' या ग्रंथात आपले कोणते विचार मांडले आहेत ते सविस्तर लिहा.
३. स्त्री पुरुष तुलना या ग्रंथात स्त्री-पुरुष पूरकता कशाप्रकारे व्यक्त झाली आहे ?
- Q4)** टीपा लिहा. (चार पैकी दोन) [10]
- a.** १. स्त्री शिक्षणाची आवश्यकता. [10]
२. वैचारिक साहित्य.
३. ताराबाईंचे अंधश्रद्धाविषयक विचार.
४. ताराबाईंचे इंग्रजी राजवटीविषयक दृष्टिकोन व विचार.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95415) MARATHI-XVI DSE-E130 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC6-Personality Development Skill****Sub. Code: 97421****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory****Special Inst.: Each question carries two (2) marks.****Q1) Solve following MCQ.****[50]**

- i. The word is derived from the Latin word 'Persona'.
- A. Personality
 - B. Peter
 - C. Personification
 - D. Perception
- ii. Personality speaks about of individual.
- A. unity
 - B. uniqueness
 - C. certainty
 - D. uncertainty
- iii., a Harvard University Psychologist has described the traits of personality with three levels.
- A. Edverd Albert
 - B. Einstein
 - C. Gordon Allport
 - D. Jordon Allport
- iv. are those personality traits which dominate the whole life of an individual.
- A. Cardinal traits
 - B. Central traits
 - C. Secondary traits
 - D. Multiple traits
- v. The strong factor for success is
- A. selfishness
 - B. self centredness
 - C. self belief

- D. self esteem
- vi. Self esteem helps to
A. give you courage to try new things
B. make you optimistic
C. resolve your problem
D. All of these
- vii. To boost self confidence one should.....
A. criticise yourself
B. feel inferior
C. possess negative thoughts
D. believe in yourself.
- viii. The great educationist has explained six different types of thinking.
A. Benjamin Bloom
B. Bloomfield
C. Bloomsberg
D. Harold Bloomy
- ix. Blooms' Taxonomy of thinking include..... .
A. Knowledge and understanding
B. application and analysis
C. evaluation and creation
D. all of these
- x. 'Prasoon Pandey has become an icon in creative advertising field.' This is an example of type of thinking .
A. Level III APPLY
B. Level IV Analyze
C. Level V Evaluate
D. Level VI Create
- xi. To develop creative thinking ,it is necessary to keep childlike curiosity alive with immense energy to gather
A. new information
B. money
C. toys
D. books
- xii. SWOT is an acronym that stands for..... .
A. Strengths, Weaknesses, Opportunities , and Threats
B. Style, Work , Option , and Time
C. Standard, Wind, Occasion , and Task
D. Start , Work , Out and Take

- xiii.** is a great way to give yourself direction, focus and motivation.
- A. Time setting
 - B. Game setting
 - C. Goal setting
 - D. Trial setting
- xiv.** are the skills related to knowledge and expertise in technical and professional areas.
- A. Soft Skills
 - B. Noteworthy Skills
 - C. Hard skills
 - D. Hast skills
- xv.** What among the following is not true about Hard skills are ?
- A. They are domain specific.
 - B. They are learned through formal education.
 - C. They are necessary for getting job.
 - D. They are non technical.
- xvi.** are related to attitude and personality.
- A. Soft Skills
 - B. Noteworthy Skills
 - C. Hard skills
 - D. Hast skills
- xvii.** What among the following is NOT a soft skills?
- A. Effective Communication
 - B. Mobile repairing Training
 - C. Teamwork and managing diversity
 - D. Ability to work under pressure
- xviii.** is known as fourth basic need of human being.
- A. Communication
 - B. Teamwork
 - C. Leadership
 - D. Learning
- xix.** are the skills for effective communication.
- A. Listening and Reading skills
 - B. Linguistic and Emotional kills
 - C. Body Language and more
 - D. All of these
- xx.** The job selection process usually comprises
- A. A Written Test
 - B. A group discussion

- C. Interview
D. All of these
- xxi.** is the first contact between a company and candidate.
A. Resume
B. Diary
C. Candidate
D. Employer
- xxii.** is the most common interview question.
A. Where are you going?
B. Introduce Yourself.
C. Will you open the window?
D. What is the time?
- xxiii.** is getting the best out of people by directing them, inspiring them, boosting their confidence and imbibing the team spirit.
A. Leadership
B. Friendship
C. Hardship
D. Work
- xxiv.** Intype of leadership style ,opportunity is given to group members to be a part of the decision making process.
A. Autocratic
B. Democratic
C. Bureaucratic
D. Transformational
- xxv.** allows us to be more creative and use our emotions to resolve our problems.
A. Intelligence Quotient (IQ)
B. Emotional Quotient (EQ)
C. External Quotient
D. Internal Quotient

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97421) SEC6-Personality Development Skill Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC6-Financial Service****Sub. Code: 97432****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q1) Solve following MCQ.**[50]**

- i. Because of financial service _____ increases.
वित्तीय सेवा मुळे ----- वाढ होते
- A. Employment रोजगारात
B. Trade व्यापारात
C. Economic Development आर्थिक विकासात
D. All these are वरील सर्व
- ii. These are components of financial services -----
वित्तीय सेवांची ----- घटक आहेत
- A. Various bank services विविध बँक सेवा
B. Various Insurance services विविध विमा सेवा
C. Savings and loans बचत आणि कर्ज
D. All these are वरील सर्व
- iii. Financial services help us -----
वित्तीय सेवा आपल्याला ----- साठी मदत करतात
- A. Saving बचत
B. Investment गुंतवणूक
C. loan कर्ज
D. All these are वरील सर्व
- iv. banks do credit creation.
----- बँका पतपैश्याची निर्मिती करते.
- A. Commercial Banks व्यापारी बँका
B. Reserve Bank रिझर्व्ह बँक
C. Co-operative Banks सहकारी बँका
D. None of these यापैकी नाही
- v. There are kinds of banks on the basis of Ownership.
बँकांचे मालकीच्या आधारावर ----- प्रकार आहेत
- A. 1
B. 2

C. 5

D. 6

vi. Because of financial services economic development is -----
 वित्तीय सेवामुळे अर्थिक विकास -----

- A. Increase वाढत आहे
- B. Decrease कमी होत आहे
- C. Stable स्थिर होत आहे
- D. None of these यापैकी नाही

vii. Service sector is increased more than ----- sector.
 सेवा क्षेत्र ----- क्षेत्रा पेक्षा वाढत आहे

- A. Primary शेती
- B. Secondary उद्योग
- C. Other व्यापार
- D. All of these वरील सर्व क्षेत्रा पेक्षा

viii. All banks structures is based on -----
 बँकांची संपूर्ण रचना ----- अवलंबून असते

- A. Accepting deposits ठेवी स्वीकारणे
- B. Advancing Loans कर्जे देणे
- C. Both of Above वरील दोन्हीही
- D. None of these यापैकी नाही

ix. RBI dose not creates ----- as a part credit creation.
 आर.बी.आय चलननिर्मितीचा भाग म्हणून ----- ची निर्मिती करत नाही.

- A. Credit money पतपैसा
- B. currency चलन
- C. Both of Above वरील दोन्हीही
- D. None of these यापैकी नाही

x. Banking sector comes under -----sector.
 बँकींग क्षेत्र ----- क्षेत्रात येते

- A. Service सेवा क्षेत्र
- B. Agriculture शेती
- C. Industries उद्योग
- D. All of these वरील सर्व

xi. E-Banking service provide us ----- .
 इ.बँकींग आपल्याला ----- सेवा देते.

- A. ATM ए.टी.एम
- B. Debit card डेबीट कार्ड
- C. Credit Card क्रेडीट कार्ड
- D. All of these वरील सर्व

xii. Now we have need of -----

सध्या आम्हाला ----- ची गरज आहे.

- A. Financial service वित्तीय सेवा
- B. Financial Literacy वित्तीय साक्षरता
- C. Financial guide वित्तीय मार्गदर्शन
- D. All of these वरील सर्व

xiii. ----- is king of economy.

----- हा अर्थव्यवस्थेचा राजा आहे.

- A. Consumer उपभोक्ता
- B. Merchant व्यापारी
- C. Robot रोबोट
- D. None of these यापैकी नाही

xiv. These tools are limitations of banks credit creation.

-----बँकाच्या पतनिर्मितीच्या मर्यादेतील घटक आहेत.

- A. Habit of bank exchange बँक व्यवहाराची सवय
- B. Demand for money पैशाची मागणी
- C. Demand for loan कर्जाची मागणी
- D. All of these वरील सर्व

xv. Capital market provide money for -----

भांडवल बाजार ----- साठी पैसा पुरवठा करते

- A. For long period दीर्घकाळासाठी
- B. For short period अल्पकाळासाठी
- C. Very short period अत्यल्प काळासाठी
- D. None of these यापैकी नाही

xvi. Which institute is control on capital market.

कोणती संस्था भांडवल बाजारवर नियंत्रण ठेवते.

- A. SEBI सेबी
- B. SBI स्टेट बँक ऑफ इंडिया
- C. RBI रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया
- D. IDBI भारतीय औद्योगिक बँक

xvii. Which bank is central bank of India.

कोणती बँक भारताची मध्यवर्ती बँक आहे.

- A. RBI रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया
- B. SBI स्टेट बँक ऑफ इंडिया
- C. Bank of Maharashtra बँक ऑफ महाराष्ट्र
- D. None of these या पैकी नाही

xviii. RBI does not provide direct loan to -----

आर.बी.आय ----- यांना कर्ज पुरवठा करत नाही

- A. Personal व्यक्तीला
- B. Merchant व्यापा-याला
- C. Direct agriculture शेतीला प्रत्यक्ष

D. None of these या पैकी नाही

xix. What is primary functions of commercial bank.

व्यापारी बँका कोणती प्राथमिक कार्ये करतात.

- A. Accept the deposits ठेवी स्विकारणे
- B. Granting loans कर्ज देणे
- C. Creation the credit पतनिर्मिती करणे
- D. All of these वरील सर्व

xx. What is maximum period of discounting of bills?

हुंडीचा जास्तीत जास्त कालावधी किती दिवसाचा असतो ?

- A. 90 days ९० दिवस
- B. 30 days ३० दिवस
- C. 180 days १८० दिवस
- D. None of these वरील पैकी नाही

xxi. How many hours ATM provided us financial service -----.

ए.टी.एम. आपल्याला ----- सेवा देते.

- A. 24 X 7 Hour २४ तास
- B. 7 X 12 Hour १२ तास
- C. 4 X 12 Hour ४ तास
- D. 10 X 12 Hour १० तास

xxii. Which bank first time launched Mutual Fund scheme?

प्रथम कोणत्या बँकेने म्युच्युअल फंड योजना सुरु केली ?

- A. U.T.I Bank युनिट ट्रस्ट ऑफ इंडिया
- B. S.B.I Bank स्टेट बँक ऑफ इंडिया
- C. R.B.I Bank रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया
- D. All of these वरील सर्व

xxiii. Who controls Mutual Fund in India?

भारतात म्युच्युअल फंड कोण नियंत्रीत करते ?

- A. SEBI सेबी
- B. LIC एल.आय.सी
- C. IDBI आय.डी.बी.आय
- D. None of these यापैकी नाही

xxiv. Mutual fund is ----- kinds of service

म्युच्युअल फंड ----- प्रकारची सेवा आहे.

- A. Financial service वित्तीय सेवा
- B. D-mat Service डी-मॅट सेवा
- C. Bank Service बँक सेवा
- D. Casual Service किरकोळ सेवा

xxv. What are NEFT and RTGS about?

NEFT आणि RTGS म्हणजे काय ?

- A. Cheque truncation process चेक कापण्याची प्रक्रिया
- B. Electronic fund transfer from bank to bank बँकेतून बँकेत इलेक्ट्रॉनिक निधी हस्तांतरण
- C. Various deposit products विविध ठेव उत्पादने
- D. None of these यापैकी नाही

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97432) SEC6-Financial Service Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC6-History of Tourism****Sub. Code: 97422****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory****Special Inst.: Each question carries two marks.****प्रत्येक प्रश्नाला दोन गुण आहेत.****Q1)** Choosing the correct option from the options given below. खालील दिलेल्या पर्यायांमधून [50] योग्य पर्याय निवडा.**i.** In which year was the United Nations World Tourism Organization (UNWTO) established?

संयुक्त राष्ट्र जागतिक पर्यटन संघटनेची (UNWTO) स्थापना कोणत्या वर्षी करण्यात आली ?

A. 1975

१९७५

B. 1885

१८७५

C. 1980

१९८०

D. 1990

१९९०

ii. Which committee was formed to consider and suggest measures to develop the tourism industry by promoting tourism?

पर्यटनाला प्रोत्साहन देऊन पर्यटन व्यवसायाचा विकास कसा करावा याचा विचार व उपाययोजना सुचविण्यासाठी कोणती समिती गठीत करण्यात आली होती ?

A. Simon Commission

सायमन कमिशन

B. Nehru Committee

नेहरू समिती

C. Sergeant Committee

सार्जेंट समिती

D. Cripps Mission

क्रिप्स मिशन

iii. When was the independent Tourism Transport Committee established under the Ministry of Transport to develop the tourism sector in India?

भारतातील पर्यटन क्षेत्राचा विकासासाठी परिवहन मंत्रालयाच्या अंतर्गत स्वतंत्र पर्यटन परिवहन समितीची स्थापना केव्हा करण्यात आली होती.

A. 1950

- १९५०
B. 1945
१९४५
C. 1960
१९६०
D. 1955
१९५५

iv. Which five-year plan does the concept of 'Destination Traffic' come under?
'डेस्टिनेशन ट्रॅफिक' ही संकल्पना कोणत्या पंचवार्षिक योजने अंतर्गत येते ?

- A. Sixth Five Year Plan (1980-85)
सहावी पंचवार्षिक योजना (१९८०-८५)
B. Fifth Five Year Plan (1974-79)
पाचवी पंचवार्षिक योजना (१९७४-७९)
C. Third Five Year Plan (1961-66)
तिसरी पंचवार्षिक योजना (१९६१-६६)
D. None of the above
वरीलपैकी नाही

v. What facility was introduced in 2014 to attract more foreign tourists?

२०१४ साली अधिकाधिक परदेशी पर्यटकांना आकर्षित करण्यासाठी कोणती सुविधा सुरु करण्यात आली ?

- A. Incredible India
अतुल्य भारत
B. Visit India
व्हिजिट इंडिया
C. Namami Gange
नमामी गंगे
D. E-Visa
ई-व्हिसा

vi. What laws have been created to protect consumers from their rights and fraud by professionals?

कोणते कायदे ग्राहकांना त्यांच्या हक्कांचे रक्षण करण्यासाठी आणि व्यावसायिकांकडून होणाऱ्या फसवणुकीपासून वाचवण्यासाठी तयार करण्यात आले आहे ?

- A. Consumer Protection Laws
ग्राहक संरक्षण कायदे
B. E-Commerce Rules, 2020
ई-कॉमर्स नियम, २०२०
C. Fraud Prevention Laws
फसवणूक प्रतिबंध कायदे
D. PMLA
प्रिव्हेंशन ऑफ मनी लाँडरिंग ॲक्ट

vii. Which organization works to protect World Heritage Sites?

कोणती संस्था जागतिक वारसा स्थळांना संरक्षण देण्याचे काम करते ?

- A. UNWTO
युनेवटो
- B. UNICEF
युनिसेफ
- C. ASI
एसआय
- D. UNESCO
युनेस्को

viii. Which concept emphasizes tourism more under the Sixth Five Year Plan?
सहाव्या पंचवार्षिक योजनेअंतर्गत पर्यटनासाठी कोणत्या संकल्पनेवर जास्त भर देण्यात आला ?

- A. Incredible India and Visit India
अतुल्य भारत आणि व्हिजिट इंडिया
- B. Atithi Devo Bhava
अतिथी देवो भव
- C. Special Tourism Zone and Tourism Circuit
स्पेशल टुरिझम झोन आणि टूरिझम सर्किट
- D. Creating accommodation for Travellers
पर्यटकांसाठी निवास व्यवस्था बांधणे

ix. In which year was the first Indian Tourist Information Office opened in New York?
न्यूयॉर्कमध्ये पहिले भारतीय पर्यटन माहिती कार्यालय कोणत्या वर्षी उघडण्यात आले होते ?

- A. 1952
१९५२
- B. 1953
१९५३
- C. 1954
१९५४
- D. 1955
१९५५

x. What is the most important thing to consider when planning a trip?
सहलीच्या नियोजनामध्ये कोणत्या गोष्टीचे नियोजन महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावते ?

- A. Travel and accommodation
प्रवास व मुक्काम
- B. Passport
पासपोर्ट
- C. Travel budget
सहलीचे बजेट
- D. Advertising
जाहिरात

xi. Which officer performs tasks such as working at tourist information centers and providing information to tourists?
पर्यटन माहिती केंद्रांवर काम करणे, पर्यटकांना माहिती पुरवणे यासारखी कामे कोणता अधिकारी करतो ?

- A. Project Manager
प्रोजेक्ट मॅनेजर
- B. Tourism Information Officer
पर्यटन माहिती अधिकारी
- C. Hotel Manager
हॉटेल व्यवस्थापक
- D. Tour Guide
टूर गाईड

xii. Which ministry of the Government of India does the Archaeological Survey of India function under?

भारतीय पुरातत्व सर्वेक्षण विभाग हे भारत सरकारच्या कोणत्या मंत्रालयाच्या अंतर्गत कार्यरत संस्थान आहे ?

- A. Ministry of Home Affairs
गृह मंत्रालय
- B. Ministry of Agriculture
कृषी मंत्रालय
- C. Ministry of Industry and Trade
उद्योग आणि व्यापार मंत्रालय
- D. Ministry of Culture
सांस्कृतिक मंत्रालय

xiii. Who is appointed by ASI to provide information to tourists about historical sites and monuments and to explain their cultural and historical significance?

पर्यटकांना ऐतिहासिक स्थळे, स्मारके यांची माहिती देणे. त्यांचे सांस्कृतिक आणि ऐतिहासिक महत्त्व स्पष्ट करणे यासाठी ASI मार्फत कोणाची नेमणूक करण्यात येते ?

- A. Tourist guide
टुरिस्ट गाईड
- B. Research Officer
संशोधन अधिकारी
- C. Curator
संग्रहालय प्रमुख
- D. Tourism Development Officer
पर्यटन विकास अधिकारी

xiv. What is the oldest travel company in the world?

जगातील सर्वात जुनी ट्रॅव्हल कंपनी कोणती ?

- A. Sind Oriental Travel Company
सिंध ओरियंटल ट्रॅव्हल कंपनी
- B. Veena World
वीणा वर्ल्ड
- C. Cox & Kings
कॉक्स अँड किंग्स
- D. Kesari Tour
केसरी टूर्स

- xv.** Which is the leading travel and tour operator company in India?
भारतातील प्रमुख ट्रॅव्हल आणि टूर ऑपरेटर कंपनी कोणती आहे ?
- A. Sindh Oriental Travel Company
सिंध ओरियेंटल ट्रॅव्हल कंपनी
 - B. Veena World
वीणा वर्ल्ड
 - C. Thomas Cook India Group
थॉमस कुक इंडिया ग्रुप
 - D. Kesari Tour
केसरी टूर
- xvi.** Which special tour has Kesari Tours launched for senior citizens?
केसरी टूरने वरिष्ठ नागरिकांसाठी खास टूर सुरु केली ?
- A. My Fair Lady
माय फेअर लेडी
 - B. Second Innings
सेकंड इनिंग
 - C. Short break
छोटा ब्रेक
 - D. Marigold
मारीगोल्ड
- xvii.** In which city was Veena World Company established?
वीणा वर्ल्ड कंपनीची स्थापना कोणत्या शहरात करण्यात आली ?
- A. Delhi
दिल्ली
 - B. Calcutta
कलकत्ता
 - C. Mumbai
मुंबई
 - D. Chennai
चेन्नई
- xviii.** Which company offers tour packages such as 'World Tour', 'Family Getaway', 'One-Day Picnic', 'Domestic Tour', and 'Work from Holiday'?
'वर्ल्ड टूर', 'फॅमिली गेटवे', 'वन-डे पिकनिक', 'डोमेस्टिक टूर' आणि 'वर्क फ्रॉम होलिडे' या सारख्या टूर पॅकेजेस कोणत्या कंपनीच्या संकल्पना आहे ?
- A. Sind Oriental Travel Company
सिंध ओरियेंटल ट्रॅव्हल कंपनी
 - B. Veena World
वीणा वर्ल्ड
 - C. Thomas Cook India Group
थॉमस कुक इंडिया ग्रुप
 - D. Kesari Tour
केसरी टूर

- xix.** Who organized the first railway journey between Leicester and Loughborough in 1841?
१८४१ मध्ये लिस्टर ते लफबरो या ठिकाणांदरम्यान रेल्वेने पहिली सहल कोणी आयोजित केली होती ?
- A. Thomas Cook
थॉमस कुक
- B. Veena World
वीणा वर्ल्ड
- C. Cox & Kings
कॉक्स अँड किंग्स
- D. Kesari Tour
केसरी टूर्स
- xx.** Which company launched a digital wallet called Go Cash?
कोणत्या कंपनीने गो कॅश नावाचा डिजिटल वॉलेट सुरू केला ?
- A. Thomas Cook
थॉमस कुक
- B. MakeMyTrip.com
मेकमायट्रिप.कॉम
- C. Cox & Kings
कॉक्स अँड किंग्स
- D. Goibibo
गोआयबीबो
- xxi.** Which concept was introduced to make currency exchange easier for travellers during international travel?
आंतरराष्ट्रीय प्रवासादरम्यान प्रवाश्यांच्या सोयीसाठी चलन विनिमय अधिक सोपा व्हावा म्हणून कोणती संकल्पना मांडण्यात आली ?
- A. Passport
पासपोर्ट
- B. Visa
व्हिजा
- C. Traveller's Cheques
ट्रॅव्हलर चेक्स
- D. None of these
यापैकी नाही
- xxii.** Which organization manages the tourism department of Indian Railways?
कोणती संस्था भारतीय रेल्वेच्या पर्यटन विभागाचे व्यवस्थापन करते ?
- A. UNWTO
युनॅस्को
- B. MTDC
महाराष्ट्र टुरिझम डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन
- C. IRCTC
इंडियन रेल्वे टुरिझम कॉर्पोरेशन
- D. ITDC
इंडियन टुरिझम ट्रेडिंग कॉर्पोरेशन
- xxiii.** Which company acquired the UK company "Holiday Break" and the US company "Gateway Holidays"?
UK मधील "Holiday break" आणि अमेरिकेतील "Gateway Holidays" या कंपन्यांचे अधिग्रहण कोणत्या कंपनीने केले ?

- A. Thomas Cook
थॉमस कुक
- B. MakeMyTrip.com
- C. Cox & Kings
कॉक्स अँड किंग्स
- D. Goibibo
गोआयबीबो

xxiv. In which decade were travel services digitized by SOTC using modern technology?

SOTC ने आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून प्रवास सेवांचे डिजिटायझेशन कोणत्या दशकात केले गेले ?

- A. 1970
१९७०
- B. 1980
१९८०
- C. 1990
१९९०
- D. 2000
२०००

xxv. Which tourism company was founded by Deep Kalra?

दीप कालरा यांनी कोणत्या पर्यटन कंपनीची स्थापना केली ?

- A. Thomas Cook
थॉमस कुक
- B. MakeMyTrip.com
- C. Cox & Kings
कॉक्स अँड किंग्स
- D. Goibibo
गोआयबीबो

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97422) SEC6-History of Tourism Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC6-Jahiratlakhan****Sub. Code: 97426****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) योग्य पर्याय निवडा.****[50]**

- i. व्यापार आणि उद्योग यांचे सामान्य माणसाशी नाते जोडणारा दुवा होय.
A. विपणन
B. जाहिरात
C. दूरदर्शन
D. वृत्तपत्र
- ii. चांगली जाहिरात काम पार पाडते.
A. वस्तूचे दोष सांगते
B. उत्पादित वस्तूची ओळख करून देत नाही
C. आर्थिक झळ पोहचवते.
D. वस्तू विकत घेण्याची इच्छा निर्माण करते
- iii. मानवी जीवनातील जाहिरातीचे महत्त्व ओळखून जाहिरातीसाठी संबोधन वापरले जाते.
A. पासष्टावी कला
B. छत्तीसावी कला
C. चौसष्टावी कला
D. बावन्नावी कला
- iv. भारतीय जाहिरात उद्योग - - - - - द्वारे नियंत्रित केला जातो.
A. सेबी
B. डीडी
C. डीएव्हीपी
D. एएससीआय
- v. ----- हा सामाजिक जाहिरातीचा एक प्रकार नाही.
A. आयसीआयसीआय, कल्याण आप का
B. स्वच्छ भारत अभियान
C. पल्स पोलिओ मोहीम
D. बेटी बचाओ-बेटी पढाओ
- vi. वृत्तपत्राच्या रकान्यातील प्रसिद्ध होणाऱ्या छोट्या जाहिरातींच्यासाठी ही इंग्रजी संज्ञा वापरली जाते.

- A. advertisement
- B. publicity
- C. classifieds
- D. short note

vii. आकर्षक मथळा टक्के जाहिरात यशस्वी करतो.

- A. ५०
- B. ४०
- C. ७५
- D. ७०

viii. हे प्रभावी मथळ्याचे रहस्य होय.

- A. चटकन समजणारा संदेश
- B. आश्वासन देणारा संदेश
- C. ग्रांथिक शब्दाच्या सहाय्याने तयार केलेला संदेश
- D. ग्राहकांचे मानसशास्त्र ओळखणारा संदेश

ix. हे भारतीय आयुर्विमा महामंडळाचे घोषवाक्य आहे.

- A. दाग अच्छे है
- B. जिंदगी के साथ भी जिंदगीके बाद भी
- C. आम्ही फक्त पैसेच नऊपट करून देतो
- D. आपुलकीने वागणारी माणसे

x. 'कमळाचे फूल धारण करणारा स्त्रीचा हात' ही जाहिरातीची मुद्रा आहे.

- A. भारतीय आयुर्विमा महामंडळ
- B. एअर इंडिया
- C. लिज्जत पापड
- D. धूतपापेश्वर कंपनी

xi. ही जाहिरातीच्या शब्दशः भाषांतरातील मोठी उणीव होय.

- A. अलंकारिता
- B. कृत्रिमता
- C. अस्सलपणा
- D. माधुर्य

xii. जाहिरातीच्या भाषेत हा गुणधर्म आवश्यक असतो.

- A. चटकन ग्राहक मनाला भिडणे
- B. छोटे शब्द
- C. आकर्षक रचना
- D. लाघवीपण

xiii. 'पत्र नव्हे मित्र' हे चे घोषवाक्य आहे.

- A. तेज कुरियर
- B. भारतीय डाक
- C. महाराष्ट्र टाईम्स
- D. नवभारत टाईम्स

- xiv.** आकाशवाणीवर जाहिरात आकर्षक होण्यासाठी क्लपी अवलंबली जाते.
 A. पार्श्वसंगीताची जोड
 B. स्वच्छ व स्पष्ट उच्चार
 C. श्रवणीय निवेदन
 D. सोपे शब्द
- xv.** ग्राहकाच्या वस्तू खरेदीच्या अवस्थेचे AIDA मॉडेल हे यांनी विकसित केले.
 A. पीटर ड्रकर
 B. एफ. डब्ल्यू. टेलर
 C. ई.के. स्ट्रॉंग
 D. एलियास सेंट एल्मो लुईस
- xvi.** उत्पादनाबद्दल सविस्तर माहिती ----- जाहिरातींमध्ये देता येते.
 A. एफएम
 B. प्रिंट
 C. रेडिओ
 D. टेलिव्हिजन
- xvii.** चित्रवाणीवरील जाहिरातीत जाहिरात अधिक आकर्षक व प्रभावी होण्यासाठी हे तंत्र वापरले जाते.
 A. व्हीएफएक्स
 B. थ्रीडी
 C. डिजीटल
 D. एआय
- xviii.** मोबाईलवर चटकन पाहता येण्यासाठी जाहिराती स्वरूपात पाठवल्या जातात.
 A. GIF
 B. PNG
 C. HTML
 D. JPEG
- xix.** व्हॉट्सअप, टेलीग्राम, शेअर चॅट, इंस्टाग्राम व फेसबुक या समाज माध्यमावर जाहिराती स्वरूपात पाठविता येतात.
 A. हलत्या
 B. दृश्य
 C. पीडीफ
 D. पीएनजी
- xx.** जाहिरातीची परिणामकारकता अधिक वाढवते.
 A. उत्पादनाची घरपोच सेवा
 B. तपशीलवार माहिती
 C. उत्पादित वस्तू मिळण्याचे ठिकाण जाहिरातीत नोंदविल्यामुळे
 D. नाटयमय प्रसंगाची योजना
- xxi.** जाहिरात ही मुद्रित, लिखित, मौखिक किंवा मिश्रित होय.

- A. विपणन
- B. विक्रीकला
- C. माहिती
- D. निवेदन

xxii. ग्राहकांना मालाकडे आकर्षित करण्यासाठी व मालाची खरेदी करण्यास प्रवृत्त करण्यासाठी वापरलेल्या विविध प्रयत्नांना म्हणतात.

- A. माहितीचे प्रयत्न
- B. विपणनाचे प्रयत्न
- C. विक्रीवृद्धीचे प्रयत्न
- D. आर्थिक प्रयत्न

xxiii. वर्तमानपत्रे, समाजमाध्यमे, दूरदर्शन, इंटरनेट, मोबाईल व फलक यांना संबोधले जाते.

- A. मुद्रित माध्यमे
- B. जाहिरातीचे माध्यमे
- C. माहितीची माध्यमे
- D. दृकश्राव्य माध्यमे

xxiv. उत्पादकाने निर्माण केलेल्या वस्तूचे नाव लक्षात राहण्यासाठी ज्या चिन्हांचा वापर केलेला असतो त्यांना म्हणतात.

- A. मुद्रांकन
- B. खुणा
- C. माहितीस्त्रोत्र
- D. फलक

xxv. जाहिरातदार, जाहिरात एजेंट, श्रोते, जाहिरातीची माध्यमे, जाहिरात निर्मिती संस्था आणि शासन संस्था यांना म्हटले जाते.

- A. उत्पादक घटक
- B. जाहिरातीचे घटक
- C. जाहिरात व्यवस्थापक
- D. जाहिरातीमधील सक्रीय व्यक्ती

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97426) SEC6-Jahiratekhan Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC6-Sakshatkar ki Taiyari II****Sub. Code: 97435****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: सूचनाएं : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

Q1) नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।**[50]**

- i. साक्षात्कार का मूल उद्देश्यहोता है।
 - A. उम्मीदवार के ज्ञान और कौशल का मूल्यांकन करना
 - B. उम्मीदवार को भ्रमित करना
 - C. केवल औपचारिकता निभाना
 - D. उम्मीदवार को असफल करने के लिए
- ii. साक्षात्कार में तत्त्व होते हैं।
 - A. परिचय, मुख्य साक्षात्कार और समापन
 - B. केवल प्रश्न और उत्तर
 - C. केवल तकनीकी परीक्षण
 - D. कोई तय प्रक्रिया नहीं होती
- iii. साक्षात्कारप्रकार के हो सकते हैं।
 - A. 2
 - B. 5
 - C. 10 से अधिक
 - D. केवल 1
- iv. साक्षात्कार प्रक्रिया में पहला चरणहोता है।
 - A. अंतिम निर्णय
 - B. प्रारंभिक स्क्रीनिंग
 - C. वेतन वार्ता
 - D. नियुक्ति पत्र जारी करना
- v. साक्षात्कार के दौरान उम्मीदवार कोबैठना चाहिए।
 - A. झुककर
 - B. सीधे और आत्मविश्वास के साथ
 - C. कुर्सी पर आराम से लेटकर
 - D. लगातार हाथ हिलाते हुए
- vi. साक्षात्कार के दौरान सबसे आम गलती होती है।

- A. आत्मविश्वास की कमी
 B. कंपनी के बारे में जानकारी न रखना
 C. अत्यधिक लंबा उत्तर देना
 D. उपरोक्त सभी
- vii. रिज्यूमे में नहीं होनी चाहिए।
 A. व्यक्तिगत रुचियाँ
 B. झूठी जानकारी
 C. कार्य अनुभव
 D. शैक्षिक योग्यता
- viii. साक्षात्कार से पहले उम्मीदवार को करना चाहिए।
 A. प्रश्नों की प्रैक्टिस करना
 B. साक्षात्कार के स्थान और समय की पुष्टि करना
 C. आवश्यक दस्तावेज़ तैयार करना
 D. उपरोक्त सभी
- ix. साक्षात्कार में सफलता का सबसे महत्वपूर्ण तत्त्व है।
 A. आत्मविश्वास
 B. प्रभावी संचार कौशल
 C. पेशेवर ज्ञान
 D. उपरोक्त सभी
- x. यदि साक्षात्कार में कठिन प्रश्न पूछा जाए तो चाहिए।
 A. घबराना नहीं चाहिए
 B. जो भी समझ आए, स्पष्ट रूप से उत्तर देना चाहिए
 C. यदि उत्तर पता नहीं तो विनम्रता से बताना चाहिए
 D. उपरोक्त सभी
- xi. साक्षात्कार के दौरान आँखों में आँखें डालकर बात करना..... महत्वपूर्ण है।
 A. आत्मविश्वास दिखाने के लिए
 B. साक्षात्कारकर्ता को प्रभावित करने के लिए
 C. अजीब माहौल बनाने के लिए
 D. कोई महत्व नहीं
- xii. हाथ मिलाने का सही तरीका होता है।
 A. बहुत ज़ोर से दबाना
 B. हल्का और धीमा मिलाना
 C. आत्मविश्वास और विनम्रता के साथ मिलाना
 D. हाथ न मिलाना
- xiii. यदि साक्षात्कारकर्ता गलत जानकारी देतो चाहिए।
 A. तुरंत टोकना
 B. विनम्रता से सही जानकारी देना
 C. कुछ न कहना
 D. बहस करना

- xiv.** साक्षात्कार में उम्मीदवार की बॉडी लैंग्वेज ।
 A. यह आत्मविश्वास और ईमानदारी दर्शाता है
 B. यह असभ्यता दिखाता है
 C. इससे कोई फर्क नहीं पड़ता
 D. यह केवल औपचारिकता है
- xv.** यदि साक्षात्कार के दौरान कोई सवाल समझ न आए तो चाहिए ।
 A. प्रश्न दोहराने के लिए अनुरोध करना
 B. उत्तर बनाने की कोशिश करना
 C. चुप रहना
 D. साक्षात्कार छोड़ देना
- xvi.** यदि साक्षात्कारकर्ता आपसे पूछे, "आपकी सबसे बड़ी कमजोरी क्या है ?" तो सही उत्तर होगा ।
 A. मेरी कोई कमजोरी नहीं है
 B. मुझे समय प्रबंधन में कठिनाई होती है, लेकिन मैं इसे सुधारने की कोशिश कर रहा हूँ
 C. मैं बहुत आलसी हूँ
 D. मैं परफेक्शनिस्ट हूँ और यह मेरी सबसे बड़ी कमजोरी है
- xvii.** यदि आपको दो कंपनियों से ऑफर मिले तो आप।
 A. उच्च वेतन वाली कंपनी चुनेंगे
 B. जिस कंपनी में बेहतर करियर ग्रोथ हो, उसे चुनेंगे
 C. दोनों को रिजेक्ट कर देंगे
 D. कोई निर्णय नहीं लेंगे
- xviii.** यदि आपको नौकरी की ज़रूरत हो, लेकिन कंपनी की पॉलिसी पसंद न आए तो।
 A. नौकरी ठुकरा देंगे
 B. अपने करियर को ध्यान में रखते हुए निर्णय लेंगे
 C. बिना सोचे-समझे नौकरी स्वीकार कर लेंगे
 D. सैलरी पर ही ध्यान देंगे
- xix.** यदि इंटरव्यू के दौरान यह पूछा जाए कि आपने पिछली नौकरी छोड़ने की वजह क्या है, तो आप क्या उत्तर देंगे ।
 A. पूर्व कंपनी की आलोचना करेंगे
 B. करियर ग्रोथ और नए अवसरों की तलाश का जिक्र करेंगे
 C. कहेंगे कि सैलरी कम थी
 D. झूठ बोलेंगे
- xx.** यदि आपको जॉब ऑफर मिल जाए लेकिन सैलरी आपकी अपेक्षा से कम हो तो आप क्या करेंगे..... ।
 A. तुरंत रिजेक्ट कर देंगे
 B. सैलरी नेगोशिएशन करेंगे
 C. बिना सोचे एक्सेप्ट कर लेंगे
 D. नौकरी छोड़ देंगे
- xxi.** रिकॉर्ड की गई सामग्री होनी चाहिए ।
 A. स्पष्ट

- B. संक्षिप्त
- C. विशेष
- D. उपरोक्त सभी

xxii. टेप रिकॉर्डर का उपयोग को रिकॉर्ड करने के लिए किया जाता है।

- A. फिल्म
- B. ध्वनि
- C. विज्ञान
- D. विज्ञापन

xxiii. रिकॉर्ड की गई ध्वनि को बाद में सुनने के लिए का उपयोग किया जाता है।

- A. टेप रिकॉर्डर
- B. विज्ञापन
- C. संगीत
- D. संग्रह

xxiv. डिजिटल टेप रिकॉर्ड एनालॉग टेप रिकॉर्डर की तुलना में अधिक है।

- A. प्राचीन
- B. मध्यकालीन
- C. पूर्व मध्यकालीन
- D. आधुनिक

xxv. टेप रिकॉर्डर का दुसरा विकल्प है।

- A. ग्रामोफोन
- B. टेलिविजन
- C. माइक्रोसॉफ्ट
- D. स्मार्टफोन

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97435) SEC6-Sakshatkar ki Taiyari II Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: SEC6-Water Analysis****Sub. Code: 97433****Day and Date: APRIL ,13-04-2025****Total Marks: 50****Time: 10:30 AM To 12:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Choose the correct alternatives for the following questions. खाली दिलेल्या प्रश्नासाठी योग्य [50]
पर्याय निवडा.

- i. What is the natural color of water? पाण्याचा नैसर्गिक रंग कोणता असतो ?
 A. Red लाल
 B. Blue निळा
 C. Transparent पारदर्शक
 D. Green हिरवा
- ii. Why does seawater appear blue? समुद्राचे पाणी निळसर दिसते कारण...
 A. Water is blue पाणी निळे असते
 B. Blue light from sunlight is reflected सूर्यप्रकाशातील निळा रंग परावर्तित होतो
 C. Fishes are blue मासे निळे असतात
 D. Colors are mixed in the sea समुद्रात रंग मिसळले जातात
- iii. At what temperature does water freeze? पाणी कोणत्या तापमानाला गोठते ?
 A. 0°C
 B. 50°C
 C. 100°C
 D. -10°C
- iv. At what temperature does water boil? पाणी कोणत्या तापमानाला उकळते ?
 A. 50°C
 B. 75°C
 C. 100°C
 D. 150°C
- v. What is the smell of pure water? शुद्ध पाण्याला कोणता वास असतो ?
 A. Floral फुलांचा
 B. No smell कोणताही वास नसतो
 C. Sour आंबट
 D. Sweet गोडसर

- vi. What is the natural taste of water? नैसर्गिकरित्या पाण्याची चव कशी असते ?
 A. Sweet गोड
 B. Bitter कडवट
 C. No taste कोणतीही चव नसते
 D. Salty खारट
- vii. Why does water sometimes have a bad smell? काही वेळा पाणी वासाळलेले का वाटते ?
 A. Due to gas in water पाण्यात गॅस असतो
 B. Water is too cold पाणी खूप थंड असते
 C. Due to germs or contamination पाण्यात जंतू किंवा घाण असते
 D. Water is boiled पाणी उकळलेले असते
- viii. How does pure water look? शुद्ध पाणी कसे दिसते ?
 A. Opaque अपारदर्शक
 B. Transparent पारदर्शक
 C. Whitish पांढरट
 D. Bluish निळसर
- ix. When does water become opaque? पाणी अपारदर्शक कधी होते ?
 A. When it boils जेव्हा ते उकळते
 B. When it has dirt or particles यावर माती किंवा कण असताना.
 C. When it freezes जेव्हा ते गोठते
 D. Always opaque नेहमीच अपारदर्शक असते
- x. What does turbidity mean? गढूळतेचा (Turbidity) अर्थ काय आहे ?
 A. Water being too cold पाणी खूप थंड असणे
 B. Water being too hot पाणी खूप गरम असणे
 C. Water appearing cloudy due to impurities पाण्यात असलेल्या अशुद्ध कणांमुळे ते धूसर दिसणे
 D. Water always being transparent पाणी नेहमीच पारदर्शक असणे
- xi. Why does water become turbid? पाणी गढूळ का होते ?
 A. Due to mixing of soil, microorganisms, and other particles पाण्यात माती, सूक्ष्मजीव आणि इतर कण मिसळल्याने
 B. Due to excessive boiling पाणी खूप उकळल्यामुळे
 C. Due to sunlight सूर्यप्रकाशामुळे
 D. Because water is dark blue पाणी गडद निळे असल्यामुळे
- xii. Can pure water conduct electricity? शुद्ध पाणी वीज वाहू शकते का ?
 A. Yes होय
 B. No नाही
 C. Only hot water can conduct केवळ गरम पाणी वाहू शकते
 D. Only cold water can conduct केवळ थंड पाणी वाहू शकते

- xiii.** Water starts conducting electricity when... पाणी वीज वाहू लागते, जेव्हा...
- It contains dissolved salts or minerals त्यात मीठ किंवा खनिजे विरघळलेली असतात
 - It is boiled ते उकळले जाते
 - It is blue in color त्याचा रंग निळा असतो
 - It is very cold ते खूप थंड असते
- xiv.** What is the pH of pure water? शुद्ध पाण्याचा pH किती असतो ?
- 0
 - 7
 - 14
 - 10
- xv.** If the pH of water is less than 7, how is it classified? पाण्याचा pH 7 पेक्षा कमी असेल तर ते कसे मानले जाते ?
- Acidic आम्लीय
 - Basic अल्कधर्मी
 - Neutral तटस्थ
 - Hot गरम
- xvi.** What is Biological Oxygen Demand (BOD)? जैविक ऑक्सिजन मागणी (BOD) म्हणजे काय ?
- Amount of salts in water पाण्यातील क्षारांचे प्रमाण
 - Amount of fossil fuels in water पाण्यातील जीवाश्म इंधनाचे प्रमाण
 - Oxygen required for the biological decomposition of organic matter in water पाण्यातील सजीव पदार्थ जैविकरित्या विघटित होण्यासाठी लागणारा ऑक्सिजन
 - Amount of carbon dioxide in water पाण्यातील कार्बन डायऑक्साइडचे प्रमाण
- xvii.** What happens if the BOD level in water is high? पाण्यातील BOD पातळी जास्त असल्यास याचा काय परिणाम होतो ?
- Water becomes cleaner पाणी अधिक स्वच्छ होते
 - Aquatic organisms get more oxygen जलीय जीवांना भरपूर ऑक्सिजन मिळतो
 - Less oxygen is available for aquatic organisms जलीय जीवांसाठी ऑक्सिजन कमी उपलब्ध होतो
 - Salt concentration in water increases पाण्यातील क्षारांचे प्रमाण वाढते
- xviii.** What is Chemical Oxygen Demand (COD)? रासायनिक ऑक्सिजन मागणी (COD) म्हणजे काय ?
- Amount of dissolved salts in water पाण्यातील विरघळलेल्या क्षारांचे प्रमाण
 - Oxygen required to oxidize chemical substances in water पाण्यातील रासायनिक पदार्थ ऑक्सिडाईज करण्यासाठी लागणारा ऑक्सिजन
 - Amount of living microorganisms in water पाण्यातील जिवंत सूक्ष्मजीवांचे प्रमाण
 - Amount of carbon dioxide in water पाण्यातील कार्बन डायऑक्साइडचे प्रमाण

- xix.** What happens if the COD level in water is high? पाण्यात COD पातळी जास्त असल्यास याचा काय परिणाम होतो ?
- Water becomes purer पाणी अधिक शुद्ध होते
 - Dissolved oxygen in water decreases पाण्यातील विरघळलेला ऑक्सिजन कमी होतो
 - Aquatic species get more oxygen जलचर प्रजातींना जास्त ऑक्सिजन मिळतो
 - Mineral content in water increases पाण्यातील खनिजांचे प्रमाण वाढते
- xx.** What is Total Dissolved Solids (TDS)? एकूण विरघळलेले घन पदार्थ (TDS) म्हणजे काय ?
- Amount of microorganisms in water पाण्यातील सूक्ष्मजीवांचे प्रमाण
 - Organic and inorganic substances dissolved in water पाण्यात विरघळलेले सेंद्रिय आणि अजैविक पदार्थ
 - Amount of dissolved oxygen in water पाण्यातील विरघळलेल्या ऑक्सिजनचे प्रमाण
 - Only minerals present in water पाण्यात असलेले फक्त खनिज पदार्थ
- xxi.** What is the safe and acceptable TDS level for drinking water? कोणते TDS मूल्य सुरक्षित आणि पिण्यायोग्य पाण्यासाठी योग्य मानले जाते ?
- Less than 500 mg/L 500 mg/L पेक्षा कमी
 - More than 1000 mg/L 1000 mg/L पेक्षा जास्त
 - 1500-2000 mg/L
 - More than 5000 mg/L 5000 mg/L पेक्षा जास्त
- xxii.** What are the main sources of oil and grease pollution in water? पाण्यातील तेल आणि ग्रीस प्रदूषणाचे मुख्य स्रोत कोणते आहेत ?
- Household waste घरगुती कचरा
 - Industries and oil spills उद्योगधंदे आणि तेल गळती
 - Falling leaves from trees झाडांची पानगळ
 - Heat and sunlight उष्णता आणि सूर्यप्रकाश
- xxiii.** What is the effect of oil and grease pollution in water? तेल आणि ग्रीस प्रदूषण पाण्यात कोणता परिणाम घडवते ?
- Aquatic organisms get more oxygen जलीय जीवांना अधिक ऑक्सिजन मिळतो
 - Dissolved oxygen in water decreases पाण्यात विरघळलेल्या ऑक्सिजनचे प्रमाण कमी होते
 - Water becomes cleaner पाणी अधिक स्वच्छ होते
 - Growth of aquatic plants increases जलीय वनस्पतींची वाढ वाढते
- xxiv.** What are the main sources of pesticides in water? पाण्यात कीटकनाशकांचे मुख्य स्रोत कोणते आहेत ?
- Agriculture and spraying on farmlands कृषी आणि शेतजमिनीवरील फवारणी
 - Natural minerals in water पाण्यातील नैसर्गिक खनिजे
 - Wind and sunlight वारा आणि सूर्यप्रकाश
 - Salt from the sea समुद्रातील मीठ

xxv. What is the effect of pesticide pollution in water on aquatic life?

पाण्यात कीटकनाशकांच्या प्रदूषणाचा जलीय जीवांवर काय परिणाम होतो ?

- A. Aquatic organisms become healthier जलीय जीव अधिक निरोगी होतात
- B. Aquatic organisms die, and ecological balance is disturbed जलीय जीवांचा नाश होतो आणि पर्यावरणीय समतोल बिघडतो
- C. Water becomes cleaner पाणी अधिक स्वच्छ होते
- D. Dissolved oxygen in water increases पाण्यातील विरघळलेल्या ऑक्सिजनचे प्रमाण वाढते

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (97433) SEC6-Water Analysis Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XIV DSE-E188****Sub. Code: 56858/58558/65658/75758/80058****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Special Inst.:** सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.**Q1)** Fill in the blanks by choosing appropriate alternative given below: खालील दिलेल्या [5]
पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

i. Bloodless revolution of England took place inA.D. इ.स. मध्ये इंग्लंडची
रक्तहीन राज्यक्रांती घडून आली.

- A. 1685
- B. 1680
- C. 1684
- D. 1688

ii. means being a part of nation. राष्ट्राचा भाग असणे म्हणजे होय.

- A. Nationality राष्ट्रीयत्व
- B. Citizenship नागरिकत्व
- C. Nationalism राष्ट्रवाद
- D. National राष्ट्रीय

iii. was known as a 'Black continent'. ला 'काळे खंड' म्हणून ओळखले जात होते.

- A. America अमेरिका
- B. Asia आशिया
- C. Europe युरोप
- D. Africa आफ्रिका

iv. The book 'Das Capital' was written by 'दास कॅपिटल' ग्रंथ यांनी लिहिला.

- A. Napoleon Bonaparte नेपोलियन बोनापार्ट
- B. Karl Marx कार्ल मार्क्स
- C. Rousseau रुसो
- D. Hegel हेगेल

v. 'The emancipation of slaves' proclamation was published in the year..... दासविमोचनाचा जाहिरनामा..... साली प्रसिद्ध झाला.

- A. 1863
- B. 1865
- C. 1864
- D. 1866

Q2) Write Short Notes: (Any Three) टिपा लिहा (०५ पैकी ०३) [15]

- a. King James II राजा जेम्स द्वितीय [5]
- b. Nationalism राष्ट्रवाद [5]
- c. Joseph Mazzini जोसेफ मॅझिनी [5]
- d. Stages of Imperialism साम्राज्यवादाचे टप्पे [5]
- e. Karl Marx कार्ल मार्क्स [5]

Q3) Answer the following questions in detail. (Any two) प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा [20] (०३ पैकी ०२)

- a. State the causes of 'Glorious Revolution' in England. इंग्लंडमध्ये झालेल्या वैभवशाली राज्यक्रांतीची कारणे सांगा. [10]
- b. Discuss the contribution of Count D Cavour to the unification of Italy. काउंट डी कावूर याने इटलीच्या एकीकरणात दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा. [10]
- c. Explain in detail the causes for the rise of imperialism. साम्राज्यवादाच्या उदयाच्या कारणांचे सविस्तर वर्णन करा. [10]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65658) HISTORY PAPER XIV Part 3 SEM 6
- 2] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75758) HISTORY-XIV DSE-E188 Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (80058) HISTORY-XIV DSE-E188 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (56858) HISTORY PAPER XIV Part 3 SEM 6
- 5] (388) B. A.(Semester) (58558) HISTORY PAPER XIV Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XIV DSE-E128****Sub. Code: 95413****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) योग्य पर्याय निवडा.****[5]****i. 'जनार्दन एकनाथ | खांब दिला भागवत |'असा गौरवास्पद उल्लेख कोणी केला आहे ?**

- A. संत वेणाबाई
- B. संत बहिणाबाई
- C. संत चोखामेळा
- D. संत तुकाराम

ii. ज्ञानेश्वरीची शुद्ध स्वरूपाची संशोधित प्रत जनमानसासमोर कोणी आणली ?

- A. संत ज्ञानेश्वर
- B. संत तुकाराम
- C. संत एकनाथ
- D. संत निवृत्तीनाथ

iii. समर्थ संप्रदायाला दुसऱ्या कोणत्या नावाने ओळखतात ?

- A. दास संप्रदाय
- B. दत्त संप्रदाय
- C. नाथ संप्रदाय
- D. महानुभाव संप्रदाय

iv. मानवी दोषांचे डोंगर जाळून टाकण्याचे सामर्थ्य कशामध्ये आहे ?

- A. पोवाडा
- B. भावगीत
- C. लावणी
- D. कीर्तन

v. पंडित कवींचे प्रातिनिधिक कवी म्हणून कोणाचा उल्लेख केला जातो ?

- A. रघुनाथ पंडित
- B. वामन पंडित
- C. मुक्तेश्वर
- D. श्रीधर

Q2) दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक)**[15]**

- a. 'लोकशिक्षक' या नात्याने संत एकनाथांच्या वाङ्.मयीन कार्याचे मूल्यमापन करा.
- b. संत तुकारामांच्या विचारांची आजच्या काळातील उपयुक्तता स्पष्ट करा.

Q3) लघुत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन)

[10]

- a. शाहिरी वाङ्.मयाचे विशेष लिहा.
- b. कवी श्रीधर यांच्या काव्यरचनेचा आढावा घ्या.
- c. शिवपूर्वकालीन बखरींचे विवेचन करा.

Q4) टीपा लिहा. (चारपैकी दोन)

[10]

- a. मुक्तेश्वर
- b. चतुःश्लोकी भागवत
- c. मनाचे श्लोक
- d. पेशवेकालीन बखरी

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95413) MARATHI-XIV DSE-E128 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ECONOMICS-IX DSE-E73****Sub. Code: 95256****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Q1) Complete the following Sentence by choosing correct alternative. योग्य पर्याय निवडून [5]
खालील वाक्य पूर्ण करा.

- i. Internal trade and international trade is based on.....
अंतर्गत व्यापार व आंतरराष्ट्रीय व्यापार हा यावर आधारित आहे.
A. division of labour / श्रम विभागणी
B. Labor efficiency / कामगारांची कार्यक्षमता
C. Production volume / उत्पादन प्रमाण
D. Factors of production / उत्पादन घटक
- ii. The principle of reciprocal demand for measuring terms of trade was proposed by
व्यापार शर्ती मोजण्यासाठी अन्योन्य मागणीचे तत्त्व यांनी मांडले.
A. J. S. Mill / जे.एस.मिल
B. Adam Smith / अॅडम स्मिथ
C. Karl Marx / कार्ल मार्क्स
D. Amartya Sen / अमर्त्य सेन
- iii. are the merits of floating exchange rate.
..... हे तरतु्या विनिमय दराचे गुण आहेत.
A. Independent economic policy / स्वतंत्र आर्थिक धोरण
B. Increase in foreign trade / परकीय व्यापारात वाढ
C. Domestic Stability / देशांतर्गत स्थैर्य
D. All of the above / वरील सर्व
- iv. The economist Paul Samuelson emphasized the regional
पॉल सॅम्युअलसन या अर्थशास्त्रज्ञाने भौगोलिक महत्त्व दिले.
A. Division of labour/ श्रमविभागणीला
B. to the international market /आंतरराष्ट्रीय बाजाराला
C. International Airports /आंतरराष्ट्रीय विमानतळांना
D. to the World Bank / जागतिक बँकेला
- v. Tariffs and quota system are the systems used in trade policy.

जकाती आणि कोटा पध्दती या व्यापारनीतीत वापरल्या जाणाऱ्या पध्दती आहेत.

- A. Free / मुक्त
- B. Protective / संरक्षित
- C. Mixed / मिश्र
- D. Foreign investment / परकीय गुंतवणूक

Q2) Write short Notes. (Any Three out of five) टिपा लिहा. (पाच पैकी कोणत्याही तीन)

[15]

- a. Similarities between internal trade and international trade
अंतर्गत व्यापार व आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील साम्य
- b. Measuring the benefits of international trade: Prof. J.S. Mill's approach
आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या लाभाचे मापन: प्रा.जे.एस. मिलचा दृष्टिकोन
- c. Fixed exchange rate
स्थिर विनिमय दर
- d. Free Trade Policy
मुक्त व्यापार नीती
- e. Importance of Studying International Economics
आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्त्व

Q3) Answer the following questions in detail. (Any Two)

[20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- a. Critically examine Ricardo's theory of comparative cost of production.
रिकार्डोच्या तौलानिक उत्पादन खर्च सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- b. Explain in detail the factors affecting the terms of trade.
व्यापार शर्तीवर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.
- c. Critically examine the purchasing power parity theory.
क्रयशक्ती समता सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- d. State the purpose of import-export duties and explain the effects.
आयात-निर्यात जकातीचे उद्देश सांगून परिणाम स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95256) ECONOMICS-IX DSE-E73 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-VIII DSE-E12****Sub. Code: 95249****Day and Date: APRIL ,05-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks

Q1)

a. Complete the following sentences by choosing the correct [4] alternatives:

- 1) The ----- permits the basest clouds to ride with ugly rack on his face.
 - a) Moon
 - b) star
 - c) Sun
 - d) sky
- 2) The poem 'The Collar' contains an account of the ----- feelings of the poet against his priestly vocation.
 - a) melancholy
 - b) unhappy
 - c) serene
 - d) rebellious
- 3) According to the inscription on the statue, Ozymandius is
 - a) a kind and generous king
 - b) a courageous warrior king
 - c) a wise but very old king
 - d) a cruel and powerful king
- 4) The overall tone of the poem 'When We Two Parted' is
 - a) reflective
 - b) distressful
 - c) bittersweet
 - d) joyful

b. Answer the following questions in one word/phrase/ sentence each: [4]

- 1) Who is the speaker of the poem Sonnet to The Moon?
- 2) To what does the third quatrain of the poem 'Full Many Glorious Morning' refer?
- 3) How does the poet want his days to be bound each to each in the poem 'My Heart Leaps Up When I Behold'?
- 4) What does the traveler see in the desert in the poem 'Ozymandias'?

Q2) Answer the following questions in about 250-300 words: [10]

a) Give definition of metaphysical poetry and write in brief about metaphysical poets.

OR

b) Write a note on the characteristics of Romantic poetry.

Q3) Answer the following questions in about 250 -300 words:

[10]

a) Discuss poetic devices and expressive techniques in the poem 'Sonnet to the Moon'.

OR

b) Critically appreciate the poem 'My Heart Leaps Up'.

Q4) Write short notes in about 100 - 150 words each: (Any three)

[12]

- a) Romantic poets and their contribution
- b) Elizabethan sonneteers and their contribution
- c) Mental conflict of the poet and its resolution in 'The Collar'.
- d) The theme of loss of love in the poem 'When We Two Parted'

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95249) ENGLISH-VIII DSE-E12 Part 3 SEM 5

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****3140 B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020)****Sub. Name: GEOGRAPHY-IX DSE-E108****Sub. Code: 95268****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 10:30 AM To 12:00 PM**

Instructions: 1. All questions are compulsory
 2. Figures to the right indicate full marks
 3. Use Sketches/Diagrams wherever necessary

Special Inst.: Use of map stencils is allowed.

Q1) Choose the correct alternative for the following questions. . खालील प्रश्नांसाठी योग्य पर्याय निवडा. **[5]**

i. In which book did Ratzel explain the effect of natural environment on individual and society?

रट्झेल यांनी कोणत्या ग्रंथात प्राकृतिक पर्यावरणाचा व्यक्तीवर व समाजावर होणारा परिणाम स्पष्ट केला ?

- A. Anthropogeography अन्थ्रोपोजिओग्राफी
- B. Erdkunde आर्डकुंडे
- C. Cosmos कॉसमॉस
- D. Human geography मानवी भूगोल

ii. What is a classified mass of genetically anatomical traits called?

आनुवंशिक शारीरिक रचना असलेल्या गुणधर्मांचा एक वर्गीकृत जनसमुदाय यास काय म्हणतात ?

- A. Religion धर्म
- B. Caste जात
- C. Race वंश
- D. None of these यापैकी नाही

iii. Which religion has the largest population in the world?

जगात कोणत्या धर्माची लोकसंख्या सर्वात जास्त आहे ?

- A. Christian ख्रिश्चन
- B. Muslim मुस्लीम
- C. Hindu हिंदू
- D. Buddhist बौद्ध

iv. Which of the following types has the highest migration in India?

भारतात सर्वाधिक स्थलांतर खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचे सर्वात जास्त आहे ?

- A. Rural to rural ग्रामीण ते ग्रामीण
- B. Rural to urban ग्रामीण ते नागरी
- C. International आंतरराष्ट्रीय

D. Urban to Urban नागरी ते नागरी

- v. Which of the following slum is largest in India?
खालीलपैकी भारतातील कोणती झोपडपट्टी सर्वात मोठी आहे ?
- Dharavi धारावी
 - Indira Nagar इंदिरानगर
 - Basanti बसंती
 - Rajendr Nagar राजेंद्रनगर

Q2) Write short notes (Any Three) टिपा लिहा . (कोणत्याही तीन) [15]

- Social Geography relationship with other social Sciences
सामाजिक भूगोलाचा इतर सामाजिक शास्त्राशी संबंध [5]
- Migration process in India
भारतातील स्थलांतर प्रक्रिया [5]
- Gender distribution in India
भारतातील लिंग वितरण [5]
- Religious distribution in India
भारतातील धार्मिक वितरण [5]
- Concept of social welfare
सामाजिक कल्याण संकल्पना [5]

Q3) Write answers in detail **any two** of the following questions.
खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा.

- Explain the approaches and significance of social geography?
सामाजिक भूविज्ञानाचे अभ्यास दृष्टीकोन आणि महत्त्व स्पष्ट करा. ? [10]
- Describe the occupational changes in India?
भारतातील व्यावसायिक बदलाचे वर्णन करा ? [10]
- Explain the slums problem in India?
भारतातील झोपडपट्टी समस्या स्पष्ट करा. [10]

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

323491

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: ENGLISH-XIV DSE-E138****Sub. Code: 95365****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) A.** Complete the following sentences by choosing the correct alternative given below. **[4]**

- i. *Naga Mandala* is based on the _____ folk tale.
 A. Karnataka
 B. Telgu
 C. Malyalam
 D. Marathi
- ii. _____ is the central character of Girish Karnad's play *Nagmandala*.
 A. Kurudwa
 B. Rani
 C. Manjula
 D. Jaya
- iii. *Harvest* is a _____ play written by Manjula Padmanabhan.
 A. traditional
 B. sentimental
 C. futuristic
 D. absurd
- iv. The play *Harvest* is set in _____ in 2010.
 A. Bombay
 B. Pune
 C. Delhi
 D. Nagpur

B. Answer the following questions in one word / phrase / sentence each. [4]

1. Who suggest Rani to opt for snake ordeal in *Nagmandala* ?
2. To whom did Appanna often visits to?
3. What does the play *Harvest* is all about ?
4. What role Virgil plays in the play *Harvest* ?

Q2) A. Answer the following question in about 250-300 words. [10]

Describe Comedy as a dramatic form.

OR

- B.** Define the term 'English Drama' and write a note on its origin and development.

Q3) A. Answer the following question in about 250-300 words. [10]

Discuss the husband-wife relationship between Appanna and Rani in *Nagmandala*.

OR

- B.** Comment on the Plot, Characters and Setting of Manjula Padmanabhan's play *Harvest*.

Q4) Write short notes on ANY THREE in about 100-150 words each: [12]

- a. The types of tragedy
- b. Sentimental Comedy
- c. Kurudwa's concern for Rani
- d. The ending of the play *Harvest*

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95365) ENGLISH-XIV DSE-E138 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XVI DSE-E135****Sub. Code: 95391****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2. दाईं ओर लिखे हुए अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

Q1) निम्नलिखित प्रश्नों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।**[10]**

- i. आधुनिक भाषाविज्ञान का प्रारंभसे माना जाता है।
A. 1786 ई.
B. 1886 ई.
C. 1986 ई.
D. 2000 ई.
- ii. भाषाविज्ञान के अध्येता डेविज ने भाषाविज्ञान को..... नाम दिया था।
A. लिंग्वेस्टिक
B. ग्लॉसॉलॉजी
C. जिओलॉजी
D. ग्लॉटॉलॉजी
- iii. 'एस्पेरेंटो' इस कृत्रिम भाषा के जनक..... है।
A. जमेनहाफ
B. कोपनबर्ग
C. चोम्स्की
D. सर विलिमय जोन्स
- iv. 'पद विज्ञान' को अंग्रेजीकहा जाता है।
A. फोनेस्टिक
B. मर्फॉलॉजी
C. सोशोलॉजी
D. वर्डॉलॉजी
- v. भाषा की लघुत्तम इकाई..... है।
A. ध्वनि
B. शब्द
C. अर्थ
D. वाक्य
- vi. रूप या पद का मूलाधार.....है।

- A. ध्वनि
- B. अर्थ
- C. अंग
- D. शब्द

vii. केसर अधिक पैदा होने के आधार पर नाम पड़ा है।

- A. केरल
- B. राजस्थान
- C. हिमालय
- D. कश्मीर

viii.के अभाव में कई प्राचीन भाषाएं लुप्त हुई।

- A. साहित्य
- B. इतिहास
- C. भूगोल
- D. विज्ञान

ix. व्यावहारिक दृष्टि से जिन्हा के मुख्य भाग होते हैं।

- A. दो
- B. तीन
- C. चार
- D. पाँच

x. हिंदी में के लिए खड़ीपाई का प्रयोग किया जाता है।

- A. अल्प विराम
- B. अर्ध विराम
- C. पूर्ण विराम
- D. प्रश्न चिह्न

Q2) निम्नलिखित किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

a. वाक्यविज्ञान का विवेचन कीजिए।

[5]

b. प्रोक्ति विज्ञान का विवेचन कीजिए।

[5]

c. अर्थ विज्ञान का विवेचन कीजिए।

[5]

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए।

[10]

a. वाग्यंत्र का सामान्य परिचय दीजिए।

b. मानक वर्तनी के नियम स्पष्ट कीजिए।

c. वाग्यंत्र में व्यंजन उच्चारणों के स्थान का विवेचन कीजिए।

Q4) भाषा विज्ञान की परिभाषा देकर भाषा विज्ञान की वैज्ञानिकता का विवेचन कीजिए।

[10]

अथवा

भाषा विज्ञान का समाज विज्ञान और मनोविज्ञान के साथ संबंध को स्पष्ट कीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95391) HINDI-XVI DSE-E135 Part 3 SEM 6

6733495

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HISTORY-XVI DSE-E190****Sub. Code: 95397****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** Fill in the blanks by choosing the appropriate alternative given below: खालील दिलेल्या [5]
पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

- i. A research proposal is called research -----.
संशोधन आराखड्यास संशोधनाची ----- असे म्हटले जाते.
- A. Gray Print
ग्रे प्रिंट
- B. Red Print
रेड प्रिंट
- C. Black Print
ब्लॅक प्रिंट
- D. Blue Print
ब्लू प्रिंट
- ii. The National Archives of India is located at -----.
भारताचे राष्ट्रीय पुराभिलेखागार ----- येथे आहे.
- A. Delhi
दिल्ली
- B. Mumbai
मुंबई
- C. Madras
मद्रास
- D. Kolkata
कोलकाता
- iii. Survey method was started in ----- country by John Howard.
सर्वेक्षणाची सुरुवात जॉन हॉवर्ड यांनी ----- या देशात केली.
- A. India
भारत
- B. England
इंग्लंड
- C. America
अमेरिका
- D. France

iv. The bibliography contains the author's surname at ----- .
संदर्भ ग्रंथ यादीमध्ये लेखकाचे आडनाव ----- असते.

- A. the end
शेवटी
- B. Symbolic
सांकेतिक
- C. the beginning
सुरुवातीला
- D. Secret
गुप्त

v. According to -----, Chronology is the eye of history.
----- यांच्या मते, कालगणना हा इतिहासाचा डोळा आहे.

- A. Irfan Habib
इरफान हबीब
- B. Neelkanth Shastri
निळकंठ शास्त्री
- C. G. S. Sardesai
जी. एस. सरदेसाई
- D. Pro. E. H. Carr
प्रो. ई. एच. कार

Q2) Write Short Notes (Any three) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- a. How to write research objectives?
संशोधन उद्दिष्टे कशी लिहावी ?
- b. Importance of archives
पुराभिलेखागाराचे महत्त्व
- c. Questionnaire
प्रश्नावली
- d. Reasons for giving a footnote
तळटिप देण्याची कारणे
- e. Criticism of documents
कागदपत्रांचे परीक्षण

Q3) Answer the following questions in detail. (Any two)

[20]

खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

- a. Explain the stages of historical research method.
ऐतिहासिक संशोधन पद्धतीचे टप्पे स्पष्ट करा.

- b.** Explain the types of archives.
पुराभिलेखागाराचे प्रकार स्पष्ट करा.
- c.** Explain What is an interview? and write the types of interview techniques.
मुलाखत म्हणजे काय ? ते सांगून मुलाखत तंत्राचे प्रकार लिहा.
- d.** Explain the main component of report writing, and explain the types of presentation.
अहवाल लेखनाचे मुख्य घटक सांगून, अहवाल सादरीकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95397) HISTORY-XVI DSE-E190 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XVI DSE-E135****Sub. Code: 56855/65655/75755/80055****Day and Date: APRIL ,11-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1)** निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।**[10]****i.** भाषा विज्ञान व्याकरण का..... है ।

- A. विज्ञान
- B. प्रकार
- C. अंग
- D. व्याकरण

ii. भाषा विज्ञान भाषा काअध्ययन करता है ।

- A. प्रायोगिक
- B. वैज्ञानिक
- C. ऐतिहासिक
- D. मानक

iii. भाषा विज्ञान का प्रारंभिक नाम..... था ।

- A. व्याकरण
- B. ध्वनि विज्ञान
- C. भाषाशास्त्र
- D. तुलनात्मक व्याकरण

iv. भाषा की लघुत्तम इकाई..... है ।

- A. ध्वनि
- B. शब्द
- C. पद
- D. वाक्य

v. को भाषा की आत्मा कहा गया है ।

- A. पद
- B. वाक्य
- C. अर्थ
- D. प्रोवित्त

vi. प्राचीन इतिहास का ज्ञान प्राप्त करने के लिए..... का अध्ययन किया जाता है ।

- A. शिलालेखों

- B. पर्वतों
- C. जंगलों
- D. बादलों

vii.भाषा विज्ञान के लिए मनोरंजक सामग्री प्रस्तुत करता है ।

- A. मनोविज्ञान
- B. भूगोल
- C. व्याकरण
- D. अर्थशास्त्र

viii. व्याकरण का शाब्दिक अर्थ..... है ।

- A. परीक्षण
- B. विश्लेषण
- C. समीक्षण
- D. निरीक्षण

ix. हिंदी में कारकों की संख्या..... है ।

- A. चार
- B. छह
- C. आठ
- D. दस

x. वाक्य में एक-एक..... को क्रम से रखा जाने को पदक्रम कहते हैं ।

- A. पदों
- B. वाक्यों
- C. मुहावरों
- D. लोकोक्तियों

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

[10]

- a. कर्ता कारक के नियमों का सोदाहरण विवेचन कीजिए ।
- b. पदक्रम के पाँच नियमों को सोदाहरण स्पष्ट कीजिए ।
- c. मानक वर्तनी के पाँच नियमों का सोदाहरण विवेचन कीजिए ।

Q3) निम्नलिखित में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए ।

[10]

- a. ध्वनि विज्ञान ।
- b. पद विज्ञान ।
- c. अर्थ विज्ञान ।

Q4) निम्नलिखित किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए ।

[10]

- a. भाषा विज्ञान के अध्ययन का महत्त्व विशद कीजिए ।
अथवा
भाषा विज्ञान का साहित्य, मनोविज्ञान, भूगोल और इतिहास से संबंध स्पष्ट कीजिए ।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (56855) HINDI PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (80055) HINDI-XVI DSE-E135 Part 3 SEM 6
- 3] (388) B. A.(Semester) (65655) HINDI PAPER XVI Part 3 SEM 6
- 4] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75755) HINDI-XVI DSE-E135 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XIV DSE-E133****Sub. Code: 95389****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) बाईं ओर लिखे हुए अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

Q1) निम्नलिखित विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।**[10]**

- i. रीतिकाल का काल से तक माना जाता है।
A. 1050 से 1375
B. 1375 से 1700
C. 1700 से 1900
D. 1900 से आज तक
- ii. रीतिकाल में रस की प्रधानता पायी जाती है।
A. वीर
B. शृंगार
C. करुण
D. भक्ति
- iii. बिहारी सतसई में दोहों का संकलन है।
A. 700
B. 713
C. 900
D. 715
- iv. घनानंद की प्रेमिका का नाम है।
A. मीरा
B. राधा
C. मधुरा
D. सुजान
- v. 'कस्तूरी कुंडल बसे' जी की उल्लेखनीय आत्मकथा है।
A. मैत्रेयी पुष्पा
B. पद्मा सचदेव
C. कृष्णा अग्निहोत्री
D. प्रतिभा अग्रवाल
- vi. प्रेमचंद ने लगभग कहानियां लिखी है।

- A. 100
- B. 200
- C. 300
- D. 400

vii. को कठीण काव्य का प्रेत कहा जाता है।

- A. केशवदास
- B. भूषण
- C. बिहारी
- D. घनानंद

viii. रंगमंच पर अभिनय के द्वारा प्रस्तुत करने की रचना को कहा जाता है।

- A. कहानी
- B. नाटक
- C. उपन्यास
- D. आत्मकथा

ix. को आधुनिक काल की मीरा कहा जाता है।

- A. महादेवी वर्मा
- B. सुभद्राकुमारी चौहान
- C. रजनी अवस्थी
- D. अनामिका

x. छायावाद के आधारस्तंभ कवि माने जाते हैं।

- A. दो
- B. तीन
- C. चार
- D. सात

Q2) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर लिखिए।

[10]

- a. रीतिकाल का नामकरण लिखिए।
- b. रीतिकालीन राजनीतिक परिस्थिति।
- c. रीतिकालीन कवि केशवदास।

Q3) टिप्पणियाँ लिखिए। (3 में से 2)

[10]

- a. आधुनिक कालीन राजनीतिक परिस्थिति।
- b. छायावादी काव्य की विशेषताएँ।
- c. प्रगतिवादी काव्य की विशेषताएँ।

Q4) हिंदी कहानी साहित्य के उद्भव और विकास को स्पष्ट कीजिए।
अथवा

[10]

दलित विमर्श का सामान्य परिचय दीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95389) HINDI-XIV DSE-E133 Part 3 SEM 6

373714

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: MARATHI-XIV DSE-E128****Sub. Code: 58573/65673/75773/80073****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks****Q1) . योग्य पर्याय निवडा****[5]****i. भारुड हा शब्द कोणत्या शब्दा पासून तयार झाला आहे ?**

- A. अभंग
- B. बहुरुद
- C. विराणी
- D. धवलगीते

ii. साऱ्या तीर्थांचे तीर्थक्षेत्र कोणते आहे असे तुकोबांना वाटते ?

- A. पंढरपूर
- B. काशी
- C. देहू
- D. आळंदी

iii. रामदासांचे सारे विचारधन कोणत्या ग्रंथात एकवटले आहे ?

- A. करुणाष्टके
- B. दासबोध
- C. रामायण
- D. मनाचे श्लोक

iv. खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्य प्रकर्षाने पंडिती काव्यात आढळते ?

- A. चमत्कृती
- B. पांडित्य प्रदर्शन
- C. आधुनिकता
- D. ग्येयता

v. पानिपतची बखर कोणाच्या आज्ञेवरून लिहिली आहे ?

- A. व्यंकप्पा नाईक दिंडोरे
- B. गोपिकाबाई

- C. गोविंदराव खंडेराव चिटणीस
D. खंडोबल्लाळ चिटणी

Q2) एकनाथांच्या विविधांगी वाङ्मयीन कार्याचा परिचय करून द्या. [15]
किंवा
बखर म्हणजे काय सांगून पानिपतच्या बखरीचे स्वरूप विशेष स्पष्ट करा.

Q3) थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) [10]

- तुकारामांच्या भक्तीची महती विशद करणाऱ्या अभंगाचा थोडक्यात परामर्श घ्या
- रामदासांच्या रामायणाचे विशेष थोडक्यात सांगा.
- श्रीधरांच्या ग्रंथ कर्तृत्वाचा थोडक्यात आढावा घ्या.

Q4) टीटिपा लिहा (कोणत्याही दोन) [10]

- मनाचे श्लोक
- मुक्तेश्वरांचे महाभारत
- अनंतफंदी
- शाहीर राम जोशी यांची लावणी

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (65673) MARATHI PAPER XIV Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (80073) MARATHI-XIV DSE-E128 Part 3 SEM 6
- 3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75773) MARATHI-XIV DSE-E128 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (58573) MARATHI PAPER XIV Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: GEOGRAPHY-XII DSE-E233****Sub. Code: 95383****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM**

- Instructions:**
1. All questions are compulsory
 2. Draw neat labelled diagrams wherever necessary
 3. Figures to the right indicate full marks

Special Inst.: Use of map stencil is allowed

Q1) Choose the correct alternative for the following questions खालील प्रश्नासाठी दिलेल्या [5]
पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा.

- i. Who came up with the idea of an ideal state? आदर्श राज्याची संकल्पना कोणी मांडली ?
A. Aristotle अरिस्टॉटल
B. Humboldt हम्बोल्ट
C. Ratzel रेटजेल
D. Strabo स्ट्रॅबो
- ii. Who is the Father of Political Geography? राजकीय भूगोलाचा जनक कोण ?
A. H. J. Mackinder एच. जे. मकेन्डेर
B. J. Spykeman जे. स्पायाकमन
C. F. Ratzel एफ. रटजेल
D. Taylor टेलर
- iii. India and Afghanistan were divided by which line.? भारत व अफगाणिस्तान दरम्यान कोणती आंतरराष्ट्रीय सीमा आहे ?
A. Mac Mohan मैक मोहन
B. Radcliffe रेड क्लीफ
C. Durand ड्युरंड
D. Line of Actual Control LAC प्रत्यक्ष ताबा रेषा
- iv. On which river is Chandoli Dam built? चांदोली धरण कोणत्या नदीवर बांधले आहे ?
A. Krishna कृष्णा
B. Koyna कोयना
C. Bhima भीमा
D. Warna वारणा
- v. Sardar Sarovar Project is situated on which River? सरदार सरोवर प्रकल्प कोणत्या नदीवर आहे ?
A. Krishna कृष्णा
B. Godavari गोदावरी

- C. Bhima भीमा
D. Narmada नर्मदा

Q2) Write short note on any three from the following खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा [15]

- Importance Political Geography राजकीय भूगोलाचे महत्त्व
- Types of boundaries सीमा चे प्रकार सांगा
- Concept of State राज्याची संकल्पना
- Importance of Rimland किनारभूमीचे महत्त्व
- Chandoli Dam Project चांदोली धरण प्रकल्प

Q3) Write answers in detail on any two of the following. खालीलपैकी कोणत्याही [20]
दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा .

- Define Political Geography and explain its Nature
राजकीय भूगोलाची व्याख्या सांगून स्वरूप स्पष्ट करा.
- Describe 'Heart land Theory'.
हृदयस्थल सिद्धांत स्पष्ट करा .
- Discuss the Krishna and Ganga Water Dispute
कृष्णा व गंगा नदीच्या पाणी वाटपा संदर्भात चर्चा करा ?

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

1] (3140) B.A. (C.B.C.S) (NEP-2020) (95383) GEOGRAPHY-XII DSE-E233 Part 3 SEM 6

Seat No. **MAR-APR 2025 SUMMER EXAMINATION****11669 Bachelor of Arts NEP 2.0****Sub. Name: HINDI-XIV DSE-E133****Sub. Code: 56853/65653/75753/80053****Day and Date: APRIL ,08-04-2025****Total Marks: 40****Time: 02.30 PM To 04:00 PM****Instructions:**

Special Inst.: सूचनाएँ: 1. सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2. दाईं ओर लिखे गए अंक प्रश्नों के गुण दर्शाते हैं।

Q1) निम्नलिखित विकल्पों में से उचित विकल्प चुनकर लिखिए।**[10]**

i. मिश्र बंधुओं ने रीतिकाल को नाम से संबोधित किया है।

- A. अ) रीतिकाल
- B. ब) श्रृंगार काल
- C. क) अलंकृत काल
- D. ड) कला काल

ii. रीतिकाल में रस की प्रधानता है।

- A. अ) श्रृंगार
- B. ब) करुण
- C. क) वीर
- D. ड) भक्ति

iii. भूषण रस के कवि माने जाते हैं।

- A. अ) श्रृंगार
- B. ब) वीर
- C. क) करुण
- D. ड) शांत

iv. 'नासिकेतोपाख्यान' की रचना ने की है।

- A. अ) इंशाअल्ला खां
- B. ब) सदल मिश्र
- C. क) लल्लू लाल
- D. ड) सदासुखलाल

v. आधुनिक काल के जनक को माना जाता है।

- A. अ) भारतेन्दु
- B. ब) महावीर प्रसाद
- C. क) हजारी प्रसाद
- D. ड) रामचंद्र शुक्ल

vi. मोहन राकेश की सर्वाधिक ख्याति..... के रूप में है।

- A. अ) कवि
- B. ब) कहानीकार
- C. क) नाटककार
- D. ड) उपन्यासकार

vii. छायावाद के प्रमुख कवि है

- A. अ) नागार्जुन
- B. ब) दुष्यंतकुमार
- C. क) सुमित्रानंदन पंत
- D. ड) भारतेन्दु

viii. को उपन्यास सम्राट कहा जाता है।

- A. अ) यशपाल
- B. ब) जयशंकर प्रसाद
- C. क) जैनेंद्र
- D. ड) प्रेमचंद

ix. प्रगतिवाद का वैचारिक आधार विचारधारा है।

- A. अ) उदारमतवादी
- B. ब) अस्तित्ववादी
- C. क) मार्क्सवादी
- D. ड) स्वच्छंदवादी

x. साठ के दशक के बाद की हिंदी कविता को कविता की श्रेणी में रखा जाता है।

- A. अ) प्रयोगवादी
- B. ब) समकालीन
- C. क) प्रगतिवादी
- D. ड) छायावादी

Q2) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। (3 में से 2)

a. 1. रीतिकाल के नामकरण पर चर्चा कीजिए। [10]

Q3) प्रश्न 3 : टिप्पणियाँ लिखिए। (3 में से 2) 10 [10]

a. 1. आधुनिककाल की राजनीतिकपरिस्थितियाँ [10]
2. भारतेन्दुहरिश्चंद्र
3. मोहनराकेश

Q4) प्रश्न 4- निम्नलिखित किसी एक प्रश्न का उत्तर विस्तार से लिखिए। [10]

10

a. 1. हिंदी उपन्यास के विकासक्रम पर प्रकाश डालिए। [10]
अथवा
प्रगतिवादी काव्य की विशेषताओं पर चर्चा कीजिए।

End Of Question Paper

Important Note for Chief Exam Officer / SRPD Coordinator / Sr Supervisor/ Student -

This Question Paper may be distributed for following Subjects as common code.

सदरची प्रश्नपत्रिका खालील विषयांकरिता वितरित करता येईल.

- 1] (388) B. A.(Semester) (56853) HINDI PAPER XIV Part 3 SEM 6
- 2] (388) B. A.(Semester) (80053) HINDI-XIV DSE-E133 Part 3 SEM 6
- 3] (3129) B.A. (C.B.C.S) (75753) HINDI-XIV DSE-E133 Part 3 SEM 6
- 4] (388) B. A.(Semester) (65653) HINDI PAPER XIV Part 3 SEM 6